

ALDI

Agencija za lokalne razvojne inicijative
Bosna i Hercegovina
Panorama b.b.
73 0000 Goražde
<http://www.aldi.ba>

TI BiH

Transparency International
Bosna i Hercegovina
Gajeva 2
78 000 Banja Luka
<http://www.ti-bih.org>

Program partnerskog građanskog zastupanja (CAPP)

Monitoring napretka domaćih vlasti u ispunjavanju Građanske platforme

Da li u 2007. godini možemo očekivati pozitivne promjene:

**USKLAĐENOST JAVNIH RASHODA U BOSNI I
HERCEGOVINI SA CILJEVIMA IZ GROZD GRAĐANSKE
PLATFORME**

Finalni izvještaj

Institucije Bosne i Hercegovine, Federacija Bosne i Hercegovine, Republika Srpska, kantoni u
Federaciji Bosne i Hercegovine

ALDI u.g., TI BiH, Maj 2007. godine

2007

Program partnerskog građanskog zastupanja (CAPP)

Monitoring napretka domaćih vlasti u ispunjavanju Građanske platforme

USKLAĐENOST JAVNIH RASHODA U BOSNI I HERCEGOVINI SA CILJEVIMA IZ GROZD GRAĐANSKE PLATFORME

O izvještaju

U 2006. godini kroz Građansko organizovanje za demokratiju (GROZD), organizacije civilnog društva su u saradnji sa građanima identifikovale 12 prioritetnih problema svih stanovnika Bosne i Hercegovine, za koje su kreirani jasni, mjerljivi i vremenski određeni ciljevi za koje se očekuje da budu ostvareni od strane domaćih vlasti do kraja 2010. godine. U okviru ovog procesa u maju 2006. godine usvojena je **Građanska platforma** u kojoj su prezentirane najvažnije dimenzije socio-ekonomskih problema građana Bosne i Hercegovine sa očekivanim ciljevima koje vlasti moraju ostvariti, uključujući specifične ciljeve, politike, mehanizme, strategije i programe čije uspostavljanje je neophodno kako bi se značajnije unaprijedilo stanje u oblasti nezaposlenosti, siromaštva, penzionog sistema, sistema zdravstvene i socijalne zaštite, poljoprivrede, mladih, javne administracije, obrazovanja, korupcije, Evropskih integracija, javnih preduzeća i stranih direktnih investicija.

Od 01. oktobra 2006. godine ALDI u.g. i Transparency International BiH zajednički provode monitoring napretka domaćih vlasti na realizaciji prioriteta koji su definisani u *GROZD Građanskoj platformi*. U okviru sveobuhvatnog procesa monitoringa, kao poseban segment provodi se monitoring procesa planiranja javnih rashoda budžetskih i vanbudžetskih institucija na nivou Bosne i Hercegovine, entiteta i kantona u Federaciji BiH sa ciljem utvrđivanja objektivnih informacija o tome kako i na koji način novoizabrani predstavnici vlasti, prilikom donošenja odluka o budžetima uzimaju u obzir prioritete definisane u Građanskoj platformi. Monitoring javnih rashoda je fokusiran na identifikaciji promjena/napretka u alociranju javnih rashoda na 12 oblasti identifikovanim u Građanskoj platformi u 2007. godini i na identifikaciju najvažnijih postignuća/odstupanja domaćih vlasti na povećanju/smanjenju javnih rashoda na politike koje direktno doprinose poboljšanju životnog standarda građana Bosne i Hercegovine.

U ovom finalnom izvještaju nalaze se informacije o usklađenosti budžetskih rashoda institucija Bosne i Hercegovine, Federacije Bosne i Hercegovine, Republike Srpske i svih deset kantona u Federaciji Bosne i Hercegovine, ne uključujući budžetske rashode na nivou općina i Brčko Distrikta. Izvještaj sadrži generalne i sveobuhvatne informacije o ukupnoj planiranoj budžetskoj potrošnji svih analiziranih institucija, komentare o usklađenosti planiranih rashoda za 2007. godinu svih analiziranih budžeta sa ciljevima iz Građanske platforme, te sadrži najvažnije preporuke za predstavnike domaćih vlasti čijim prihvatanjem bi u narednom periodu značajno mogli doprinijeti poboljšanju stanja u svih 12 najvažnijih problema sa kojima se suočavaju stanovnici Bosne i Hercegovine.

Struktura izvještaja

U prvom poglavlju izvještaja nalaze se osnovne informacije o analiziranim budžetima javnih institucija, u kojem se pored institucija Bosne i Hercegovine, Federacije Bosne i Hercegovine, Republike Srpske i deset kantona u Federaciji Bosne i Hercegovine, nalaze osnovne informacije o prihodima i rashodima entitetskih zavoda za zapošljavanje, entitetskih fondova za penziono osiguranje i entitetskih fondova za zdravstveno osiguranje i reosiguranje. U prvom dijelu ovog poglavlja nalaze se osnovne informacije o budžetima budžetskih i vanbudžetskih institucija koji su korišteni za analizu. U drugom dijelu nalaze se osnovne informacije o budžetskim prihodima svih analiziranih budžetskih i vanbudžetskih institucija

za 2005., 2006. i 2007. godinu i strukturi izvora prihoda budžetskih i vanbudžetskih institucija. U trećem dijelu nalaze se osnovne informacije o strukturi budžetskih rashoda svih analiziranih institucija razvrstanih po kategorijama. Takođe, u ovom dijelu nalaze se informacije o ukupnoj sektorskoj potrošnji svih analiziranih javnih institucija, uključujući ukupna sredstva koja su u budžetima svih analiziranih institucija namjenjenih za finansiranje javnih politika koje su direktno povezane sa oblastima koje su uključene u Građansku platformu.

U drugom poglavlju izvještaja nalaze se informacije o planiranoj javnoj potrošnji na socio-ekonomske politike koje su uključene u Građansku platformu u koju je uključena ostvarena budžetska potrošnja u 2005. godini i planirana budžetska potrošnja u 2006. i 2007. godini i to za slijedeće oblasti:

1. Zapošljavanje
2. Penzionarna politika
3. Zdravstvena zaštita
4. Socijalna zaštita
5. Poljoprivreda
6. Mladi
7. Javna administracija
8. Obrazovanje
9. Borba protiv korupcije
10. EU integracije
11. Javna preduzeća
12. Strana ulaganja

Pitanje javne potrošnje na politike borbe protiv siromaštva nije posebno analizirano zbog toga što ne postoje posebni programi niti na jednom nivou vlasti koji su direktno usmjereni za ove namjene, a sa druge strane iz razloga što je siromaštvo višedimenzionalan problem koji se eliminira uspješnim provođenjem svih prethodno pobrojanih sektorskih socio-ekonomskih politika.

U trećem poglavlju nalazi se zbirni pregled zaključaka analize usklađenosti javne potrošnje sa zahtjevima iz Građanske platforme, te pregled preporuka za domaće donosiocima odluka čijim prihvatanjem bi se omogućio efikasnije ostvarivanje ciljeva postavljenih u Građanskoj platformi.

O autorima

Analiza usklađenosti javnih rashoda u Bosni i Hercegovini sa ciljevima iz Građanske platforme je provedena od zajedničkog tima eksperata ALDI u.g. i Transparency International BiH koji su uključeni u aktivnosti na monitoringu napretka domaćih vlasti na realizaciji prioriteta definisanih u Građanskoj platformi. Na izradi analize svoj doprinos dali su: Demir Imamović (ALDI), Ljubinko Leković (TI BiH), Meliha Gačanin (ALDI), Srđan Blagovčanin (TI BiH), Nijaz Ratković (ALDI), Bojan Staničević (TI BiH) i Mirnes Uhotić (ALDI) koji su direktno učestvovali u procesu analiziranja strukture budžetske potrošnje u Bosni i Hercegovini. U aktivnostima na izradi analize usklađenosti javnih rashoda sa ciljevima iz Građanske platforme projektnom timu je pružena podrška od Denisa Telića (CCI BiH), koji je zajedno sa projektnim timom bio uključen u proces prikupljanja informacija neophodnih za izradu analize.

Sadržaj

Prvo Poglavlje: Osnovne informacije o analiziranim budžetima javnih institucija

1. BUDŽETI KORIŠTENI ZA ANALIZU	13
2. BUDŽETSKI I VANBUDŽETSKI PRIHODI	15
2.1. Budžetski prihodi	15
2.2. Vanbudžetski prihodi	19
3. BUDŽETSKI I VANBUDŽETSKI RASHODI	20
3.1. Budžetski rashodi	20
3.2. Sektorska struktura budžetskih rashoda	28
3.3. Generalni zaključci o trendovima alociranja sredstava u Bosni i Hercegovini	36

Drugo poglavlje: Analiza budžetske potrošnje na politike iz Građanske platforme

1. POLAZNE INFORMACIJE	38
2. JAVNI RASHODI NA POLITIKE IZ OBLASTI ZAPOŠLJAVANJA	42
2.1. Budžetski rashodi	42
2.2. Vanbudžetski rashodi na politike zapošljavanja	45
2.3. Ukupni rashodi na politike zapošljavanja	47
2.4. Usporedni prikaz ukupnih izdvajanja po nivoima vlasti	48
2.5. Zaključci o usklađenosti javne potrošnje u oblasti zapošljavanja	49
3. JAVNI RASHODI NA PENZIONU POLITIKU	52
3.1. Budžetski rashodi	52
3.2. Vanbudžetski rashodi na penzionu politiku	54
3.3. Ukupni planirani rashodi na penzionu politiku	55
3.4. Usporedni prikaz ukupnih izdvajanja po nivoima vlasti	55
3.5. Zaključci o usklađenosti javne potrošnje u oblasti penzione politike	57
4. JAVNI RASHODI NA ZDRAVSTVENU POLITIKU	59
4.1. Budžetski rashodi	59
4.2. Vanbudžetski rashodi na zdravstvenu zaštitu	61
4.3. Ukupni planirani rashodi na zdravstvenu zaštitu	61
4.4. Usporedni prikaz izdvajanja po nivoima vlasti	61
4.5. Zaključci o usklađenosti javne potrošnje u oblasti zdravstvene zaštite	62
5. JAVNI RASHODI NA SOCIJALNU ZAŠTITU	64
5.1. Struktura izdvajanja za socijalnu zaštitu prema namjenama	66
5.2. Usporedni prikaz izdvajanja po nivoima vlasti	69
5.3. Zaključci o usklađenosti javne potrošnje u oblasti socijalne zaštite	71
6. JAVNI RASHODI NA POLJOPRIVREDU	73
6.1. Usporedni prikaz budžetskih izdvajanja po nivoima vlasti	76
6.2. Zaključci o usklađenosti javne potrošnje u oblasti poljoprivrede	77

7. JAVNI RASHODI NA MLADE	79
7.1. Zaključci o usklađenosti javne potrošnje za mlade	80
8. JAVNI RASHODI NA JAVNU ADMINISTRACIJU	82
8.1. Zaključci o usklađenosti javne potrošnje u oblasti javne administracije	82
9. JAVNI RASHODI NA OBRAZOVANJE	85
9.1. Uporedni prikaz budžetskih izdvajanja po nivou vlasti	86
9.2. Zaključak o usklađenosti javne potrošnje u oblasti obrazovanja	87
10. JAVNI RASHODI NA POLITIKE BORBE PROTIV KORUPCIJE	89
10.1. Zaključak o usklađenosti javne potrošnje u oblasti korupcije	90
11. JAVNI RASHODI NA EU INTEGRACIJE	92
11.1. Zaključak u pogledu budžetskih izdvajanja za ubrzanje procesa Evropskih integracija	92
12. JAVNI RASHODI NA JAVNA PREDUZEĆA	94
12.1. Zaključci u pogledu budžetskih izdvajanja za javna preduzeća	96
13. JAVNI RASHODI NA STRANA ULAGANJA	98
13.1. Zaključci u pogledu budžetskih izdvajanja za strana ulaganja	98
Treće poglavlje: Preporuke za domaće vlasti za unaprijeđenje budžetskog planiranja	
1. ZBIRNI PREGLED JAVNIH RASHODA NA POLITIKE PREDVIĐENE GRAĐANSKOM PLATFORMOM	100
2. ZAKLJUČCI ANALIZE I PREPORUKE	103
2.1. Zbirni pregled zaključaka analize	103
2.2. Pregled preporuka	107

Sažetak izvještaja

Osnovni cilj analize usklađenosti javne potrošnje sa ciljevima iz GROZD Građanske platforme u 2007. godini bio je usmjeren ka utvrđivanju napretka u planiranju javnih rashoda budžetskih i vanbudžetskih institucija na nivou Bosne i Hercegovine, Federacije Bosne i Hercegovine, Republike Srpske i deset kantona u Federaciji Bosne i Hercegovine, u obezbjeđenju sredstava za finansiranje javnih politika koje direktno mogu doprinijeti značajnijem poboljšanju stanja u dvanaest oblasti koje su uvrštene u Građansku platformu za izbore, koja je od strane civilnog društva usvojena 2006. godine u maju mjesecu.

Javni rashodi u Bosni i Hercegovini koji su bili predmet analize obuhvataju budžetske rashode državnih institucija na nivou Bosne i Hercegovine, budžetske rashode Federacije Bosne i Hercegovine i Republike Srpske, budžetske rashode kantona u Federaciji Bosne i Hercegovine, te vanbudžetsku potrošnju entitetskih zavoda za penziono osiguranje i entitetskih zavoda i službi u kantonima u Federaciji BiH u oblasti zapošljavanja i zdravstvenog osiguranja i reosiguranja.

Ukupni budžetski prihodi institucija BiH, entiteta i kantona u F BiH prikupljeni po osnovu poreznih prihoda, neporeznih prihoda, te po osnovu primljenih granotva/donacija i kapitalnih primitaka, u konsolidovanom iznosu, isključujući prihode Brčko Distrikta i jedinica lokalne samouprave za 2007. godinu su planirani u iznosu od 5,31 milijarde KM, i u odnosu na 2006. godinu planirani su u iznosu većem za 772,2 miliona KM, odnosno za čak 1,31 milijarde KM u odnosu na 2005. godinu.

Tabela:
Pregled osnovnih informacija o budžetskim приходima i rashodima

	2005	2006	2007
1. Ukupno prihodi (konsolidovani)	4.009,0	4.546,3	5.318,8
2. Ukupno rashodi (konsolidovani)	3.996,8	4.541,9	5.314,8
2.1. Rasodi na javnu administraciju	1.375,0	1.471,2	1.626,6
2.2. Sredstva za prioritete iz Građanske platforme	1.824,0	2.100,3	2.480,5
2.3. Sredstva za ostale politike	797,8	970,5	1.207,7

Na osnovu provedene analize usklađenosti javne potrošnje u 2007. godini utvrđene su značajne promjene u visini planiranih budžetskih prihoda i visini izdvajanja za pojedine javne politike koje se finansiraju iz vladinih budžeta, na osnovu kojih je konstatovano da:

- Domaće vlasti imaju znatno veće finansijske mogućnosti za rješavanje najznačajnijih problema sa kojima se suočavaju stanovnici Bosne i Hercegovine.
- Najvažniji uzrok povećanja planiranih budžetskih prihoda za institucije BiH, entitete i kantone u Federaciji BiH jeste planirano povećanje prihoda od indirektnih poreza.
- Povećanje prihoda domaće vlasti su najvećim dijelom planirale iskoristiti za povećanje izdvajanja za finansiranje konkretnih socio-ekonomskih politika u vidu transfera.

- Troškovi finansiranja osnovnih funkcija javne administracije nastavljaju ubrzano rasti i u 2007. godini.
- Budžetska sredstva namjenjena za finansiranje socio-ekonomskih politika uvrštenih u Građansku platformu su značajno povećana u 2007. godini.
- Institucije Bosne i Hercegovine i dalje imaju zanemarivu ulogu u konkretnom rješavanju najznačajnijih problema stanovnika Bosne i Hercegovine.

Tabela:
Ukupni sektorski rashodi Institucija BiH, entiteta i kantona u F BiH u 2005., 2006., i 2007. godini
Izvor: Tabela 1-3-7
(iznosi u KM)

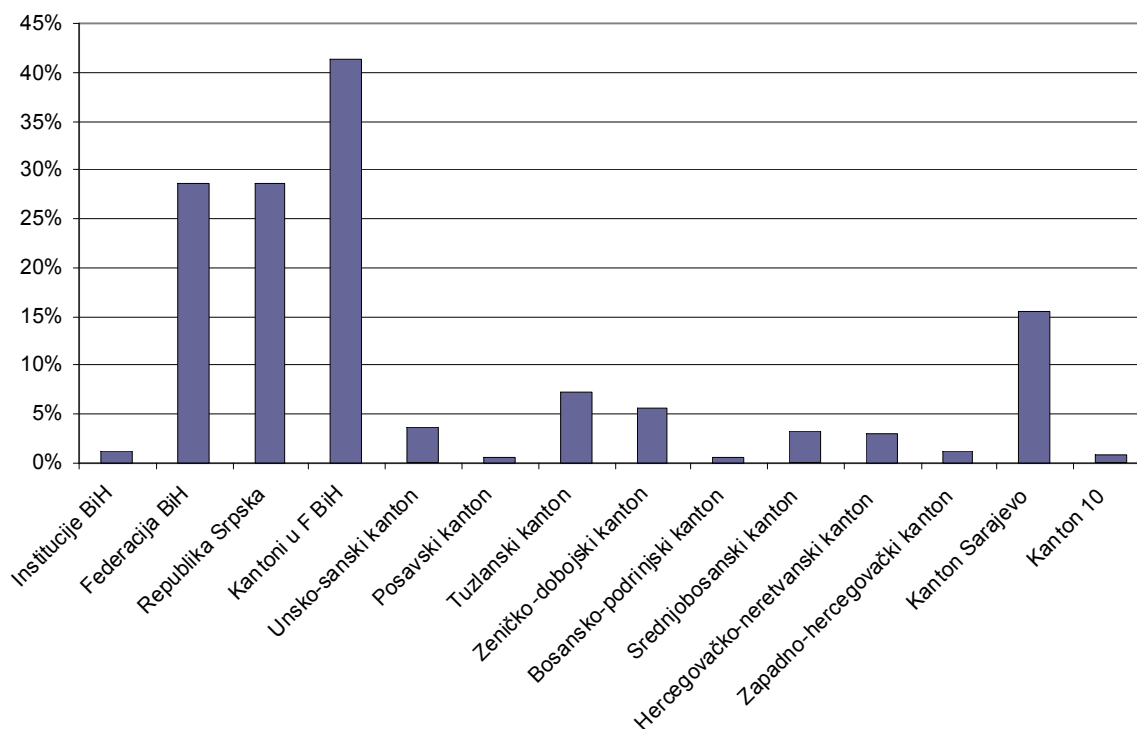
	Godina		
	2005	2006	2007
2. Ukupno rashodi (prilagođeni)	3.996.767.795	4.541.926.059	5.314.810.439
Od čega:			
2.1. Institucije BiH	569.958.584	666.490.000	750.100.000
2.2. Federacija BiH	1.031.850.261	1.139.603.719	1.435.644.600
2.3. Republika Srpska	945.600.000	1.098.600.000	1.250.000.000
2.4. Kantoni u F BiH	1.449.358.950	1.637.232.340	1.879.065.839
3. Suficit/deficit/zaokruživanje	12.219.098	4.337.000	3.950.002
3. Rashodi na osnovne funkcije javne administracije	1.374.977.887	1.471.167.887	1.626.601.047
3.1. Generalna vlada	442.701.875	481.144.254	568.046.919
3.2. Pravosuđe	235.989.788	235.768.058	256.533.235
3.3. Odbrana	297.657.815	303.930.000	307.225.568
3.4. Policija i sigurnost	398.628.409	450.325.575	494.795.325
4. Rashodi na politike iz Građanske platforme	1.823.983.636	2.100.261.865	2.480.520.291
4.1. Ukupni budžetski rashodi politike iz Građanske platforme	1.823.983.636	2.100.261.865	2.480.520.291
5. Rashodi na ostale sektorske politike	435.740.151	513.387.124	682.979.632
5.1. Cestovna infrastruktura	79.716.020	59.836.830	96.051.903
5.2. Šumarstvo i vodoprivreda	25.657.371	26.600.396	38.421.702
5.3. Kultura i sport	61.287.834	65.710.259	74.270.184
5.4. Ostali vladini programi	269.078.925	361.239.639	474.235.843
6. Ostali javni rashodi	76.232.915	78.969.445	97.521.088
6.1. Transferi nižim nivoima vlasti	41.056.723	46.146.900	59.508.745
6.2. Budžetske rezerve i nerazvrstano	35.176.192	32.822.545	38.012.343
7. Krediti, kamate, posuđivanja i druge obaveze	285.833.206	378.139.738	427.188.381
7.1. Ukupni rashodi na kredite, posuđivanja i druge obaveze	285.833.206	378.139.738	427.188.381

Budžetska sredstva planirana za finansiranje politika uvrštenih u Građansku platformu

Institucije Bosne i Hercegovine, Federacija Bosne i Hercegovine, Republika Srpska i svih deset kantona u Federaciji BiH su u 2007. godini planirali budžetsku potrošnju na socio-ekonomske politike

iz Građanske platforme u ukupnom iznosu od **2.480.520.291** KM i ova sredstva su za 380,2 miliona KM veća u odnosu na 2006. godinu.

Grafik.
Procentualno učešće u ukupnim rashodima za politike iz Građanske platforme po nivoima vlasti u 2007. godini
Izvor: Grafik 2-1-1.

Na osnovu informacija dobivenih analizom usklađenosti javne potrošnje sa ciljevima iz Građanske platforme, kreirani su specifični zaključci i preporuke za svaki od 12 socio-ekonomskih prioriteta koji su uvršteni u Građansku platformu.

Nezaposlenost. Vlasti Bosne i Hercegovine za 2007. godinu su u budžetima institucija BiH, entiteta i kantona u F BiH planirali minimalnih 79,9 miliona KM za politike zapošljavanja, što iznosi svega 1,51 procenata ukupnih sredstava planiranih u budžetima za 2007. godinu. U odnosu na 2006. godinu budžetska izdvajanja za politike zapošljavanja su povećana za 12,86 miliona KM, odnosno svega 1,67 procenata ukupnog povećanja planiranih budžetskih rashoda za 2007. godinu. **Generalni zaključak o usklađenosti budžetske potrošnje sa Građanskom platformom u oblasti zapošljavanja jeste da su domaće vlasti značajno zanemarile pitanje zapošljavanja tokom procesa kreiranja budžeta za 2007. godinu.**

Penzioni sistem. Vlasti Bosne i Hercegovine za 2007. godinu su u budžetima institucija BiH, entiteta i kantona u F BiH planirali 224,55 miliona KM za subvencioniranje penzionih fondova, što iznosi 4,23 procenta ukupnih sredstava planiranih u budžetima za 2007. godinu. U odnosu na 2006. godinu budžetska izdvajanja za politike zapošljavanja su povećana za 54,12 miliona KM, što je uticalo da povećana sredstva za penzionu politiku učestvuju sa 7,01 procenata u ukupnom povećanju planiranih budžetskih rashoda za 2007. godinu. **Generalni zaključak o usklađenosti budžetske potrošnje sa Građanskom platformom u oblasti penzionog sistema jeste da i pored toga što su domaće vlasti obezbijedile značano povećanje sredstava za subvencioniranje entitetskih penzionih**

sistema, obzirom na strukturu namjenskih izdvajanja budžetskih sredstava, može se konstatirati da domaće vlasti i dalje ignorišu izuzetno težak položaj penzionera koji primaju minimalne penzije, te svojim odlukama direktno doprinose smanjenju rasta penzija (u F BiH) koje je omogućeno rastom prihoda po osnovu doprinosa osiguranih lica.

Zdravstvena zaštita. Vlasti Bosne i Hercegovine za 2007. godinu su u budžetima institucija BiH, entiteta i kantona u F BiH planirali 89,36 miliona KM za zdravstvo, što predstavlja minimalnih 1,68 procenata ukupnih sredstava planiranih u budžetima za 2007. godinu. U odnosu na 2006. godinu budžetska izdvajanja za zdravstvo su povećana za 17,34 miliona KM, što iznosi 2,24 procenta planiranog povećanja ukupnih budžetskih rashoda za 2007. godinu. **Generalni zaključak o usklađenosti planirane budžetske potrošnje u oblasti zdravstva sa Građanskom platformom jeste da su vlasti Bosne i Hercegovine u 2007. godini planirale umjereno povećanje sredstava za zdravstvo, koja na žalost neće značajnije uticati na poboljšanje stanja u zdravstvu, te se ne može očekivati ozbiljniji napredak u ispunjavanju zahtjeva iz Građanske platforme u ovoj oblasti.**

Socijalna zaštita. Vlasti Bosne i Hercegovine za 2007. godinu su u budžetima institucija BiH, entiteta i kantona u F BiH planirali 934,28 miliona KM za socijalnu zaštitu, što predstavlja značajnih 17,58 procenata ukupnih budžetskih sredstava planiranih za 2007. godinu. U odnosu na 2006. godinu budžetska izdvajanja za socijalnu zaštitu su povećana za 141,5 miliona KM, što iznosi 18,31 procenata planiranog povećanja ukupnih budžetskih rashoda za 2007. godinu. **Generalni zaključak o usklađenosti planirane budžetske potrošnje u oblasti socijalne zaštite sa Građanskom platformom jeste da su vlasti Bosne i Hercegovine u 2007. godini planirale značajna sredstva koja će omogućiti osobama sa onesposobljenjima poboljšanje socijalnog položaja, istovremeno nastavljajući sa praksom favorizovanja socijalne zaštite kategorija stanovništva proistaklih iz rata, a takođe su nastavile sa povećavanjem postojećih i uvođenjem novih prava za ove kategorije koje u 2007. godini mogu prouzrokovati veoma ozbiljne socijalne i ekonomske poremećaje na prostoru cijele Bosne i Hercegovine, što će izuzetno negativno uticati na ispunjavanje zahtjeva iz Građanske platforme u ovoj oblasti.**

Poljoprivreda. Vlasti Bosne i Hercegovine za 2007. godinu su u budžetima institucija BiH, entiteta i kantona u F BiH planirale 133,1 miliona KM za poljoprivredu, što predstavlja značajnih 2,51 procenta ukupnih budžetskih sredstava planiranih za 2007. godinu. U odnosu na 2006. godinu budžetska izdvajanja za poljoprivredu su povećana za 27,9 miliona KM, što iznosi 3,61 procenta planiranog povećanja ukupnih budžetskih rashoda za 2007. godinu. **Generalni zaključak o usklađenosti planirane budžetske potrošnje u oblasti poljoprivrede sa Građanskom platformom jeste da su vlasti Bosne i Hercegovine u 2007. godini planirale značajna sredstva koja će omogućiti adekvatnu podršku razvoju domaćeg poljoprivrednog sektora sa kojima je moguće očekivati napredak u poboljšanju stanja u ovoj oblasti ukoliko domaće vlasti pokrenu dogovoreni plan reforme cjelokupne javne administracije u poljoprivrednom sektoru.**

Mladi. Vlasti Bosne i Hercegovine za 2007. godinu su u budžetima institucija BiH, entiteta i kantona u F BiH planirali 5,3 miliona KM za mlade, što predstavlja 0,1 procenat ukupnih budžetskih sredstava

planiranih za 2007. godinu. U odnosu na 2006. godinu budžetska izdvajanja za mlade su povećana za 0,1 milion KM, što je zanemarivo povećanje u odnosu na ukupno planirano povećanje budžetskih rashoda za 2007. godinu. **Generalni zaključak o usklađenosti planirane budžetske potrošnje u oblasti mladih jeste da vlasti Bosne i Hercegovine u 2007. godini nisu planirale sredstva koja mogu doprinijeti značajnijem poboljšanju položaja mladih i da u procesu kreiranja budžeta nisu zabilježene pozitivne promjene u ovoj oblasti, a koje bi bile u skladu sa zahtjevima iz Građanske platforme.**

Javna administracija. Generalni zaključak koji se tiče finansiranja javne administracije je da su na svim nivoima vlasti predviđena povećana izdvajanja za ove kategorije, što je direktno u suprotnosti sa nastojanjima da se prekobrojan i neefikasan administrativni aparat smanji i približi evropskom prosjeku, a na taj način bi se oslobodila značajna finansijska sredstva koja bi pravilnom raspodjelom između socijalnih i investicionih programa omogućila brži razvoj i približavanje BiH ispunjenju zahtjeva definisanih Građanskom platformom.

Obrazovanje. Generalni zaključak je, da iako je došlo do rasta izdvajanja sredstava za obrazovanje u budžetima na svim nivoima vlasti, značajniji napredak u ovoj oblasti se ne može očekivati bez sistemskog rješenja, odnosno usvajanja odgovarajuće zakonske regulative na državnom nivou.

Borba protiv korupcije. Generalni zaključak je da su vlasti BiH na svim nivoima povećale finansijska sredstva za kategorije koje mogu uticati na smanjenje korupcije. Potrebno je da pomenute kategorije u svojim akcionim planovima naprave programe čija implementacija ima direktan ili indirektan uticaj na smanjenje korupcije.

EU integracije. Vlasti Bosne i Hercegovine za 2007. godinu su u budžetima institucija BiH, entiteta i kantona u F BiH planirale svega 3,3 miliona KM za finansiranje institucija i programa direktno povezanih sa pitanjem EU integracija, koja su u odnosu na 2006. godinu smanjena za 2,6 miliona KM. **Generalni zaključak o usklađenosti planirane budžetske potrošnje u oblasti EU integracija je da vlasti Bosne i Hercegovine nisu planirale sredstva koja mogu doprinijeti ubrzanju cjelokupnog procesa Evropskih integracija i da u procesu kreiranja budžeta nisu zabilježene pozitivne promjene u ovoj oblasti, a koje bi bile u skladu sa zahtjevima iz Građanske platforme.**

Generalni zaključak analize

Uzimajući u obzir strukturu povećanja izdvajanja za pojedine oblasti iz Građanske platforme, generalni zaključak o usklađenosti javnih rashoda sa zahtjevima iz Građanske platforme jeste da su domaće vlasti manje od polovine planiranog povećanja budžetskih prihoda iskoristile za finansiranje javnih politika uvrštenih u Građansku platformu, te da ova povećanja mogu uticati na pozitivne promjene samo u oblastima **poljoprivrede i obrazovanja, borbe protiv korupcije i javnih preduzeća.** Planirana povećanja izdvajanja za **penzionu politiku i socijalnu zaštitu** su u skladu sa zahtjevima iz Građanske platforme, ali zbog strukture njihove namjene ova povećanja izdvajanja neće doprinijeti poboljšanju stanja u ovim oblastima u skladu sa zahtjevima iz Građanske platforme. Planirana povećanja izdvajanja za **zdravstvenu zaštitu** mogu uticati na poboljšanje stanja u ovoj oblasti u minimalnom obimu, dok planirana povećanja izdvajanja za **zapošljavanje, mlade i strana ulaganja**

su planirana u iznosu sa kojim se ne mogu očekivati niti minimalne pozitivne promjene u skladu sa zahtjevima iz Građanske platforme, dok su sredstva za **EU integracije** smanjena, a za **javnu administraciju povećana**, što je u potpunoj suprotnosti sa zahtjevima iz Građanske platforme.

Iz prethodno pobrojanih razloga, **generalni zaključak o usklađenosti planirane budžetske potrošnje institucija Bosne i Hercegovine, Federacije Bosne i Hercegovine, Republike Srpske i deset kantona u Federaciji BiH jeste da planirana budžetska potrošnja nije u skladu sa zahtjevima iz Građanske platforme i da se na osnovu planirane budžetske potrošnje za 2007. godinu mogu očekivati samo djelimične pozitivne promjene u rješavanju problema u poljoprivredi, obrazovanju i djelimično u socijalnoj zaštiti osoba sa onesposobljenjima.**

Prvo poglavlje

Osnovne informacije o analiziranim budžetima javnih institucija

Javni rashodi u Bosni i Hercegovini obuhvataju budžetske rashode državnih institucija na nivou Bosne i Hercegovine, budžetske rashode Federacije Bosne i Hercegovine i Republike Srpske, budžetske rashode kantona u Federaciji Bosne i Hercegovine, te vanbudžetsku potrošnju entitetskih zavoda za penziono osiguranje i entitetskih zavoda i službi u kantonima u Federaciji BiH u oblasti zapošljavanja i zdravstvenog osiguranja i reosiguranja. U javne rashode Bosne i Hercegovini još ulaze i rashodi jedinica lokalne samouprave, budžetski rashodi Brčko Distrikta i vanbudžetski rashodi entitetskih direkcija za ceste, a koji nisu uključeni u analizu usklađenosti javne potrošnje u Bosni i Hercegovini sa Građanskom platformom, zbog toga što Građanska platforma nije primarno usmjerena na lokalni nivo vlasti, te zbog toga što cestovni saobraćaj nije uključen kao prioritet u Građansku platformu. Brčko Distrikt nije uključen u analizu iz razloga što se iz budžeta ove institucije finansiraju aktivnosti koje se u Federaciji BiH i Republici Srpskoj djelimično finansiraju iz budžeta jedinica lokalne samouprave, a dijelom iz sredstava entitetskih vanbudžetskih institucija.

1. BUDŽETI KORIŠTENI ZA ANALIZU

Osnovni predmet analize usklađenosti javne potrošnje sa ciljevima iz Građanske platforme bili su budžeti institucija BiH, entiteta i kantona u Federaciji BiH, te finansijski izvještaji i planovi vanbudžetskih institucija. Vremenski period koji je odabran u cilju utvrđivanja napretka domaćih vlasti u alociranju budžetskih sredstava za različite javne politike i administrativne aktivnosti vladinih institucija je blisko povezan sa reformom sistema indirektnog oporezivanja čija implementacija je pokrenuta 2005. godine uspostavljanjem Uprave za indirektno oporezivanje i prenosom nadležnosti za prikupljanje indirektnih poreza sa entitetskih poreskih uprava, koja je potpuno profunkcionisala zamjenom sistema poreza na promet porezom na dodatnu vrijednost (PDV) prvog januara 2006. godine. Kako su promjene u funkcionisanju porezne administracije i načina prikupljanja i distribucije prihoda od indirektnih poreza radikalno uticale na finansijske kapacitete državnih institucija, za polazni vremenski period u analizi je odabrana 2005. godina.

Izvori informacija za stanje budžetske potrošnje u 2005. godini bili su Izvještaji o izvršenju budžeta, usvojeni i u službenim novinama objavljeni budžeti za one institucije koje nisu objavile izvještaje o izvršenju budžeta (ili su izvještaji objavljeni, ali informacije sadržane u izvještajima ne obuhvataju sve informacije neophodne za provođenje analize), te usvojene dopune ili rebalansi budžeta za 2005. godinu. Od 13 budžetskih institucija na državnom, entitetskom i kantonalnom nivou za četiri institucije su korištene informacije iz Izvještaja o izvršenju budžeta, za jednu instituciju informacije iz izmjena i dopuna budžeta, a za preostalih osam institucija informacije iz budžeta koji su usvojeni na početku kalendarske godine. Izvori informacija za rashode vanbudžetskih institucija korištene su informacije iz finansijskih izvještaja svih šest vanbudžetskih institucija na nivou entiteta, te finansijski izvještaji uključujući i posebno dostavljene informacije kantonalnih službi za zapošljavanje. Pregled informacija korištenih za analizu budžetske potrošnje nalazi se u tabeli 1-1-1.

Izvori informacija za stanje budžetske potrošnje u 2006. godini bili su usvojeni i u službenim novinama objavljeni budžeti svih analiziranih budžetskih institucija usvojeni u parlamentima na početku kalendarske godine, te usvojene dopune ili rebalansi budžeta onih institucija koje su tokom 2006. godine korigovale svoje budžete. Od 13 budžetskih institucija na državnom, entitetskom i kantonalnom nivou za analizu budžetske potrošnje osam institucija korištene su informacije iz usvojenih budžeta, dok su za analizu budžetske potrošnje pet institucija korištene informacije iz izmjena i dopuna budžeta. Izvori informacija vanbudžetskih institucija za 2006. godinu bili su finansijski planovi vanbudžetskih institucija izuzev finansijskog plana Federalnog zavoda zdravstvenog osiguranja i reosiguranja čiji podaci za 2006. godinu nisu uključeni zbog složene administrativne procedure u radu ovog zavoda (informacije za 2006. godinu bit će dostupne tek sredinom godine nakon dostavljanja informacija kantonalnih zavoda zdravstvenog osiguranja).

Izvori informacija za stanje budžetske potrošnje u 2007. godini bili su usvojeni i u službenim novinama objavljeni budžeti svih analiziranih budžetskih institucija usvojeni u parlamentima krajem 2006. i u prvom tromjesečju 2007. godine. Izvori informacija vanbudžetskih institucija bili su finansijski planovi za 2007. godinu, takođe izuzev finansijskog plana Federalnog zavoda zdravstvenog osiguranja i reosiguranja čiji podaci za 2007. godinu nisu uključeni.

2. BUDŽETSKI I VANBUDŽETSKI PRIHODI

Institucije Bosne i Hercegovine, Federacija Bosne i Hercegovine, Republika Srpska i kantoni u Federaciji BiH raspolažu sa godišnjim budžetskim prihodima koji se ostvaruju kroz poreze i vlastite prihode u vidu naknada, taks i sopstvenih aktivnosti propisanih zakonom. Vanbudžetske institucije raspolažu sa prihodima koji se ostvaruju kroz uplate doprinosa zaposlenih lica za penzije, zapošljavanje i zdravstvo i kroz vlastite prihode vanbudžetskih institucija.

2.1. Budžetski prihodi

Institucije BiH, entiteti i kantoni u F BiH prikupljaju prihode za svoje aktivnosti po osnovu poreskih prihoda koje sačinjavaju indirektni (PDV) i direktni porezi (porez na dobit, platu i imovinu), po osnovu neporeznih prihoda (prihodi od aktivnosti i imovine, naknade i takse i sopstvene aktivnosti, kazne), te po osnovu primljenih grantova/donacija i kapitalnih primitaka (primici dobiveni prodajom imovine ili uzimanjem kredita). Prihodi ostvareni po svim ovim osnovama su predmet analize prihoda budžetskih institucija. Pregled ukupnih prihoda, uključujući Brčko Distrikt za 2005., 2006. i 2007. godinu dat je u tabeli 1-2-1.

Zbir prihoda pojedinačnih iznosa u tabeli 1-2-1. ne daje precizan iznos budžetskih prihoda koji stoje na raspolaganju vlastima Bosne i Hercegovine, jer nisu isključeni prihodi jednog nivoa vlasti, a koji dolaze iz budžeta drugog nivoa vlasti. Najkarakterističniji slučaj jeste budžet institucija Bosne i Hercegovine u kojem su pored sredstava za finansiranje institucija Bosne i Hercegovine uključeni i prihodi entiteta koji se koriste za servisiranje vanjskog duga. Međutim, prihodi za servisiranje vanjskog duga su u budžetima za 2006. i 2007. godinu uključeni i u budžetima entiteta, te da bi imali iznos stvarnih prihoda iz budžeta institucija BiH bi trebalo isključiti iznos sredstava dobivenih od entiteta za

servisiranje vanjskog duga. Slična je situacija u Federaciji Bosne i Hercegovine u kojoj određeni kantoni imaju planirane prihode po osnovu transfera drugih nivoa vlasti, a ti prihodi su već uključeni u prihode Federacije BiH.

Tabela 1-2-1:

Uporedni prikaz planiranih prihoda institucija BiH, entiteta i kantona u 2005., 2006., i 2007. godini
Izvor: Budžeti za 2005. 2006. i 2007. godinu institucija BiH, F BiH, RS i 10 kantona u F BiH

	2005	2006	2007
Ukupno	4.232.357.898	5.068.798.488	5.788.262.512
Institucije Bosne i Hercegovine	581.346.790	954.599.220	1.013.709.461
Federacija BiH	1.033.056.260	1.139.603.719	1.435.644.600
Republika Srpska	945.600.000	1.098.600.000	1.250.000.000
Distrikt Brčko	212.691.004	222.726.209	189.892.610
Kantoni u Federaciji BiH	1.459.663.843	1.653.269.340	1.899.015.841

Nakon umanjenja budžeta institucija BiH i kantona za dvostruko uključene prihode, dobivamo konsolidovani prikaz ukupnih planiranih prihoda analiziranih budžetskih institucija, koji su za 2005., 2006. i 2007. godinu prikazani u tabeli 1-2-2.

Tabela 1-2-2:

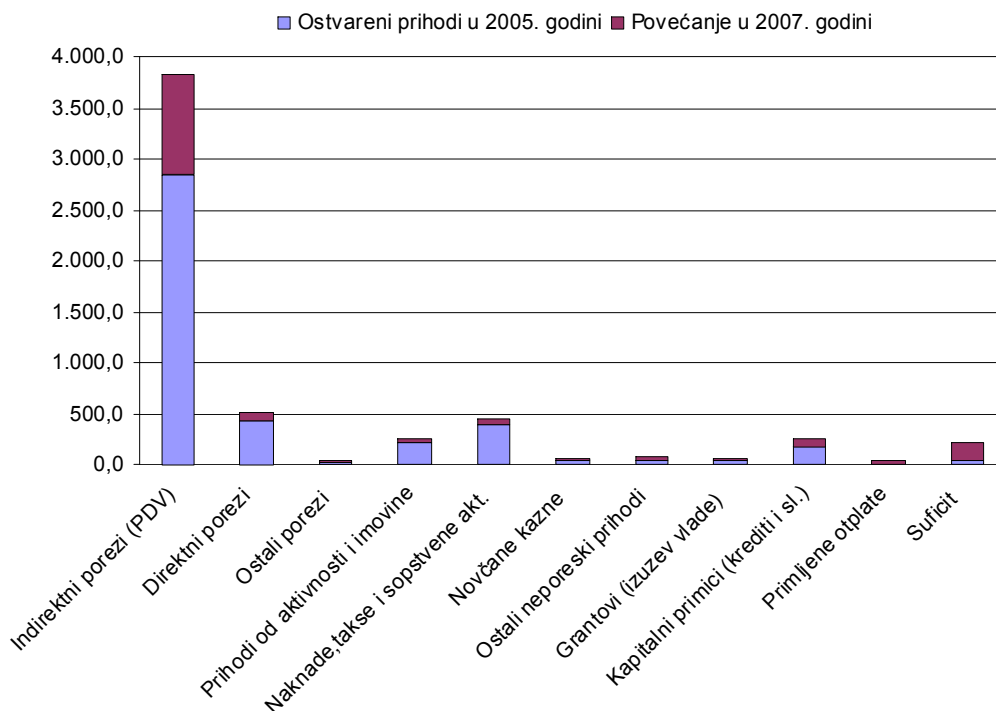
Uporedni prikaz strukture ukupnih budžetskih prihoda u 2005., 2006., i 2007. godini
Izvor: Budžeti za 2005. 2006. i 2007. godinu institucija BiH, Federacije BiH, RS, BD i 10 kantona u F BiH
(iznosi u KM)

	Godina		
	2005	2006	2007
Ukupno prihodi	4.221.677.898	4.768.989.268	5.508.653.051
1. Porezni prihodi	3.289.239.628	3.884.114.337	4.380.099.759
Od čega:			
1.1. Indirektni porezi	2.834.888.558	3.278.325.675	3.828.501.631
1.2. Direktni porezi	431.640.127	597.635.221	503.925.655
2. Neporezni prihodi	682.610.165	662.076.272	760.384.005
Od čega:			
2.1. Prihodi od aktivnosti i imovine	209.653.511	204.881.789	253.989.552
2.2. Naknade i takse, sopstvene aktivnosti	396.022.852	389.953.688	447.378.037
3. Neto grantovi	32.115.907	45.680.471	51.145.991
4. Finansiranje	174.166.835	119.566.429	108.781.442
Od čega:			
4.1. Kapitalni primici (kredit i sl.)	168.235.690	87.878.289	78.188.442
5. Suficit/deficit/ESKROW račun	43.545.363	57.551.759	208.241.854

Nakon što se od ukupno planiranih prihoda svih budžetskih institucija (koji su prikazani u tabeli 1-2-1.) za 2007. godinu oduzme iznos od 279,6 miliona KM za servisiranje vanjskog duga (263,6 miliona KM) i grantove kantonalnim budžetima (16 miliona KM), ukupni raspoloživi prihodi državnih, entitetskih, kantonalnih nivoa vlasti, uključujući Brčko Distrikt u 2007. godini planirani su u iznosu od 5,508 milijardi KM. U ukupnim prihodima u 2007. godini, indirektni porezi učestvuju sa 69,9 procenata, dok direktni porezi učestvuju sa 9,2 procenata. Pored ovih prihoda najveće učešće u prihodima imaju prihodi po osnovu naknada, taksi budžetskih institucija (8,2 % ukupnih prihoda).

Grafik 1-2-1.

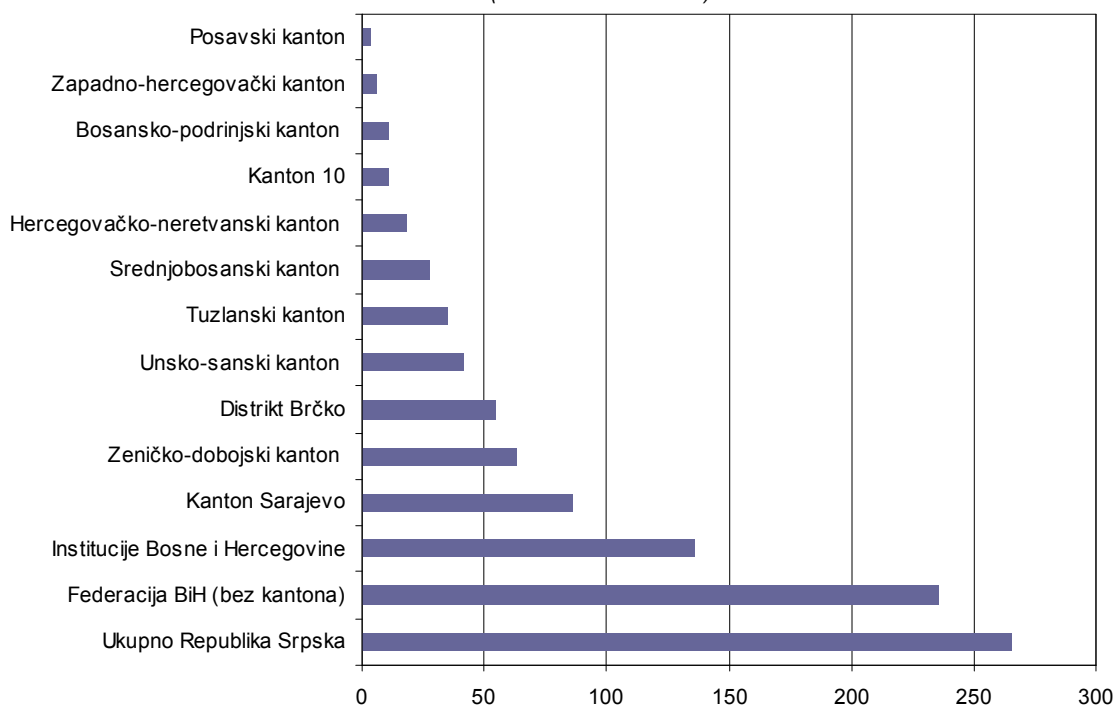
Struktura budžetskih prihoda institucija BiH, entiteta, BD i kantona u F BiH u 2007. godini
 Izvor: Usvojeni budžeti i prijedlozi budžeta institucija BiH, BD, entiteta i kantona u F BiH za 2007. godinu
 (Iznosi u milionima KM)

Na osnovu prikazanih informacija može se zaključiti da je tokom 2005. i 2006. godine došlo do značajnog povećanja ukupnih prihoda državnih institucija na svim nivoima. U odnosu na 2006. godinu ukupni prihodi institucija BiH, entiteta, kantona u F BiH i Brčko Distrikta su povećani za čak **739,66 miliona KM**, dok su prihodi u 2007. godini u odnosu na 2005. godinu povećani za **1,28 milijardi KM**.

Grafik 1-2-2.

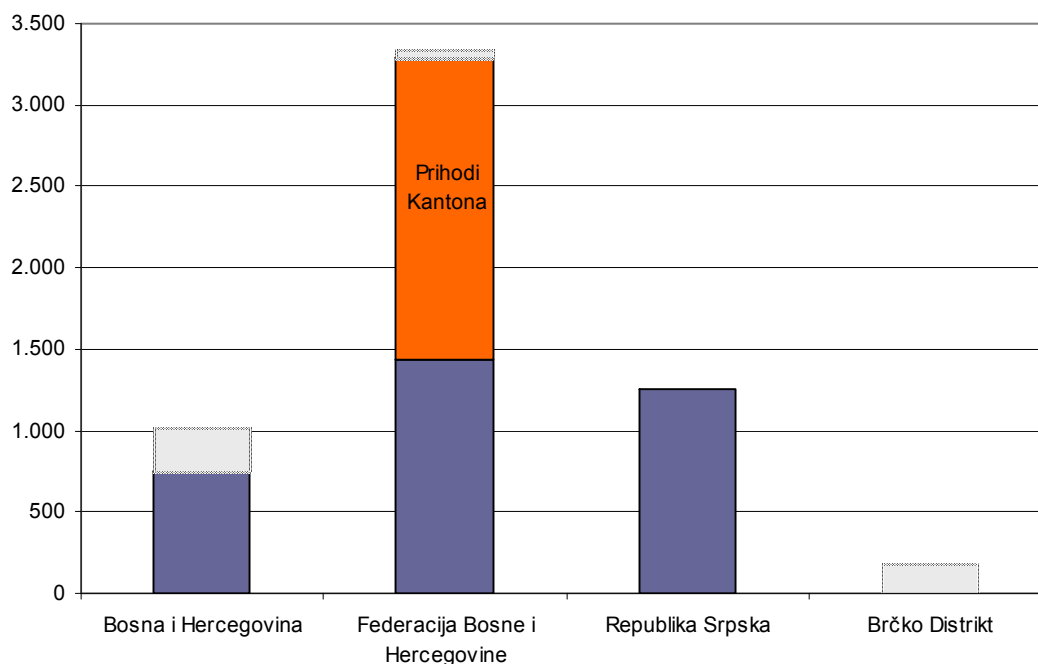
Neto povećanje prihoda od indirektnih poreza u 2007. godini u odnosu na 2005. godinu, po nivoima vlasti
 Izvor: Budžeti institucija BiH, entiteta i kantona u F BiH za 2005. i 2007. godinu
 (Iznosi u milionima KM)

Kao što se moglo očekivati, najveće povećanje budžetskih prihoda je zabilježeno u poreskim prihodima i to posebno u indirektnim porezima (u 2005. godini porez na promet proizvoda i usluga i posebni porezi na promet, od 01.01.2006. godine PDV i akcize), koji su u budžetima analiziranih institucija u 2007. godini planirani u iznosu koji je za čak **993,6 miliona KM** veći u odnosu na planirane prihode na početku 2005. godine.

Da bi dobili preciznu sliku raspoloživih budžetskih prihoda nivoa vlasti koji su predmet analize, ali takođe i radi objektivnosti u prikazivanju uporedivih informacija neophodno je iz analize isključiti prihode Brčko Distrikta (ukupno 189,89 miliona KM) jer se u budžetu ovog nivoa vlasti finansiraju aktivnosti koje se u ostalim dijelovima BiH finansiraju iz prihoda organa lokalne samouprave (a koji nisu uključeni u analizu), te aktivnosti vanbudžetskih institucija (kao što su zdravstvo i zapošljavanje), koji se u ostalim dijelovima BiH finansiraju iz sredstava vanbudžetskih fondova.

Grafik 1-2-3.
 Ukupni planirani prihodi institucija BiH, BD, entiteta i kantona u F BiH u 2007. godini
 Izvor: Usvojeni budžeti i prijedlozi budžeta institucija BiH, entiteta i kantona u F BiH za 2007. godinu
 (Iznosi u milionima KM)

Nakon što se iz ukupnih planiranih prihoda za 2007. godinu (prikazani u tabeli 1-2-1.) isključe prihodi po osnovu transfera drugih nivoa vlasti, te nakon što se iz analize isključe prihodi koji pripadaju Brčko Distriktu (na grafiku 1-2-3. osjenčena područja), **ukupno planirani budžetski prihodi koji su predmet analize usklađenosti javnih rashoda sa ciljevima iz Građanske platforme iznose 5.318.760.441 milijardi KM**, od čega na planirane prihode institucija BiH otpada 14,2 procenata, dok planirani prihodi u Federaciji BiH učestvuju sa 62,2 procenata, od čega prihodi kantona učestvuju sa 35,1 procenta, dok planirani prihodi Republike Srpske učestvuju u ukupnim prihodima Bosne i Hercegovine sa 23,63 procenta. Ovi raspoloživi prihodi su u odnosu na 2006. godinu veći za **772,49 miliona KM** (povećanje od 16,9%), a u odnosu na 2005. godinu veći za čak **1,309 milijardi KM** (povećanje od 40,6 procenta).

2.2. Vanbudžetski prihodi

Za finansiranje socio-ekonomskih politika koje su uvrštene u Građansku platformu, pored budžetskih prihoda sa kojima raspolažu vladine institucije na nivou BiH, entiteta i kantona, koriste se i sredstva sa kojima raspolažu vanbudžetski fondovi u oblastima zapošljavanja, penziona i zdravstvene politike koji su uspostavljeni na entitetskom nivou. Sredstva sa kojima raspolažu vanbudžetski fondovi se prikupljaju po osnovu doprinosa, vlastitih i ostalih prihoda vanbudžetskih fondova, te po osnovu grantova vlada. Nažalost, zbog specifičnosti procesa upravljanja vanbudžetskim fondovima, nisu bili dostupni svi finansijski planovi svih vanbudžetskih fondova što otežava sagledavanje ukupnih javnih prihoda u Bosni i Hercegovini. U tabeli 1-2-4. nalaze se posljednji objavljeni podaci o strukturi vanbudžetskih prihoda po osnovu doprinosa osiguranih lica razvrstani po fondovima i po entitetima.

Tabela 1-2-4:
Uporedni prikaz strukture vanbudžetskih prihoda po osnovu doprinosa u 2005., 2006., i 2007. godini
Izvor: Entitetski zavodi i fondovi
(iznosi u KM)

	Godina		
	2005	2006	2007
Ukupno	2.065.673.104	1.734.080.881	1.888.259.343
Fond za zapošljavanje	93.382.178	103.521.033	112.253.533
Fond za penziono osiguranje	1.172.079.866	1.362.114.496	1.495.632.748
Fond za zdravstvenu zaštitu	800.211.060	268.445.352	280.373.062
Federacija BiH	1.546.083.864	1.038.837.001	1.176.817.281
Fond za zapošljavanje	81.311.749	88.921.033	97.053.533
Fond za penziono osiguranje	851.561.055	949.915.968	1.079.763.748
Fond za zdravstvenu zaštitu	613.211.060	Nema podat.	Nema podat.
Republika Srpska	519.589.240	695.243.880	711.442.062
Fond za zapošljavanje	12.070.429	14.600.000	15.200.000
Fond za penziono osiguranje	320.518.811	412.198.528	415.869.000
Fond za zdravstvenu zaštitu	187.000.000	268.445.352	280.373.062

U 2005. godini ukupni prihodi od doprinosa vanbudžetskih institucija iznosili su **2,06 milijardi KM**, od čega su sredstva zavoda za zapošljavanje učestvovala sa 4,5 procenata, sredstva fondova za penziono osiguranje učestvovala sa 56,7 procenata, a sredstva fondova zdravstvenog osiguranja su učestvovala sa 38,7 procenata.

Posmatrano po entitetima, očigledna je značajna razlika u prihodima vanbudžetskih fondova. U 2005. godini od ukupno prikupljenih prihoda po osnovu doprinosa osiguranih lica, vanbudžetski fondovi u Federaciji BiH su prikupili 74,8 procenata ukupnih prihoda vanbudžetskih fondova u BiH u odnosu na 25,2 procenata koliko je prihoda od doprinosa u istoj godini prikupljeno u Republici Srpskoj.

U analizi usklađenosti javne potrošnje sa ciljevima iz Građanske platforme za svaki vanbudžetski fond oba entiteta koristiće se posljednji objavljeni podaci koji su prikazani u tabeli 1-2-4. Međutim, indirektno po osnovu planiranih prihoda od vanbudžetskih fondova koji raspolažu sa planiranim prihodima za 2007. godinu moguće je približno utvrditi iznose koji će svim vanbudžetskim fondovima

stajati na raspolaganju u 2007. godini, a koji će biti prikupljeni po osnovu doprinosa. Ukoliko iskoristimo prosječne stope rasta prihoda po osnovu doprinosa, moguće je očekivati da će ukupni prihodi vanbudžetskih fondova u 2007. godini iznositi 2,58 milijarde KM (što je povećanje od preko 25% u odnosu na 2005. godinu).

3. BUDŽETSKI I VANBUDŽETSKI RASHODI

Vladine i vanbudžetske institucije na nivou Bosne i Hercegovine i entiteta, uključujući kantone raspolažu sa 5,31 milijardi KM budžetskih prihoda, te sa oko 2,58 milijarde prihoda vanbudžetskih institucija. Ukupno analizirane vladine i vanbudžetske institucije u 2007. godini imaće na raspolaganju oko **7,89 milijardi KM**.

U ovom dijelu prezentirane su informacije o osnovnoj strukturi budžetskih i vanbudžetskih rashoda na osnovu koje je moguće dobiti generalnu sliku planirane javne potrošnje budžetskih i vanbudžetskih institucija u 2007. godini. Na osnovu informacija u ovoj sekciji provedena je detaljna sektorska analiza usklađenosti javne potrošnje sa zahtjevima iz Građanske platforme.

3.1. Budžetski rashodi

U prethodnom dijelu prezentirane su informacije o planiranim izvorima prihoda institucija BiH, Federacije BiH, Republike Srpske i 10 kantona u Federaciji BiH u ukupnom iznosu od 5,31 milijardi KM, na osnovu kojih je planirana budžetska potrošnja u skladu sa usvojenim budžetima ovih institucija za 2007. godinu.

Prema informacijama iz budžeta institucija BiH, Federacije BiH, Republike Srpske i 10 kantona u Federaciji Bosne i Hercegovine u 2007. godini planirana je budžetska potrošnja u ukupnom iznosu od 5,594 milijardi KM.¹ Pregled ukupno planiranih rashoda svih nivoa vlasti nalazi se u tabeli 1-3-5.

Tabela 1-3-5:
Ukupni planirani rashodi institucija BiH, entiteta i kantona u F BiH u 2005., 2006., i 2007. godini
Izvor: Budžeti za 2005. 2006. i 2007. godinu institucija BiH, F BiH, RS i 10 kantona u F BiH (iznosi u KM)

	Godina		
	2005	2006	2007
Ukupno	4.007.447.795	4.841.735.279	5.594.419.900
Institucije Bosne i Hercegovine	569.958.584	954.599.220	1.013.709.461
Federacija BiH	1.031.850.261	1.139.603.719	1.435.644.600
Republika Srpska	945.600.000	1.098.600.000	1.250.000.000
Kantoni u F BiH	1.460.038.950	1.648.932.340	1.895.065.839

U tabeli 1-3-5. dat je pregled planiranih rashoda svih analiziranih budžeta u periodu od 2005. do 2007. godine, bez umanjenja iznosa rashoda u budžetima u stavkama koje se istovremeno pojavljuju kao prihodi i rashodi u budžetima (servisiranje vanjskog duga i grantovi kantonima). U cilju dobijanja

¹ Razlika između planiranih prihoda i rashoda će biti pojašnjena naknadno nakon što iz rashoda svih nivoa vlasti isključimo rashode koji su istovremeno prihodi drugih nivoa vlasti.

preciznog iznosa ukupnih planiranih rashoda, u tabeli 1-3-6. prikazani su stvarni budžetski rashodi razvrstani u četiri osnovne kategorije u kojima su isključeni dvostruki rashodi za servisiranje javnog duga i rashodi po osnovu transfera kantonima.

Tabela 1-3-6:
 Ukupni planirani rashodi institucija BiH, entiteta i kantona u F BiH u 2005., 2006., i 2007. godini
 Izvor: Budžeti za 2005. 2006. i 2007. godinu institucija BiH, F BiH, RS i 10 kantona u F BiH
 (iznosi u KM)

	Godina		
	2005	2006	2007
1. Ukupno prilagođeni prihodi	4.008.986.893	4.546.263.059	5.318.760.441
2. Ukupno rashodi (neprilagođeni)	4.007.447.795	4.841.735.279	5.594.419.900
2.1. Troškovi zaposlenih	1.570.169.910	1.752.498.663	1.950.295.873
2.2. Administrativni troškovi	410.564.517	427.875.134	474.418.777
2.3. Troškovi investicija	192.053.801	218.097.003	298.804.812
2.4. Troškovi transfera	1.470.971.275	1.701.850.566	2.108.845.867
2.5. Ostali javni rashodi	363.688.293	741.413.913	762.054.571
3. Umanjenje rashoda po funkcijama	-10.680.000	-299.809.220	-279.609.461
3.1. Administrativni troškovi	0	0	0
3.2. Troškovi investicija	0	0	0
3.3. Troškovi transfera*	-10.680.000	-11.700.000	-16.000.000
3.4. Ostali javni rashodi	0	-288.109.220	-263.609.461
4. Ukupno prilagođeni rashodi po funkcijama (2-3)	3.996.767.795	4.541.926.059	5.314.810.439
4.1. Troškovi zaposlenih	1.570.169.910	1.752.498.663	1.950.295.873
4.2. Administrativni troškovi	410.564.517	427.875.134	474.418.777
4.3. Troškovi investicija	192.053.801	218.097.003	298.804.812
4.4. Troškovi transfera	1.460.291.275	1.690.150.566	2.092.845.867
4.6. Ostali javni rashodi	363.688.293	453.304.693	498.445.110
5 Suficit/deficit	12.219.098	4.337.000	3.950.000
6 Ukupno rashodi i suficit (4+5)	4.008.986.893	4.546.263.059	5.318.760.439
Zaokruživanje (1-6)	0	0	+3

*Grantovi F BiH kantonima; ** Spoljni dug Bosne i Hercegovine

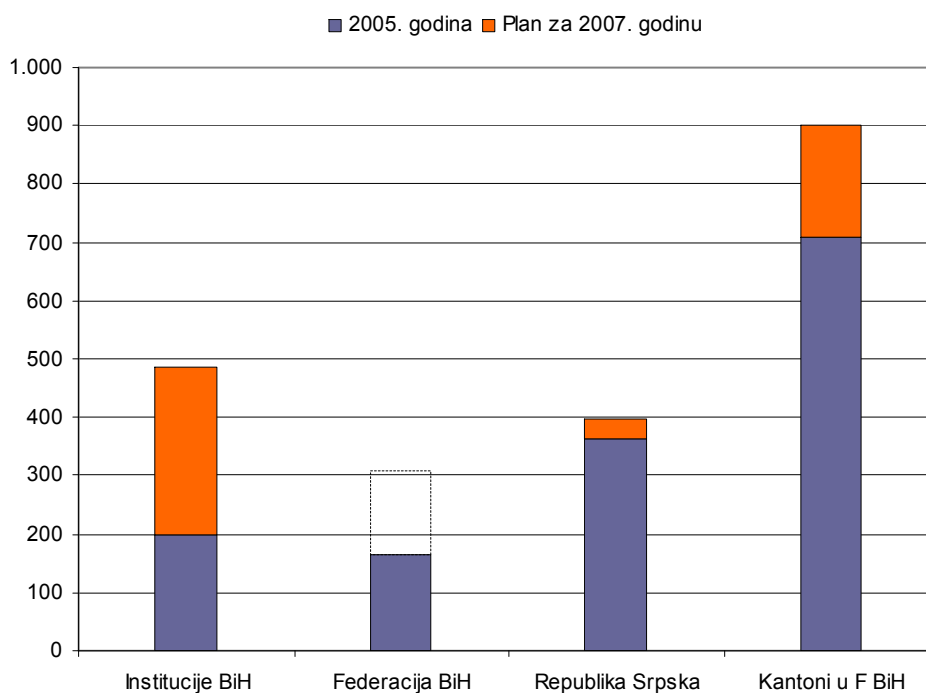
U prethodnoj tabeli, planirani budžetski rashodi institucija Bosne i Hercegovine, entiteta i kantona u Federaciji BiH za 2007. godinu su razvrstani u jednu od pet kategorija kako bi se mogao steći osnovni uvid u pravce povećanja ukupnih budžetskih rashoda u odnosu na 2005. i 2006. godinu. Za razliku od tabele 1-3-5., u ovoj tabeli ukupni planirani budžetski rashodi od 5,318 milijarde KM su razvrstani po principu da li se budžetska sredstva planiraju upotrijebiti za finansiranje plata zaposlenih u institucijama koje se finansiraju iz javnih budžeta (državne institucije), administrativne troškove zaposlenih u državnim institucijama, za investicije u javna dobra ili za potrebe državnih institucija, te za transfere pojedincima, firmama, privatnim ili javnim institucijama i udruženjima, te za ostale rashode koji ne spadaju u jednu od prethodno četiri pobrojane kategorije, kao što su otplata kredita, kamata i budžetske rezerve.

3.1.1. Troškovi zaposlenih

Troškovi zaposlenih prikazani u tabeli 1-3-6. uključuju troškove bruto plata, naknade za troškove zaposlenih i doprinose poslodavca i ostale doprinose za osoblje koje se finansira iz budžeta državnih institucija.² Ukupni planirani rashodi institucija BiH, entiteta i kantona u F BiH na plate zaposlenih za 2007. godinu iznose 1,95 milijardi KM i u odnosu na 2006. godinu su u ukupnom iznosu povećani za 197,7 miliona KM (povećanje od 11,2%), dok su u odnosu na 2005. godinu povećani za čak 380,1 miliona KM (povećanje od 24,2%).

Grafik 1-3-4.

Promjene u alociranju budžetskih sredstava na plate zaposlenih u 2007. godini u odnosu na 2005. godinu
Izvor: Usvojeni budžeti i prijedlozi budžeta institucija BiH, entiteta i kantona u F BiH za 2005. i 2007. godinu
(Iznosi u milionima KM)

U 2007. godini najveće povećanje planiranih rashoda na plate zaposlenih u državnim institucijama planirano je u 10 kantona u Federaciji BiH, koji su planirali 109,3 miliona KM veće rashode na plate zaposlenih u odnosu na 2006. godinu, te za 192,3 miliona KM veće troškove zaposlenih u odnosu na 2005. godinu. Republika Srpska je u 2007. godini planirala za 42,8 miliona KM veće rashode na plate zaposlenih u odnosu na 2006. godinu, dok su institucije BiH planirale povećanje plata zaposlenih u iznosu od 36,8 miliona KM u odnosu na 2006. godinu, te za 287,7 miliona KM u odnosu na 2005. godinu. Federacija BiH je u 2007. godini planirala minimalno povećanje rashoda na plate zaposlenih u iznosu od 8,7 miliona KM, čime je uticala da i u 2007. godini ukupni troškovi na plate zaposlenih ostaju manji od iznosa koji je ostvaren u 2005. godini prije otpočinjanja reforme odbrane.

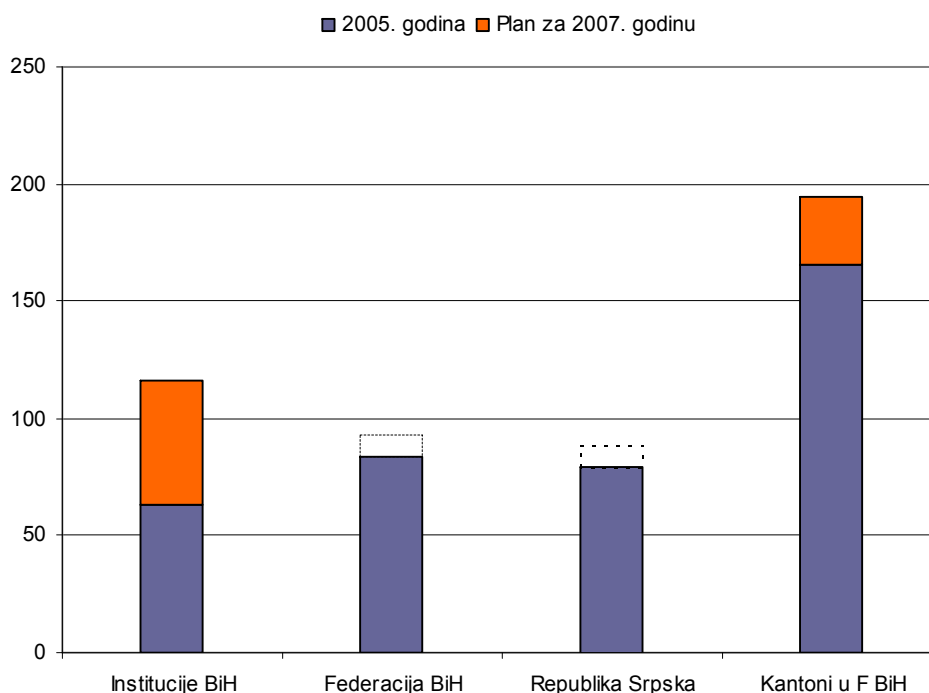
² U ove troškove su uključeni budžetski troškovi sa konta 611000, 611200 i 612100.

3.1.2. Administrativni troškovi

Administrativni troškovi prikazani u tabeli 1-3-6. uključuju putne troškove, troškove energije i komunalija, nabavku materijala, usluge prevoza i gorivo, unajmljivanje imovine i opreme i druge ugovorene usluge.³ Ukupno planirani rashodi institucija BiH, entiteta i kantona u F BiH na administrativne troškove za 2007. godinu iznose 474,4 miliona KM i u odnosu na 2006. godinu su u ukupnom iznosu povećani za 46,5 miliona KM (povećanje od 10,8%), dok su u odnosu na 2005. godinu povećani za 63,9 miliona KM (povećanje od 15,5%).

Grafik 1-3-5.

Promjene u alociranju budžetskih sredstava na administrativne troškove u 2007. godini u odnosu na 2005. godinu
Izvor: Usvojeni budžeti i prijedlozi budžeta institucija BiH, entiteta i kantona u F BiH za 2005. i 2007. godinu
(Iznosi u milionima KM)

U 2007. godini najveće povećanje planiranih rashoda na administrativne troškove je zabilježeno u Federaciji BiH koja je planirala povećanje administrativnih troškova za 28,7 miliona KM u odnosu na 2006. godinu. Sa ovim planiranim povećanjem F BiH ipak ima manje administrativne troškove u iznosu od 9,2 miliona KM u odnosu na 2005. godinu koji su u tom periodu značajno smanjeni kao posljedica reforme odbrane u Bosni i Hercegovini. Pored federalnog nivoa vlasti kantoni su planirali povećanje rashoda na administrativne troškove u iznosu od 17,7 miliona KM u odnosu na 2006. godinu, odnosno za 29,4 miliona KM u odnosu na 2005. godinu. Republika Srpska je u 2007. godini planirala povećanje administrativnih troškova za 10,1 milion KM u odnosu na 2006. godinu, koji su i sa ovim povećanjem ostali manji za 9,3 miliona KM u odnosu na 2005. godinu kada je otpočela reforma odbrane. Institucije BiH su u 2007. godini u odnosu na 2006. godinu planirale smanjenje administrativnih troškova za 9,9 miliona KM, ali u odnosu na 2005. godinu ovi troškovi su veći za 53 miliona KM najvećim dijelom zbog provedene reforme odbrane.

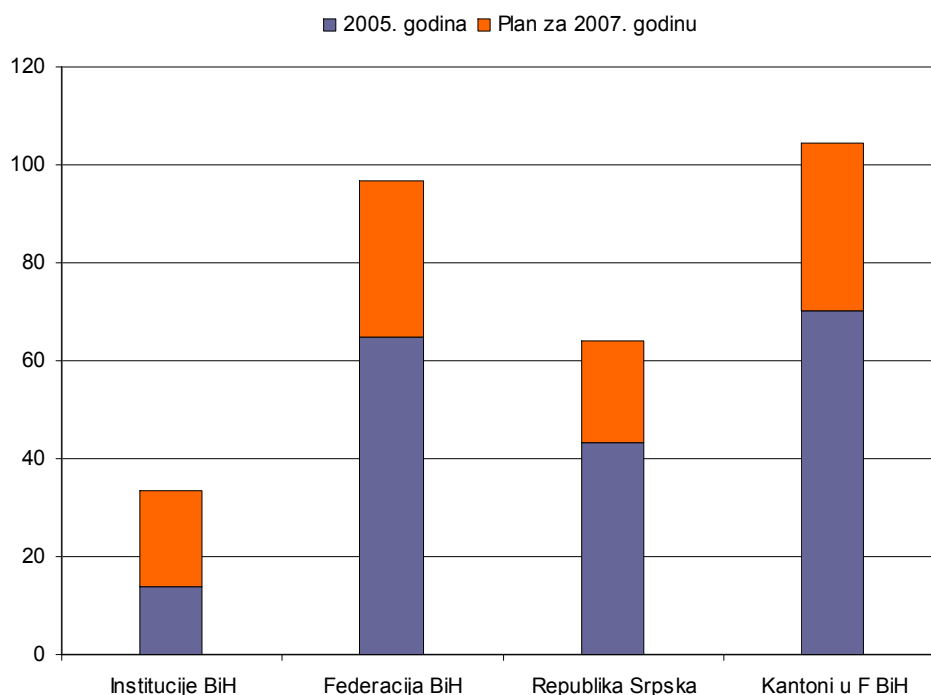
³ U ove troškove su uključeni budžetski troškovi sa konta: 613100, 613200, 613300, 613400, 613500, 613600, 613700, 613800 i 613900.

3.1.3. Troškovi investicija

Troškovi investicija prikazani u tabeli 1-3-6. uključuju troškove nabavke stalnih sredstava kao što su nabavka zemljišta, građevina i opreme, nabavka stalnih sredstava u obliku prava i troškovi rekonstrukcije i investicionog održavanja.⁴ Ukupni rashodi institucija BiH, entiteta i kantona u F BiH na investicije u 2007. godini su planirani u iznosu od 298,8 miliona KM, što predstavlja povećanja javnih investicija za 80,7 miliona KM u odnosu na 2006. godinu (povećanje od 37%), odnosno za 106,8 miliona KM u odnosu na 2005. godinu (povećanje od 55,6%).

Grafik 1-3-6.

Promjene u alociranju budžetskih sredstava na investicije u 2007. godini u odnosu na 2005. godinu
Izvor: Usvojeni budžeti i prijedlozi budžeta institucija BiH, entiteta i kantona u F BiH za 2005. i 2007. godinu
(Iznosi u milionima KM)

U 2007. godini najveće povećanje planiranih rashoda na investicije zabilježeno je u Federaciji BiH koja je planirala povećanje budžetskih rashoda na investicije od 42,7 miliona KM u odnosu na 2006. godinu (povećanje od 79%). Republika Srpska u 2007. godini je takođe planirala povećanje budžetskih rashoda na investicije u odnosu na 2006. godinu u iznosu od 34,3 miliona KM (povećanje od 115,1%). Institucije BiH su takođe u 2007. godini planirale povećanje izdvajanja za investicije u odnosu na 2006. godinu u iznosu od 10,7 miliona KM (povećanje od 47,1%). Kantoni u F BiH su planirali smanjenje investicija u odnosu na 2006. godinu od 7 miliona KM (smanjenje od 6,3%), ali su i dalje u odnosu na 2005. godinu planirane investicije kantona veće za 34,2 miliona KM.

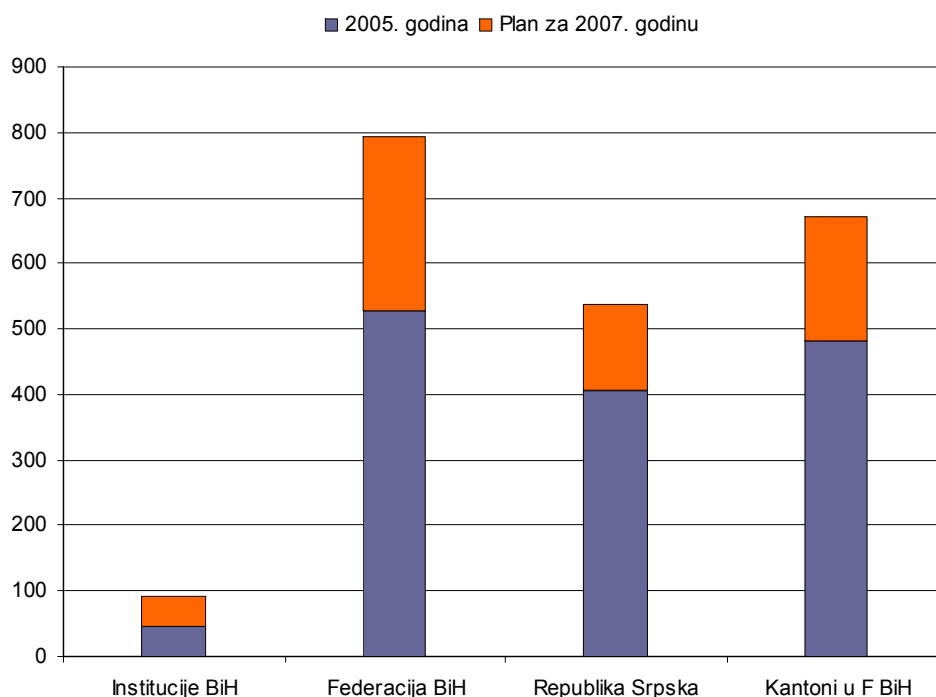
⁴ U ove troškove su uključeni budžetski troškovi sa konta: 821300, 821400, 821500 i 821600.

3.1.4. Troškovi transfera

Troškovi transfera prikazani u tabeli 1-3-6. uključuju troškove transfera drugim nivoima vlasti, transfere pojedincima, transfere neprofitnim organizacijama, subvencije javnim preduzećima, sredstva za programe posebne namjene i kapitalne grantove.⁵ Ukupni planirani rashodi institucija BiH, entiteta i kantona u F BiH na transfere za 2007. godinu iznose 2,09 milijardi KM i u odnosu na 2006. godinu su povećani za 402,7 miliona KM (povećanje od 23,8%), dok su u odnosu na 2005. godinu povećani čak 632,6 miliona KM (povećanje od 43,3%).

Grafik 1-3-7.

Promjene u alociranju budžetskih sredstava na transfere u 2007. godini u odnosu na 2005. godinu
Izvor: Usvojeni budžeti i prijedlozi budžeta institucija BiH, entiteta i kantona u F BiH za 2005. i 2007. godinu
(Iznosi u milionima KM)

U 2007. godini najveće povećanje planiranih rashoda na transfere je zabilježeno u Federaciji BiH koja je u odnosu na 2006. godinu planirala povećanje izdvajanja za transfere u iznosu od 159 miliona KM (povećanje od 25%). Zbog značajnog povećanja rashoda na transfere u 2006. godini u odnosu na 2005. godinu, ukupno povećanje transfera u F BiH u odnosu na 2005. godinu iznosi čak 267,1 milion KM (povećanje od 50,6 procenata u odnosu na 2005. godinu). Takođe su i kantoni u F BiH u 2007. godini planirali povećanje izdvajanja za transfere i to u iznosu koji je za 128 miliona KM veći nego za 2006. godinu (povećanje od 23,5%), te za 190,1 milion KM veći nego u 2005. godini (povećanje od 39,5%). Republika Srpska je planirala sredstva za transfere u iznosu od 537,2 miliona KM i ova sredstva su za 63,1 miliona KM veća u odnosu na 2006. godinu, te za 130,6 miliona KM veća u odnosu na 2005. godinu. Institucije BiH su u 2007. godini planirale sredstva za transfere u iznosu od 90,8 miliona KM, što predstavlja povećanje od 52,7 miliona KM u odnosu na 2006. godinu.

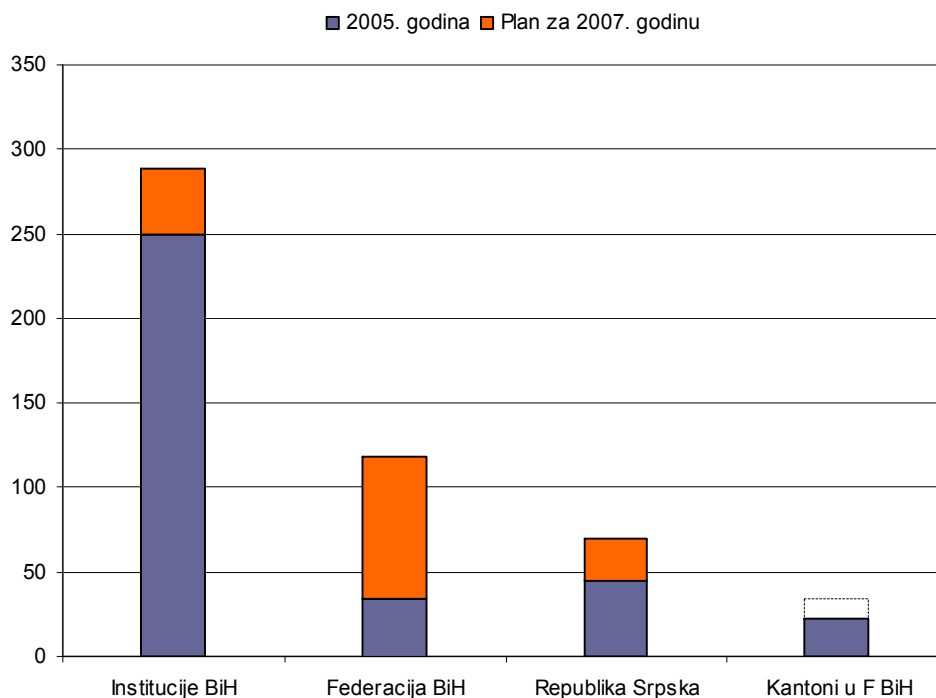
⁵ U budžetu institucija Bosne i Hercegovine ovi rashodi nose oznaku 'Programi posebne namjene' i nemaju precizno definisane ekonomske kodove. Radi poređenja, ovi rashodi spadaju u istu ili sličnu namjenu kao rashodi nižih nivoa vlasti koji imaju budžetske kodove: 614100, 614200, 614300, 614400 i 614800 i 615000.

3.1.5. Ostali javni rashodi

Troškovi ostalih javnih rashoda koji su prikazani u tabeli 1-3-6. uključuju rashode za kamate, otplate dugova, rezervisanja, budžetske rezerve i ostale kategorije rashoda koji nisu uključeni u jednu od prethodne četiri kategorije rashoda.⁶ Ukupni planirani rashodi institucija BiH, entiteta i kantona u F BiH na ovu kategoriju rashoda iznose 498,4 miliona KM i u odnosu na 2006. godinu ova kategorija rashoda je povećana za 45,1 milion KM (povećanje od 10%), dok su u odnosu na 2005. godinu ovi rashodi povećani za čak 134,8 miliona KM (povećanje od 37,1 procenat).

Grafik 1-3-8.

Promjene u alociranju budžetskih sredstava na ostale rashode u 2007. godini u odnosu na 2005. godinu
Izvor: Usvojeni budžeti i prijedlozi budžeta institucija BiH, entiteta i kantona u F BiH za 2005. i 2007. godinu
(Iznosi u milionima KM)

U 2007. godini najveći iznos sredstava u kategoriji ostali rashodi planirale su institucije BiH koje su za ove namjene planirale 288,3 miliona KM, što predstavlja smanjenje od 31,1 milion KM u odnosu na 2006. godinu (smanjenje od 9,7%), te povećanje od 38,8 miliona KM u odnosu na 2005. godinu. Federacija BiH je za 2007. godinu planirala 118,1 milion KM rashoda koji su svrstani u ovu kategoriju i koji su u odnosu na 2006. godinu povećani za 69,8 miliona KM (povećanje od 144,8%), te za 83,2 miliona KM u odnosu na 2005. godinu. Republika Srpska je za 2007. godinu planirala rashode iz ove kategorije u iznosu od 69,3 miliona KM, što je za 8,3 miliona KM veći iznos u odnosu na 2006. godinu, te za 23,8 miliona KM veći iznos u odnosu na 2005. godinu. Kantoni u Federaciji BiH ukupno su planirali 22,8 miliona KM za ove rashode što je za 1,8 miliona KM manje sredstava od iznosa u 2006. godini.

⁶ U ove troškove su uključeni budžetski troškovi sa konta: 600000, 616600, 822000 i 823000

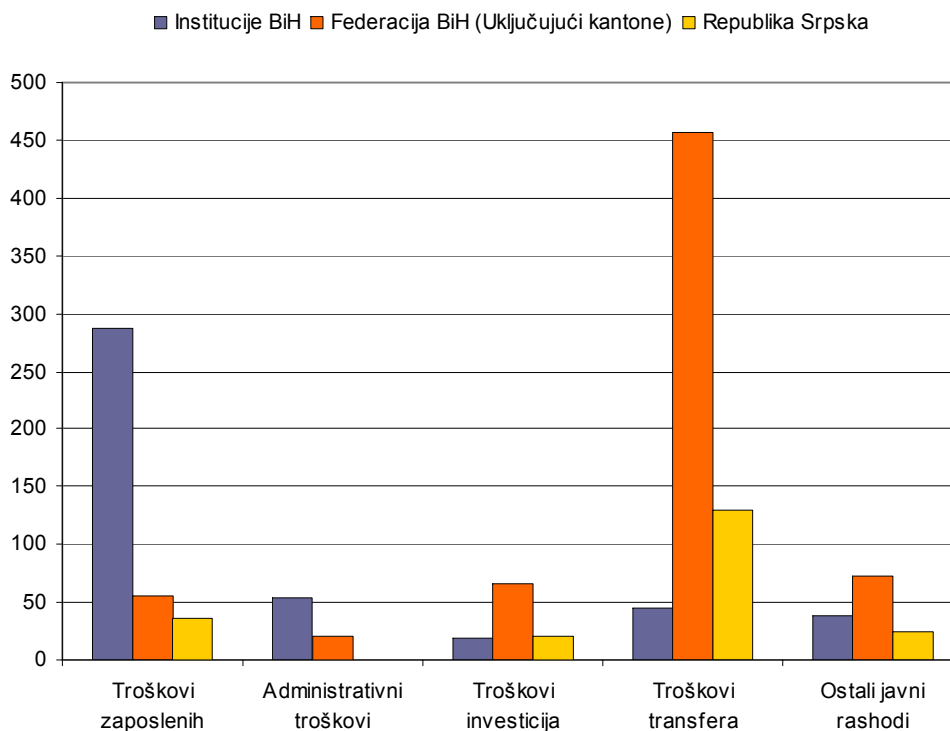
3.1.6. Neto povećanje rashoda u odnosu na 2005. godinu

U prethodnih pet sekcija ukratko su prezentirani osnovni trendovi u povećanju/smanjenju pet osnovnih kategorija budžetskih rashoda institucija BiH, entiteta i kantona u F BiH na osnovu kojih se može steći uvid u kojim oblastima su pojedine od analiziranih 13 budžetskih institucija planirale iskorisiti planirano povećanje prihoda od 1,318 milijardi KM u 2007. godini u odnosu na 2005. godinu.

U 2007. godini institucije BiH su planirale 443,8 miliona KM više rashoda u odnosu na 2005. godinu, od čega je najveći dio od 287,7 miliona KM alociran na plate zaposlenih. Federacija Bosne i Hercegovine uključujući kantone u 2007. godini planirala je ukupno 671,6 miliona KM više rashoda nego u 2005. godini od čega je najveći dio od 457,1 miliona KM planiran u okviru transfera. Republika Srpska je u 2007. godini planirala 202,7 miliona KM više rashoda u odnosu na 2005. godinu, od čega je najveći dio od 130,6 miliona KM planiran u okviru transfera.

Grafik 1-3-9.

Ukupne promjene u alociranju budžetskih sredstava u 2007. godini u odnosu na 2005. godinu
Izvor: Usvojeni budžeti i prijedlozi budžeta institucija BiH, entiteta i kantona u F BiH za 2005. i 2007. godinu
(Iznosi u milionima KM)

Posmatrano po kategorijama rashoda, u odnosu na 2005. godinu institucije Bosne i Hercegovine, Federacije Bosne i Hercegovine uključujući kantone i Republika Srpska u 2007. godini su planirali povećanje rashoda na zaposlene u iznosu od 380,1 milion KM, na administrativne troškove 63,9 miliona KM, na investicije 106,8 miliona KM, transfere 632,6 miliona KM, te na ostale rashode 134,8 miliona KM.

3.2. Sektorska struktura budžetskih rashoda

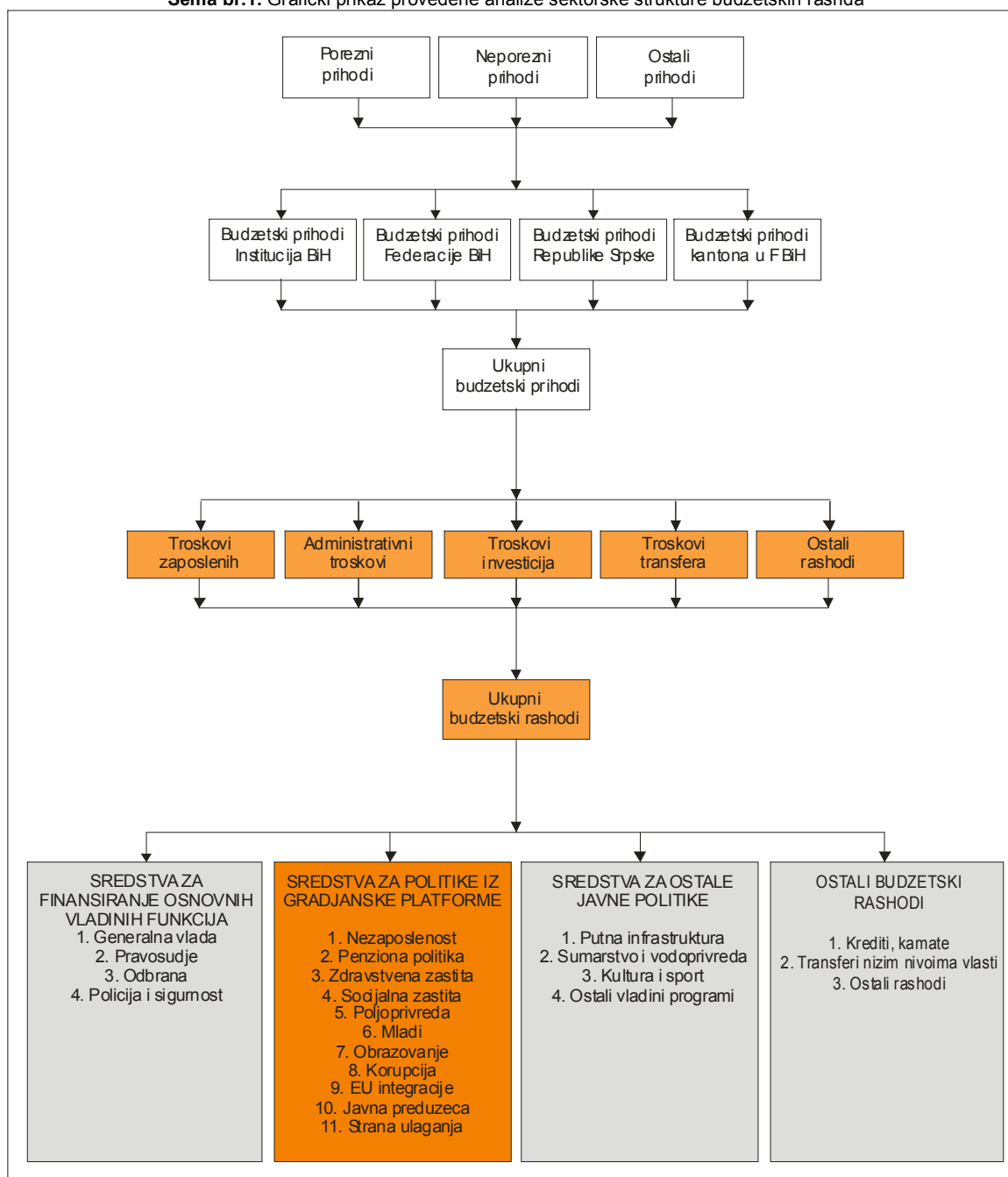
Pregled strukture rashoda prema pet osnovnih kategorija omogućava uvid u osnovne trendove povećanja (ili smanjenja) javnih rashoda u periodu od 2005. do 2007. godine, bez informacija zbog kojih razloga su određene budžetske kategorije povećane ili smanjene u analiziranom vremenskom periodu. U cilju procjene promjene u planiranoj budžetskoj potrošnji analiziranih državnih institucija u 2007. godini u odnosu na 2005. i 2006. godinu i usklađenost ovih promjena sa ciljevima iz Građanske platforme, neophodno je utvrditi sektorsku strukturu ukupne budžetske potrošnje analiziranih državnih institucija.

Kako bi dobili objektivnu sliku o usklađenosti budžetske potrošnje sa ciljevima iz Građanske platforme, ukupni budžetski rashodi za 2005., 2006. i 2007. godinu su razvrstani na rashode za finansiranje osnovnih vladinih funkcija, rashode za finansiranje socio-ekonomskih politika koji direktno utiču na stanje i promjene u jednoj od 12 socio-ekonomskih oblasti koje su uvrštene u Građansku platformu, rashode na ostale javne politike koje se finansiraju iz budžeta institucija BiH, entiteta i kantona, te rashodi na ostale obaveze javne administracije. Zahvaljujući sektorskoj strukturi javnih rashoda, od ukupno identifikovanih budžetskih rashoda koji se koriste za finansiranje troškova zaposlenih, administrativne troškove zaposlenih, investicije, transfere i ostale rashode, moguće je utvrditi:

1. Koliko sredstava se izdvaja iz budžeta institucija Bosne i Hercegovine za osnovne funkcije javne administracije na nivou BiH (generalna vlada, pravosuđe, odbrana, policija i sigurnost);
2. Koliko sredstava se izdvaja iz budžeta institucija Bosne i Hercegovine za druge sektorske politike (cestovna infrastruktura, šumarstvo i vodoprivreda, kultura i sport i ostale javne politike), koje nisu uključene u Građansku platformu, a koje se takođe finansiraju iz budžeta institucija BiH;
3. Koliko sredstava se ukupno izdvaja iz budžeta institucija Bosne i Hercegovine za politike koje su direktno povezane sa 12 socio-ekonomskih prioriteta koji su sadržani u Građanskoj platformi;
4. Koliko sredstava se izdvaja za transfere nižim nivoima vlasti, a koji nisu direktno povezani sa jednim od 12 pitanja sadržanim u Građanskoj platformi, te za rezerve i druge oblasti čija namjena nije precizno definisana u budžetu; i
5. Koliko sredstava se izdvaja za kredite, kamate, otplate dugova i ostale nerazvrstane rashode;

U ukupno planiranim budžetskim rashodima institucija BiH, entiteta i kantona u F BiH za 2007. godinu u okviru rashoda planiranih za plate zaposlenih, administrativne troškove, investicije, transfere i ostale rashode nalaze se rashodi koji spadaju u jednu od pet prethodno pobrojanih sektorskih kategorija rashoda.

Sema br.1. Grafički prikaz provedene analize sektorske strukture budžetskih rashoda

U tabeli 1-3-7. dat je zbirni pregled planirane sektorske potrošnje ukupnih budžetskih rashoda institucija BiH, entiteta i kantona za 2005., 2006. i 2007. godinu. Od ukupno planiranih (prilagođenih) rashoda u iznosu od 5,314 milijarde KM, za finansiranje osnovnih vladinih funkcija u 2007. godini planirano je 1,626 milijardi KM, što predstavlja 30,6 procenata ukupnih planiranih rashoda.

Za finansiranje socio-ekonomskih politika koje su uvrštene u Građansku platformu u 2007. godini u budžetima institucija BiH, entiteta i kantona u F BiH planirano je ukupno 2,480 milijardi KM, što predstavlja 46,6 procenata ukupnih planiranih rashoda ovih institucija.

Za finansiranje ostalih javnih politika iz budžeta u budžetima za 2007. godinu planirano je ukupno 682,9 miliona KM, što predstavlja 12,8 procenata ukupnih rashoda, a za troškove ostalih nerazvrstanih rashoda u 2007. godini planirano je 97,5 miliona KM (1,8% ukupnog budžeta). Za troškove

finansiranje spoljnog duga, kamata, kredita i otplate domaćih pozajmljivanja u 2007. godini planirano je 427,1 milion KM, što predstavlja 8 procenata ukupnog budžeta svih analiziranih institucija.

Tabela 1-3-7:
Ukupni sektorski rashodi institucija BiH, entiteta i kantona u F BiH u 2005., 2006., i 2007. godini
Izvor: Budžeti za 2005. 2006. i 2007. godinu institucija BiH, F BiH, RS i 10 kantona u F BiH
(iznosi u KM)

	Godina		
	2005	2006	2007
1. Ukupno prihodi (prilagođeni)	4.008.986.893	4.546.263.059	5.318.760.441
Od čega:			
1.1. Institucije BiH	581.346.790	666.490.000	750.100.000
1.2. Federacija BiH	1.033.056.260	1.139.603.719	1.435.644.600
1.3. Republika Srpska	945.600.000	1.098.600.000	1.250.000.000
1.4. Kantoni u F BiH	1.448.983.843	1.641.569.340	1.883.015.841
2. Ukupno rashodi (prilagođeni)	3.996.767.795	4.541.926.059	5.314.810.439
Od čega:			
2.1. Institucije BiH	569.958.584	666.490.000	750.100.000
2.2. Federacija BiH	1.031.850.261	1.139.603.719	1.435.644.600
2.3. Republika Srpska	945.600.000	1.098.600.000	1.250.000.000
2.4. Kantoni u F BiH	1.449.358.950	1.637.232.340	1.879.065.839
3. Suficit/deficit/zaokruživanje	12.219.098	4.337.000	3.950.002
3. Rashodi na osnovne funkcije javne administracije	1.374.977.887	1.471.167.887	1.626.601.047
3.1. Generalna vlada	442.701.875	481.144.254	568.046.919
3.2. Pravosuđe	235.989.788	235.768.058	256.533.235
3.3. Odbrana	297.657.815	303.930.000	307.225.568
3.4. Policija i sigurnost	398.628.409	450.325.575	494.795.325
4. Rashodi na politike iz Građanske platforme	1.823.983.636	2.100.261.865	2.480.520.291
4.1. Ukupni budžetski rashodi politike iz Građanske platforme	1.823.983.636	2.100.261.865	2.480.520.291
5. Rashodi na ostale sektorske politike	435.740.151	513.387.124	682.979.632
5.1. Cestovna infrastruktura	79.716.020	59.836.830	96.051.903
5.2. Šumarstvo i vodoprivreda	25.657.371	26.600.396	38.421.702
5.3. Kultura i sport	61.287.834	65.710.259	74.270.184
5.4. Ostali vladini programi	269.078.925	361.239.639	474.235.843
6. Ostali javni rashodi	76.232.915	78.969.445	97.521.088
6.1. Transferi nižim nivoima vlasti	41.056.723	46.146.900	59.508.745
6.2. Budžetske rezerve i nerazvrstano	35.176.192	32.822.545	38.012.343
7. Krediti, kamate, posuđivanja i druge obaveze	285.833.206	378.139.738	427.188.381
7.1. Ukupni rashodi na kredite, posuđivanja i druge obaveze	285.833.206	378.139.738	427.188.381

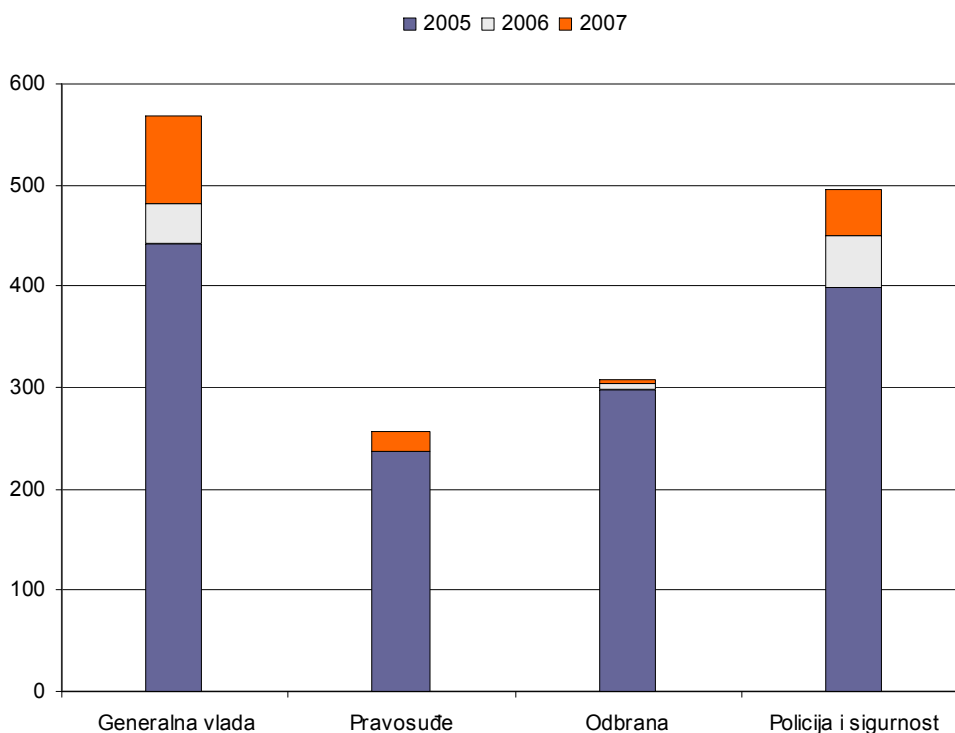
3.2.1. Struktura rashoda na osnovne funkcije javne administracije

Rashodi na osnovne funkcije javne administracije obuhvataju troškove zaposlenih i administrativne troškove budžetskih korisnika koji su razvrstani u jednu od četiri kategorije i to: generalna vlada

(zakonodavna vlast, vlada i stručna tijela vlade, poreska administracija, ministarstva vlade i druge vladine institucije i tijela koja djeluju na entitetskom nivou), pravosuđe, odbrana i policija i sigurnost. Iz ove klasifikacije su izuzete vladine agencije ili drugi budžetski korisnici čija je djelatnost direktno povezana sa implementacijom određenih socio-ekonomskih politika koje su uvrštene u Građansku platformu (kao što su jedinice za ekonomsko planiranje, poljoprivredni i pedagoški zavodi i sl.). U tabeli 1-3-7. prikazani su rashodi na osnovne funkcije javne administracije u iznosu od 1,626 milijarde KM, što je povećanje od **155,4 miliona KM** u odnosu na planirana budžetska sredstva u 2006. godini, odnosno čak **251,6 miliona KM** u odnosu na planirane/ostvarene rashode za ove namjene u 2005. godini.

Grafik 1-3-10.

Promjene u strukturi rashoda na osnovne funkcije javne administracije u 2005., 2006. i 2007. godini
 Izvor: Usvojeni budžeti i prijedlozi budžeta institucija BiH, entiteta i kantona za 2005.2006 i 2007. godinu
 (Iznosi u milionima KM)

U odnosu na 2005. godinu, najveći uzrok povećanja rashoda na osnovne funkcije javne administracije u 2007. godini jeste povećanje rashoda na troškove generalne vlade za koje je u ovom periodu planirano povećanje **od 125,3 miliona KM**. U istom periodu troškovi pravosudnih tijela su planirani u iznosu koji je veći za 20,5 miliona KM u odnosu na 2005. godinu. Troškovi odbrane su povećani za 9,6 miliona KM, dok su planirani troškovi policije i sigurnosti u 2007. godini u odnosu na 2005. godinu povećani za 96,2 miliona KM.

Od ukupno planiranih rashoda na osnovne funkcije javne administracije za 2007. godinu u iznosu od 1,626 miliona KM, na institucije Bosne i Hercegovine otpada 621,6 miliona KM (45,2% ukupnih rashoda iz ove kategorije), dok na Federaciju BiH otpada 249,3 miliona KM (18,1 % ukupnih rashoda iz ove kategorije), a na Republiku Srpsku 254,9 miliona KM (18,5% ukupnih rashoda iz ove kategorije). Ostatak od 500,9 miliona KM otpada na kantone u F BiH (36,4% ukupnih rashoda iz ove

kategorije), čime se dio rashoda na osnovne funkcije javne administracije koji otpada na Federaciju BiH uključujući kantone povećava na 750,3 miliona KM (46,1% ukupnih rashoda iz ove kategorije). Detaljni iznosi pojedinačnih rashoda iz ove kategorije po nivoima vlasti prikazan je u tabeli 1-3-8.

Tabela 1-3-8:
Rashodi na osnovne funkcije javne administracije po nivoima vlasti u 2005., 2006., i 2007. godini
Izvor: Budžeti za 2005. 2006. i 2007. godinu institucija BiH, F BiH, RS i 10 kantona u F BiH
(iznosi u KM)

		Godina		
		2005	2006	2007
1.	Generalna vlada	442.701.875	481.144.254	568.046.919
1.1.	Institucije BiH	133.389.757	154.386.810	179.384.164
1.2.	Federacija BiH	113.742.977	113.436.548	155.820.270
1.3.	Republika Srpska	69.433.474	65.067.694	79.634.763
1.4.	Kantoni u F BiH	126.135.667	148.253.202	153.207.722
2.	Pravosuđe	235.989.788	235.768.058	256.533.235
2.1.	Institucije BiH	27.083.411	18.924.895	26.781.469
2.2.	Federacija BiH	49.239.809	55.066.285	58.806.478
2.3.	Republika Srpska	58.463.353	58.316.904	61.800.609
2.4.	Kantoni u F BiH	101.203.215	103.459.974	109.144.679
3.	Obrana	297.657.815	303.930.000	307.225.568
3.1.	Institucije BiH	31.143.091	303.930.000	307.225.568
3.2.	Federacija BiH	198.905.570	0	0
3.3.	Republika Srpska	67.609.154	0	0
3.4.	Kantoni u F BiH	0	0	0
4.	Policija i sigurnost	398.628.409	450.325.575	494.795.325
4.1.	Institucije BiH	77.591.373	91.245.498	108.247.154
4.2.	Federacija BiH	33.097.682	36.296.583	34.683.640
4.3.	Republika Srpska	90.146.420	108.711.944	113.221.698
4.4.	Kantoni u F BiH	197.792.934	214.071.550	238.642.833

Za rashode na funkcionisanje generalne vlade u 2007. godini institucije Bosne i Hercegovine učestvuju sa 179,3 miliona KM što je u odnosu na 2005. godinu povećanje od 46 miliona KM. U 2007. godini institucije BiH su učestvovala u ukupnim rashodima generalne vlade svih nivoa vlasti sa 40,5 procenata.

Za rashode na funkcionisanje generalne vlade u 2007. godini Federacija Bosne i Hercegovine učestvuju sa 155,8 miliona KM što je u odnosu na 2005. godinu povećanje od 42,1 milion KM. U 2007. godini Federacija BiH je učestvovala u ukupnim rashodima generalne vlade svih nivoa vlasti sa 35,2 procenata.

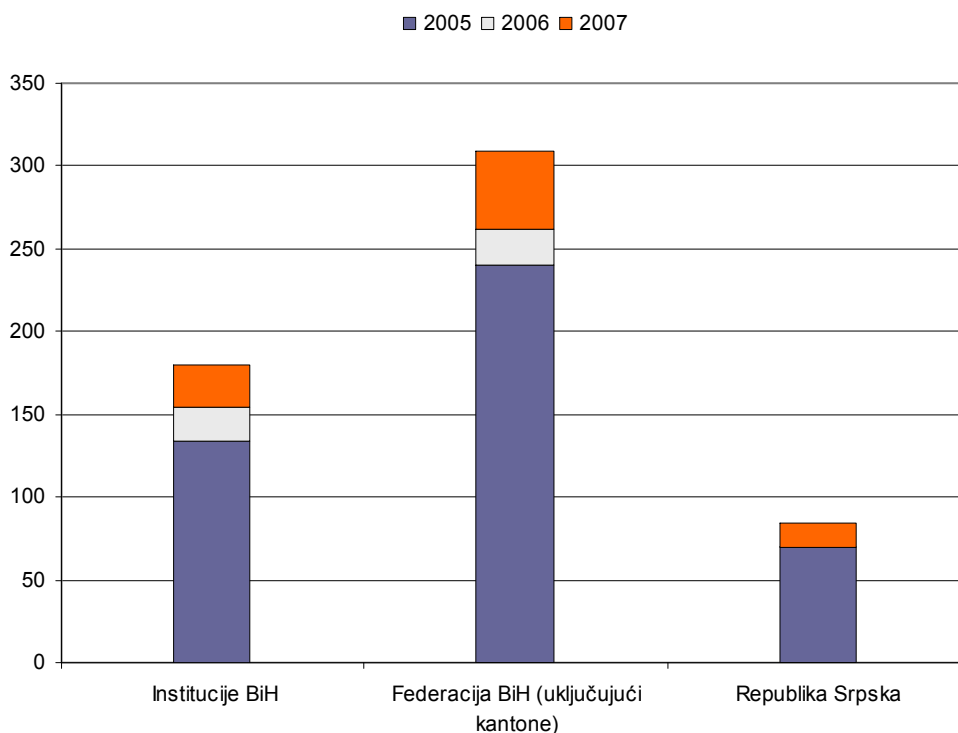
Za rashode na funkcionisanje generalne vlade u 2007. godini deset kantona u F BiH učestvuju sa 153,2 miliona KM što je u odnosu na 2005. godinu povećanje od 27,1 milion KM. U 2007. godini Federacija BiH je učestvovala u ukupnim rashodima generalne vlade svih nivoa vlasti sa 34,6 procenata. Ukupno Federacija BiH sa deset kantona u 2007. godini za rashode na funkcionisanje

generalne vlade planira izdvajanje od 309,02 miliona KM, što predstavlja 69,8 procenata ukupnih troškova generalne vlade Bosne i Hercegovine.

Za rashode na funkcionisanje generalne vlade u 2007. godini Republika Srpska učestvuju sa 79,6 miliona KM, što je u odnosu na 2005. godinu povećanje od 10,2 miliona KM. U 2007. godini Republika Srpska je učestvovala u ukupnim rashodima generalne vlade svih nivoa vlasti sa 18,0 procenata.

Grafik 1-3-11.

Iznosi rashoda generalne vlade po nivoima vlasti u 2005., 2006. i 2007. godini
Izvor: Usvojeni budžeti i prijedlozi budžeta institucija BiH, entiteta i kantona za 2005.2006 i 2007. godinu
(Iznosi u milionima KM)

3.2.2. Struktura rashoda na politike iz Građanske platforme

U rashode na politike iz Građanske platforme spadaju planirani budžetski rashodi na finansiranje zakonom propisanih prava, rashodi koji su definisani posebnim zakonom, rashodi koji su predviđeni usvojenim strategijama, ili drugi programi i mjere posebne namjene u jednoj od socio-ekonomskih oblasti koje su uvrštene u Građansku platformu. U tabeli 1-3-7. prikazani su ukupni rashodi institucija BiH, entiteta i kantona u F BiH na socio-ekonomske politike iz Građanske platforme u iznosu od **2,480 milijarde KM**. Takođe, u istoj tabeli nalaze se podaci da su u odnosu na 2006. godinu rashodi za ove namjene povećani za 380,2 miliona KM, dok su u odnosu na 2005. godinu povećani za čak 656,5 miliona KM. Kako će se u narednom poglavlju posebno prezentirati rezultati analize strukture budžetskih rashoda na sve pojedinačne socio-ekonomske politike u Građanskoj platformi, u ovom dijelu su prezentirane samo uporedne informacije o učešću pojedinih nivoa vlasti u ukupnim sredstvima koja su alocirana za finansiranje socio-ekonomskih politika iz Građanske platforme.

Kao što se moglo očekivati obzirom na ustavne nadležnosti, institucije BiH imaju zanemarivu ulogu u unaprijeđenju stanja u oblastima koje su uvrštene u Građansku platformu. Od 2,480 milijardi KM koliko

svi nivoi vlasti izdvajaju za politike iz Građanske platforme, na institucije BiH otpada svega 28 miliona KM, odnosno tek 1,1 procenat ukupnih sredstava svih analiziranih nivoa vlasti.

Tabela 1-3-9:

Struktura rashoda na politike iz Građanske platforme po nivoima vlasti u 2005., 2006., i 2007. god.
Izvor: Budžeti za 2005. 2006. i 2007. godinu institucija BiH, F BiH, RS i 10 kantona u F BiH (iznosi u KM)

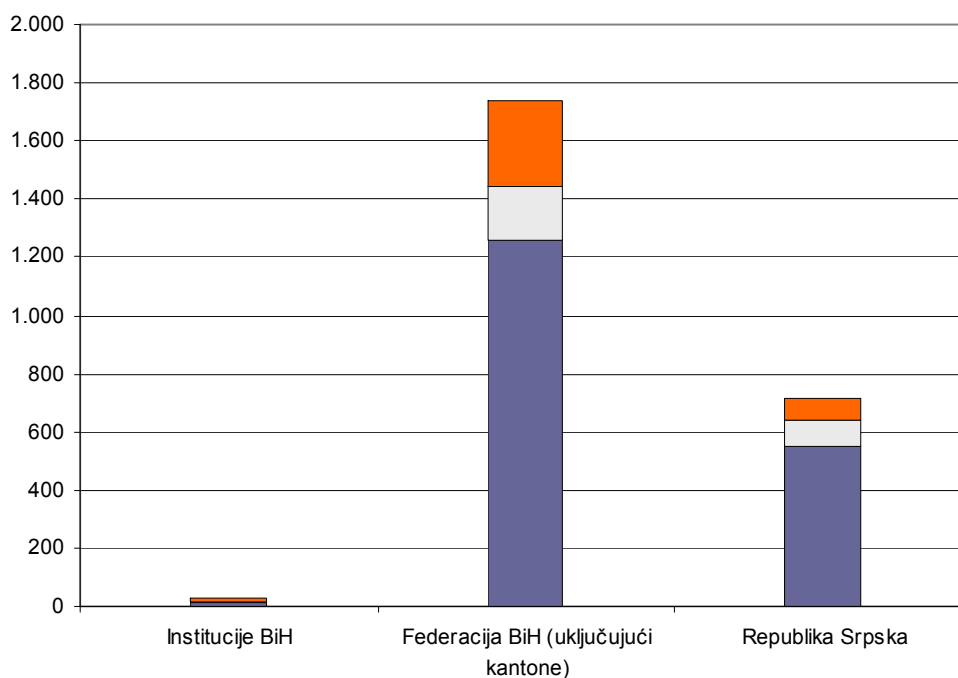
	Godina		
	2005	2006	2007
Ukupno	1.823.983.636	2.100.261.865	2.480.520.291
Od čega:			
Institucije BiH	12.085.059	16.426.975	28.009.919
Federacija BiH	482.249.021	546.543.700	713.103.010
Republika Srpska	551.441.617	638.653.931	712.646.434
Kantoni u F BiH	778.207.939	898.637.259	1.026.760.928

Najveći dio budžetskih sredstava za socio-ekonomske politike iz Građanske platforme se izdvaja u Federaciji BiH. Federalni nivo vlasti je u 2007. godini planirao izdvajanje od 713,1 milion KM, što iznosi 28,7 procenata ukupnih sredstava svih nivoa vlasti, dok kantoni izdvajaju dodatna sredstva u iznosu od 1,02 milijarde KM, što iznosi 41,4 procenata ukupnih sredstava koje se za socio-ekonomske politike iz Građanske platforme izdvajaju u BiH. Dok Federacija BiH sa kantonima u 2007. godini planira izdvajanje od ukupno 1,73 milijarde KM, Republika Srpska za 2007. godinu planira izdvajanje od 712,6 miliona KM budžetskih sredstava za politike iz Građanske platforme.

Grafik 1-3-12.

Iznosi rashoda za politike iz Građanske platforme po nivoima vlasti u 2005., 2006. i 2007. godini
Izvor: Usvojeni budžeti i prijedlozi budžeta institucija BiH, entiteta i kantona za 2005.2006 i 2007. godinu (Iznosi u milionima KM)

■ 2005. Godina □ 2006. Godina ■ 2007. godina

3.2.3. Struktura rashoda na ostale sektorske politike

Rashodi na ostale sektorske politike obuhvataju rashode na sve socio-ekonomske i druge javne politike koje se u potpunosti ili djelimično finansiraju iz budžeta institucija Bosne i Hercegovine, entiteta i kantona, a ne spadaju u jednu od 12 oblasti koje su precizirane Građanskom platformom.⁷ Kao što je i prikazano u tabeli 1-3-7., ukupan iznos planiranih rashoda na ostale sektorske politike, svih nivoa vlasti u 2007. godini iznosi 682,9 miliona KM i sredstva za ove namjene su za 33 procenta veća u odnosu na 2006. godinu, te za 56,7 procenata u odnosu na 2005. godinu.

Kako rashodi na ostale sektorske politike obuhvataju veliki broj različitih javnih politika koje se finansiraju iz budžeta institucija BiH, entiteta i kantona, tokom provođenja analize izdvojeni su podaci za samo nekoliko karakterističnih sektorskih politika koje se finansiraju iz budžeta analiziranih institucija, a koje istovremeno nisu direktno povezane sa socio-ekonomskim pitanjima koja su uvrštena u Građansku platformu.

3.2.4. Ostali javni rashodi

U ovu kategoriju rashoda uključeni su samo rashodi po osnovu transfera entiteta općinama i kantonima ne uključujući transfere institucija BiH i entiteta vanbudžetskim vladinim institucijama za namjene koje su direktno povezane sa jednom od dvanaest socio-ekonomskih politika iz Građanske platforme.

Za transfere drugim nivoima vlasti u budžetima institucija BiH, entiteta i kantona u F BiH planirano je 96,05 miliona KM što je u odnosu na 2006. godinu povećanje od 29 procenata, odnosno za 12,4 procenta u odnosu na 2005. godinu. Za budžetske rezerve planirano je za 2007. godinu alociranje 38 miliona KM, 15,8 procenata više u odnosu na 2006. godinu.

3.2.5. Krediti, kamate, posuđivanja i druge obaveze

U ovu kategoriju budžetskih rashoda uključeni su samo rashodi na servisiranje vanjskog duga Bosne i Hercegovine, za otplate domaćih pozajmljivanja i plaćanje kamate i druge finansijske obaveze institucija BiH, entiteta i kantona u F BiH.

U 2007. godini ukupno je planirana alokacija 427,1 milion KM za ove namjene od čega 61,7 procenata otpada na servisiranje vanjskog duga Bosne i Hercegovine. U odnosu na 2006. godinu sredstva za ove namjene su u 2007. godini povećana za 13 procenata, a u odnosu na 2005. godinu za 49,5 procenata.

⁷ U ove javne politike, između ostalog, ubrajamo izdvajanja za vjerska pitanja, finansiranje političkih partija, civilnu zaštitu, medije, turizam, zaštitu okoliša i sl.

3.3. Generalni zaključci o trendovima alociranja sredstava u Bosni i Hercegovini

Imajući u vidu zabilježene promjene u budžetskim rashodima svih analiziranih vladinih institucija, može se donijeti generalni zaključak da su u protekle dvije godine značajno povećani finansijski kapaciteti vladinih institucija za provođenje socio-ekonomskih politika koje mogu značajnije doprinijeti poboljšanju životnog standarda stanovnika Bosne i Hercegovine.

Analizom usklađenosti javne potrošnje u 2007. godini utvrđeni su slijedeći zaključci o promjenama u procesu planiranja budžetske potrošnje domaćih vlasti za 2007. godinu:

1. **Domaće vlasti imaju znatno veće finansijske mogućnosti za rješavanje najznačajnijih problema sa kojima se suočavaju stanovnici Bosne i Hercegovine.** Vlasti Bosne i Hercegovine, uključujući institucije BiH, Federaciju Bosne i Hercegovine, Republiku Srpsku i kantone u Federaciji BiH u 2007. godini imaju na raspolaganju 772 miliona KM više budžetskih sredstava u odnosu na 2006. godinu, te čak 1,3 milijarde KM u odnosu na 2005. godinu;
2. **Najvažniji uzrok povećanja planiranih budžetskih prihoda za institucije BiH, entitete i kantone u Federaciji BiH jeste planirano povećanje prihoda od indirektnih poreza.** Vlasti Bosne i Hercegovine u 2007. godini planiraju da prikupe čak 993,6 miliona KM više sredstava od indirektnih poreza nego u 2005. godini kada je uspostavljen novi način prikupljanja indirektnih poreza.
3. **Povećanje prihoda domaće vlasti su najvećim dijelom planirale iskoristiti za povećanje izdvajanja za finansiranje konkretnih socio-ekonomskih politika u vidu transfera.** Posmatrano po kategorijama rashoda, u odnosu na 2005. godinu institucije Bosne i Hercegovine, Federacije Bosne i Hercegovine, Republika Srpska i kantoni u F BiH u 2007. godini su planirali povećanje rashoda na zaposlene u iznosu od 380,1 milion KM, na administrativne troškove 63,9 miliona KM, na investicije 106,8 miliona KM, transfere 632,6 miliona KM, te na ostale rashode 134,8 miliona KM;
4. **Troškovi finansiranja osnovnih funkcija javne administracije nastavljaju ubrzano rasti i u 2007. godini.** Za funkcionisanje osnovnih funkcija javne administracije za 2007. godinu planirano je povećanje od 155 miliona KM u odnosu na 2006. godinu, odnosno povećani su čak 251,6 miliona KM u odnosu na planirane rashode za ove namjene u 2005. godini;
5. **Budžetska sredstva namjenjena za finansiranje socio-ekonomskih politika uvrštenih u Građansku platformu su značajno povećana u 2007. godini.** Ukupni planirani budžetski rashodi institucija BiH, entiteta i kantona u F BiH na socio-ekonomske politike iz Građanske platforme u 2007. godini iznose 2,480 milijarde KM. U odnosu na 2006. godinu rashodi za ove namjene povećani su za 380,2 miliona KM, dok su u odnosu na 2005. godinu povećani za čak 656,5 miliona KM.

6. **Institucije Bosne i Hercegovine i dalje imaju zanemarivu ulogu u konkretnom rješavanju najznačajnijih problema stanovnika Bosne i Hercegovine.** U ukupnim planiranim rashodima namjenjenim za finansiranje socio-ekonomskih politika uvrštenih u Građansku platformu u iznosu od 2,480 milijardi KM, sredstva planirana u budžetu institucija BiH učestvuju sa svega 28 miliona KM, u odnosu na Federaciju BiH koja zajedno sa kantonima planirala čak 1,73 milijarde KM, te Republika Srpska koja je za ove namjene planirala izdvajanje od 712 miliona KM.

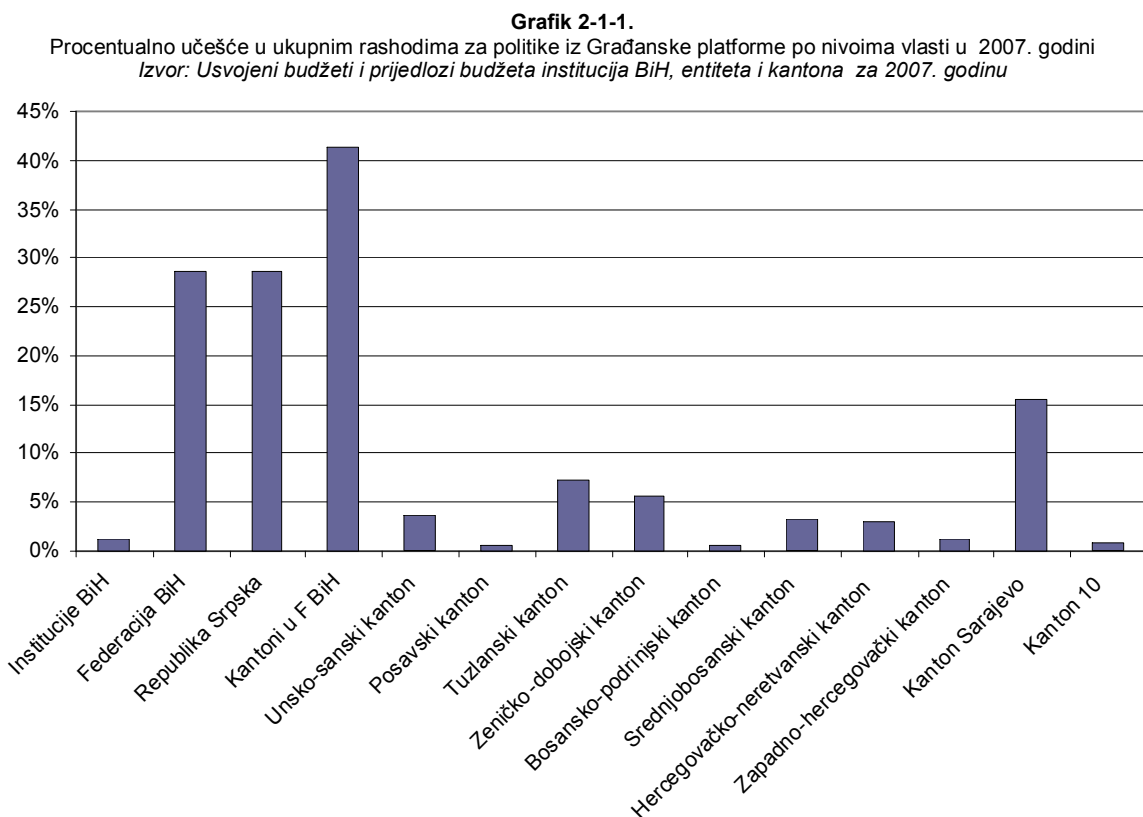
Drugo poglavlje

Analiza budžetske potrošnje na politike iz Građanske platforme

1. POLAZNE INFORMACIJE

Institucije Bosne i Hercegovine, Federacija Bosne i Hercegovine, Republika Srpska i svih deset kantona u Federaciji BiH su u 2007. godini planirali budžetsku potrošnju na **socio-ekonomske politike iz Građanske platforme u ukupnom iznosu od 2.480.520.291 konvertibilnih maraka.**

Od ukupno planiranih sredstava za finansiranje socio-ekonomskih politika iz Građanske platforme, sredstva koja su obezbjeđena u budžetu institucija Bosne i Hercegovine učestvuju sa svega 1,1 procenata, a sredstva koja su planirana u budžetu Federacije BiH i Republike Srpske učestvuju sa po 28,7 procenata. Kantoni u Federaciji BiH su u svojim budžetima planirali čak 41,4 procenata ukupnih sredstava za politike iz Građanske platforme, čime ukupna sredstva Federacije BiH učestvuju u u ukupnim sredstvima za socio-ekonomske politike iz Građanske platforme sa čak **70,1 procenta.**

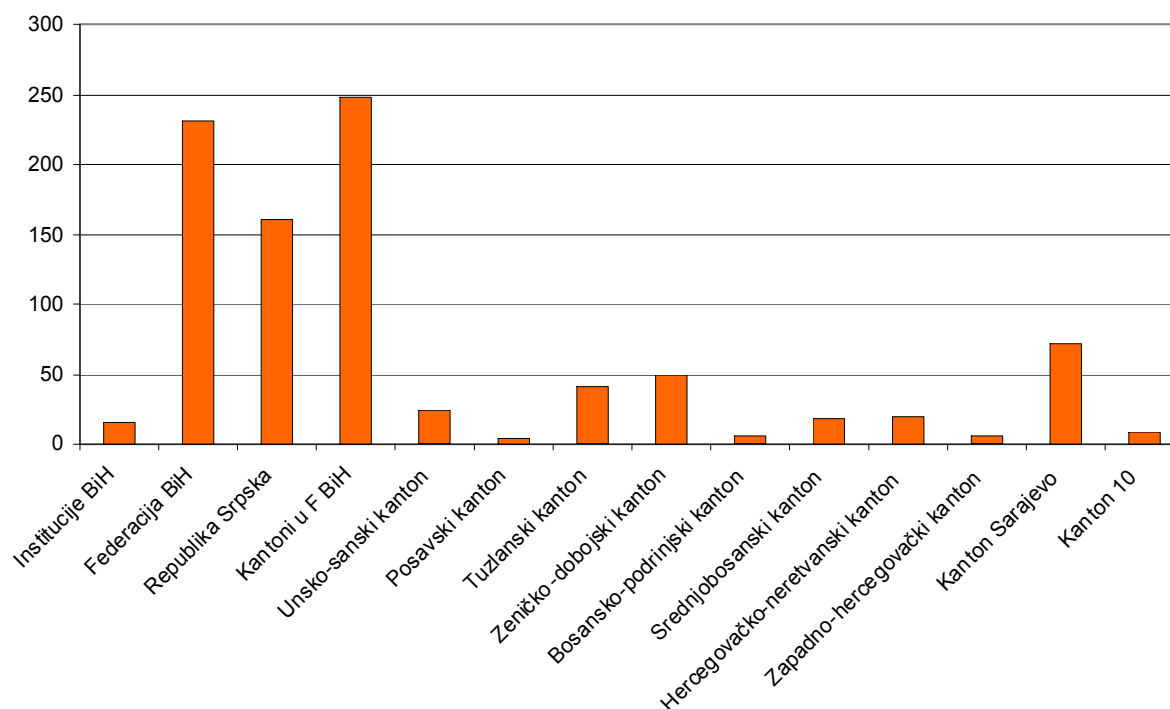

Institucije BiH, entiteti i kantoni u Federaciji Bosne i Hercegovine u 2007. godini su planirali ukupno 656,5 miliona KM više sredstava za finansiranje socio-ekonomskih politika koje su uvrštene u Građansku platformu u odnosu na 2005. godinu. U ukupnom neto povećanju izdvajanja za ove namjene institucije Bosne i Hercegovine učestvuju sa 15,9 miliona KM (2,3% ukupnog povećanja), Federacija Bosne i Hercegovine učestvuje sa 230,9 miliona KM (35,2% ukupnog povećanja), a Republika Srpska učestvuje sa 161,2 miliona KM (24,6% ukupnog povećanja). Deset kantona u Federaciji BiH u ukupnom neto povećanju izdvajanja za ove namjene učestvuju sa 248,6 miliona KM

(37,9% ukupnog povećanja), čime ukupna sredstva Federacije BiH učestvuju u neto povećanju izdvajanja za sredstva na politike iz Građanske platforme u iznosu od 479,4 miliona KM, što predstavlja 73 procenta ukupnog neto povećanja izdvajanja u odnosu na 2005. godinu.

Grafik 2-1-2.

Neto povećanje planiranih rashoda za politike iz Građanske platforme po nivoima vlasti u odnosu na 2005. godinu
Izvor: Usvojeni budžeti i prijedlozi budžeta institucija BiH, entiteta i kantona za 2005., 2006. i 2007. godinu
(Iznosi u milionima KM)

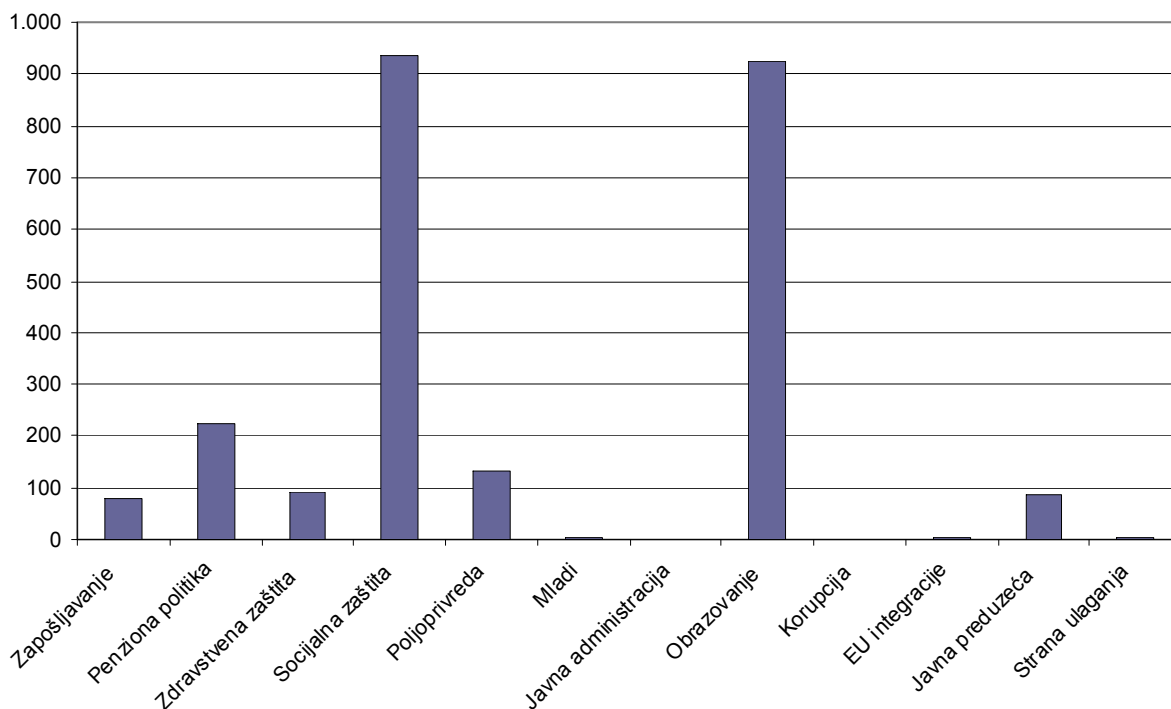
Sredstva koja su institucije Bosne i Hercegovine, entiteta i kantona u F BiH alocirali u 2007. godini za unaprijeđenje stanja u 12 oblasti koje su uvrštene u Građansku platformu su izuzetno neravnomjerno raspoređena, ne samo po različitim nivoima vlasti (kako je prikazano na grafikonu 2-1-1.), već i po pojedinačnim socio-ekonomskim oblastima koje su zastupljene u Građanskoj platformi.

Od ukupno planiranih sredstava za politike iz Građanske platforme u 2007. godini, na samo dvije oblasti, socijalnu zaštitu i obrazovanje, otpada skoro $\frac{3}{4}$ svih planiranih sredstava, dok je preostala četvrtina sredstava raspoređena na preostalih deset oblasti. Od 2,48 milijardi KM, na socijalnu zaštitu otpada 934,3 miliona KM (37,7% ukupnih sredstava), a na obrazovanje 922,5 miliona KM (37,2% ukupnih sredstava). Na penzionu politiku i druge politike koje doprinose poboljšanju položaja starijih u 2007. godini je planirano ukupno 224,6 miliona KM (9,1% ukupnih sredstava), dok je za poljoprivredu planirano 133,2 miliona KM (5,4% ukupnih sredstava). Na zdravstvenu zaštitu i druge javne politike koje mogu doprinijeti poboljšanju stanja u sistemu zdravstvene zaštite planirano je 89,4 miliona KM (3,6% ukupnih sredstava), dok je za sufinansiranje poslovanja javnih preduzeća planirano 85,6 miliona KM (3,5 % ukupnih sredstava). Za javne politike koje mogu doprinijeti povećanju zaposlenosti, smanjenju nezaposlenosti, poboljšanju položaja nezaposlenih osoba, unaprijeđenju stanja u privatnom sektoru planirano je 80 miliona KM (3,2 % ukupnih sredstava).

Za socio-ekonomske politike koje bi trebale omogućiti ubrzanje procesa EU integracija, većem privlačenju stranih ulaganja, i uspostavljanju efikasnije javne administracije planirana su sredstva u minimalnom iznosu od 3,3, 2 i 0,5 miliona KM.

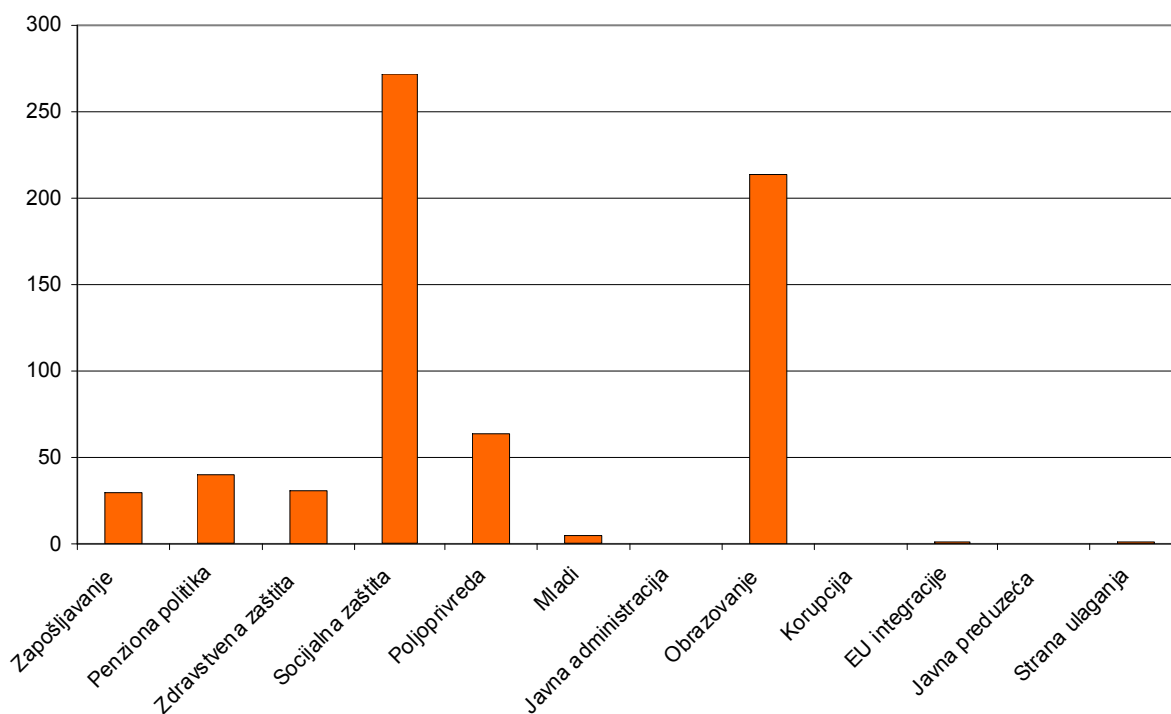
Grafik 2-1-3.

Planirani ukupni budžetski rashodi na socio-ekonomske politike iz Građanske platforme u 2007. godini
 Izvor: Usvojeni budžeti i prijedlozi budžeta institucija BiH, entiteta i kantona za 2007. godinu
 (Iznosi u milionima KM)

Grafik 2-1-4.

Neto povećanje planiranih rashoda za politike iz Građanske platforme po oblastima u odnosu na 2005. godinu
 Izvor: Usvojeni budžeti i prijedlozi budžeta institucija BiH, entiteta i kantona za 2005.2006 i 2007. godinu
 (Iznosi u milionima KM)

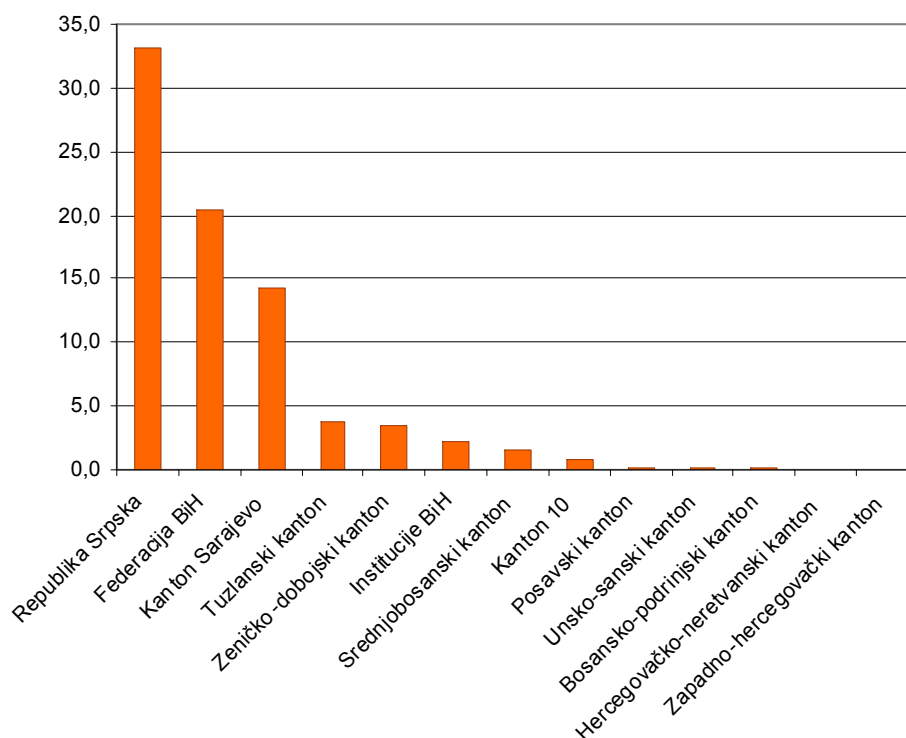
Od ukupnog neto povećanja izdavanja za socio-ekonomske politike iz Građanske platforme u budžetima institucija BiH, entiteta i kantona u F BiH u odnosu na 2005. godinu, najveći dio dodatnih sredstava je alociran za socijalnu zaštitu 271,9 miliona KM (41,4 % ukupnog povećanja), dok je 213,7 miliona KM dodatno planirano u oblasti obrazovanja (32,6 % ukupnog povećanja). Na trećem mjestu najvećeg neto povećanja planiranih budžetskih izdvajanja za 2007. godinu nalaze se izdvajanja za poljoprivredu koja su u odnosu na 2005. godinu povećana za 63,8 miliona KM (9,7 % ukupnog povećanja), nakon čega se nalazi povećanje za penzionu politiku, koja su u odnosu na 2005. godinu povećana za 40,3 miliona KM (6,1 % ukupnog povećanja). Za zdravstvenu zaštitu je planirano neto povećanje od 30,3 miliona KM (4,6 % ukupnog povećanja), dok je za politike zapošljavanja planirano neto povećanje budžetskih rashoda od 29,3 miliona KM (4,5 % ukupnog povećanja). Za politike koje bi trebale direktno doprinijeti položaju mladih ljudi planirano je neto povećanje od 4,1 milion KM (0,6 % ukupnog povećanja), dok za politike iz oblasti javne administracije, javnih preduzeća i stranih ulaganja planirana su neto povećanja koja su manja od jedan procenat.

2. JAVNI RASHODI NA POLITIKE IZ OBLASTI ZAPOŠLJAVANJA

2.1. Budžetski rashodi

U Bosni i Hercegovini za politike zapošljavanja domaće vlasti su u budžetima institucija Bosne i Hercegovine, Federacije Bosne i Hercegovine, Republike Srpske i deset kantona u Federaciji BiH za 2007. godinu planirali 79.998.060 konvertibilnih maraka. Budžetska izdvajanja za politike zapošljavanja su u 2007. godini veće za 12,8 miliona KM u odnosu na 2006. godinu, te za 29,33 miliona KM u odnosu na 2005. godinu. Sredstva planirana za politike zapošljavanja u 2007. godini iznose svega 1,51 procenat ukupnih budžetskih sredstava analiziranih institucija, te svega 3,23 procenta sredstava koja su planirana za sve javne politike koje su obuhvaćene Građanskom platformom.

Grafik 2-2-5.
Planirana budžetska izdvajanja za politike zapošljavanja u 2007. godini, po nivoima vlasti
Izvor: Usvojeni budžeti i prijedlozi budžeta institucija BiH, entiteta i kantona za 2007. godinu
(Iznosi u milionima KM)

Institucije Bosne i Hercegovine su za politike zapošljavanja u budžetu za 2007. godinu planirale 2,1 milion KM, što je povećanje za 1,3 miliona KM u odnosu na 2005. godinu. U odnosu na ukupan budžet institucija BiH sredstva za politike zapošljavanja učestvuju sa svega 0,29 procenata. Takođe, u odnosu na ukupna sredstva koja su planirana za sve politike iz Građanske platforme, sredstva za politike zapošljavanja učestvuju sa minimalnih 3,23 procenta.

Federalni nivo vlasti u Federaciji Bosne i Hercegovine je za politike zapošljavanja u budžetu za 2007. godinu planirao 20,4 miliona KM, što je povećanje za 10 miliona KM u odnosu na 2005. godinu. U odnosu na ukupan budžet Federacije BiH sredstva za politike zapošljavanja učestvuju sa svega 1,42

procenata. Takođe, u odnosu na ukupna sredstva koja su planirana za sve politike iz Građanske platforme, sredstva za politike zapošljavanja učestvuju sa minimalnih 2,87 procenata.

Republika Srpska je za politike zapošljavanja u budžetu za 2007. godinu planirala 33,1 miliona KM, što je povećanje za 10,1 miliona KM u odnosu na 2005. godinu. U odnosu na ukupan budžet Republike Srpske, sredstva za politike zapošljavanja učestvuju sa 2,65 procenata. Takođe, u odnosu na ukupna sredstva koja su planirana za sve politike iz Građanske platforme, sredstva za politike zapošljavanja učestvuju sa 4,6 procenta, što je najveće procentualno učešće u odnosu na sve druge analizirane institucije.

Tabela 2-2-1:
Struktura budžetskih rashoda na politike zapošljavanja u 2007. godini, po nivoima vlasti
Izvor: Budžeti za 2005., 2006. i 2007. godinu institucija BiH, F BiH, RS i 10 kantona u F BiH
(iznosi u KM)

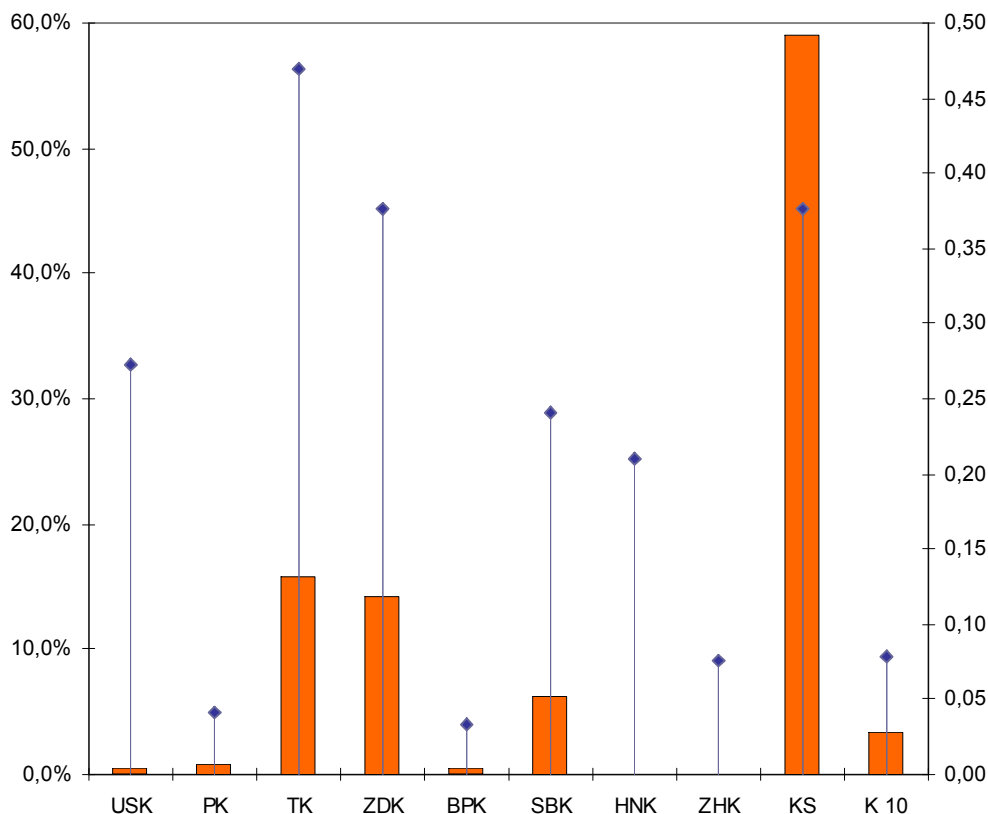
Tabela	Plan 2007 godina	Povećanje /smanjenje u odnosu na 2005. godinu	% učešće u odnosu na ukupan budžet	% u odnosu na ukupna sredstva za politike iz Građanske platforme
Ukupno	79.998.060	29.335.305	1,51%	3,23%
Institucije BiH	2.194.968	1.363.508	0,29%	7,84%
Federacija BiH	20.455.117	10.072.937	1,42%	2,87%
Republika Srpska	33.121.425	10.146.293	2,65%	4,65%
Kantoni u F BiH	24.226.550	7.752.567	1,29%	2,36%
<i>Od čega:</i>				
Unsko-sanski kanton	100.000	-10.000	0,06%	0,11%
Posavski kanton	185.000	135.000	0,62%	1,23%
Tuzlanski kanton	3.815.000	-235.000	1,23%	2,10%
Zeničko-dobojski kanton	3.439.950	250.180	1,34%	2,50%
Bosansko-podrinjski kanton	100.000	40.000	0,31%	0,69%
Srednjobosanski kanton	1.500.000	951.200	1,13%	1,93%
Hercegovačko-neretvanski kanton	0	-4.999	0,00%	0,00%
Zapadno-hercegovački kanton	0	0	0,00%	0,00%
Kanton Sarajevo	14.286.600	5.920.270	2,02%	3,71%
Kanton 10	800.000	705.916	1,60%	3,59%

Deset kantona u Federaciji Bosne i Hercegovine su za politike zapošljavanja u budžetu za 2007. godinu planirali 24,2 miliona KM, što je povećanje za 7,7 miliona KM u odnosu na 2005. godinu. U odnosu na ukupan budžet svih kantona u F BiH sredstva za politike zapošljavanja učestvuju sa svega 1,29 procenata. Takođe, u odnosu na ukupna sredstva koja su planirana za sve politike iz Građanske platforme, sredstva za politike zapošljavanja učestvuju sa 2,36 procenta, što je najmanje procentualno učešće u odnosu na sve druge analizirane nivoe vlasti u Bosni i Hercegovini.

U budžetima kantona u F BiH, postoje veoma značajne razlike u visini izdvajanja za politike zapošljavanja. Od 24,2 miliona KM koliko su svi kantoni planirali sredstava za različite politike koje direktno mogu doprinijeti povećanju zaposlenosti, sredstva Kantona Sarajevo učestvuju sa 14,2 miliona KM, što je 58,9 ukupnih sredstava svih kantona za politike zapošljavanja. Nakon Kantona Sarajevo, najveći dio sredstava svih kantona za politike zapošljavanja u 2007. godini je planirao Tuzlanski kanton, koji je za ove namjene planirao 3,8 miliona KM, što predstavlja 15,7 procenata

ukupnih sredstava kantona za politike zapošljavanja. Na trećem mjestu je Zeničko-dobojski kanton koji je planirao 3,4 miliona KM za politike zapošljavanja, što predstavlja 14,2 procenata ukupnih sredstava svih kantona za politike zapošljavanja. Na četvrtom mjestu je Srednje-bosanski kanton koji je za politike zapošljavanja planirao 1,5 miliona KM, što predstavlja 6,2 procenta ukupnih sredstava svih kantona za politike zapošljavanja. Na grafikonu 2-2-6. prikazana su ukupna budžetska sredstva kantona za politike zapošljavanja u poređenju sa brojem stanovnika u pojedinim kantonima (desna strana grafikona).⁸

Grafik 2-2-6.
 Udio pojedinih kantona u ukupnim sredstvima kantona za politike zapošljavanja u 2007. godini
 Izvor: Tabela 2-2-1.
 (u procentima. Desna strana u milionima stanovnika)

Unsko-sanski kanton, Posavski kanton, Bosansko-podrinjski kanton, i kanton 10 su u budžetima za 2007. godinu planirala sredstva za politike zapošljavanja koja su pojedinačno manja od 1 miliona KM, dok Hercegovačko neretvanjski kanton i Zapadno Hercegovački kanton u svojim budžetima za 2007. godinu uopšte nisu planirala sredstva za politike zapošljavanja.

Gledano prema strukturi rashoda na politike zapošljavanja a koje se finansiraju iz budžeta analiziranih institucija, od ukupno planiranih budžetskih sredstava za politike zapošljavanja na administrativne funkcije otpada 3,7 miliona KM (4,7 % ukupnih sredstava), dok najveći dio od 52,2 miliona KM otpada na finansiranje različitih aktivnih mjera zapošljavanja (65,2 % ukupnih sredstava). Ostatak od 24 miliona KM se odnosi na finansiranje pasivnih politika rada (30 % ukupnih sredstava).

⁸ Za broj stanovnika u Bosni i Hercegovini i entitetima korištene informacije Agencije za statistiku Bosne i Hercegovine objavljene u: "Anketa o potrošnji domaćinstva u BiH. Konačni rezultati" iz 2006. godine u kojoj su objavljene glavne socio-ekonomske karakteristike u Bosni i Hercegovini dobivene procesom istraživanja. Prema tim podacima (str. 9.) ukupan broj stanovnika u BiH u 2004. godini je iznosio 3,507 miliona, od čega na F BiH otpada 2,1 milion, a na RS 1,2 miliona stanovnika. Za procjenu učešća pojedinih kantona u ukupnom broju stanovnika u F BiH korištene procjene Federalnog zavoda za statistiku na dan 30. juni 2005.

Kao što se može vidjeti u tabeli 2-2-2. udio pojedinih nivoa vlasti u ukupnoj strukturi budžetskih sredstava za politike zapošljavanja je izuzetno neharmoniziran. Od 52,2 miliona KM sredstava za aktivne politike zapošljavanja 82,5 procenata sredstava otpada na Federaciju BiH uključujući kantone (43 miliona KM), dok na Republiku Srpsku otpada 17,4 procenta (ili 9,1 milion KM). Što se tiče planiranih budžetskih sredstava za pasivne politike rada, Federacija BiH nije planirala uopšte posebna sredstva za finansiranje pasivnih politika zapošljavanja (sredstva koja je F BiH obezbijedila za finansiranje prava demobilisanih boraca su razmatrana zasebno u okviru socijalne zaštite, imajući u vidu prirodu ovog izdvajanja), dok je Republika Srpska za ove namjene planirala čak 24 miliona KM.

Tabela 2-2-2:
Struktura budžetskih rashoda na politike zapošljavanja u 2007. godini, po namjeni
Izvor: Budžeti za 2005. 2006. i 2007. godinu institucija BiH, F BiH, RS i 10 kantona u F BiH
(iznosi u KM)

	2005	2006	2007
1. Ukupna budžetska izdvajanja	50.662.755	67.129.074	79.998.060
1.1. Administrativne funkcije	1.463.640	1.550.183	3.785.085
1.2. Aktivne politike rada	31.099.115	46.578.891	52.212.975
1.3. Pasivne politike rada	18.100.000	19.000.000	24.000.000
1.3.1. Od čega novčane naknade	0	0	0
1.3.2. Od čega zdravstvena zaštita	18.100.000	19.000.000	24.000.000
2. Struktura rashoda po nivoima vlasti			
2.1. Ukupno	50.662.755	67.129.074	79.998.060
2.1.1. Institucije BiH	831.460	965.000	2.194.968
2.1.2. Federacija BiH (uključujući kantone)	26.856.163	39.924.083	44.681.667
2.1.3. Republika Srpska	22.975.132	26.239.991	33.121.425
2.2. Administrativne funkcije	1.463.640	1.550.183	3.785.085
2.2.1. Institucije BiH	831.460	965.000	2.194.968
2.2.2. Federacija BiH (uključujući kantone)	632.180	585.183	1.590.117
2.2.3. Republika Srpska	0	0	0
2.3. Aktivne politike rada	31.099.115	46.578.891	52.212.975
2.3.1. Institucije BiH	0	0	0
2.3.2. Federacija BiH (uključujući kantone)	26.223.983	39.338.900	43.091.550
2.3.3. Republika Srpska	4.875.132	7.239.991	9.121.425
2.4. Pasivne politike rada	18.100.000	19.000.000	24.000.000
2.4.1. Institucije BiH	0	0	0
2.4.2. Federacija BiH (uključujući kantone)	0	0	0
2.4.3. Republika Srpska	18.100.000	19.000.000	24.000.000

2.2. Vanbudžetski rashodi na politike zapošljavanja

Ukupni planirani prihodi entitetskih zavoda za zapošljavanje i kantonalih služni za zapošljavanje po osnovu doprinosa za slučaj nezaposlenosti u 2007. godini iznose 112,2 miliona KM. Pored sredstava prikupljenih po osnovu doprinosa za slučaj nezaposlenosti, entitetskih zavodi i kantonalne službe za

zapošljavanje raspolažu i sa ostalim prihodima od vlastitih aktivnosti, finansiranja (primljene otplate kredita), te primljenih grantova kantonalnih službi za zapošljavanje od Federalnog zavoda za zapošljavanje. Ukupno planirani ostali prihodi entitetskih zavoda i kantonalnih službi u 2007. godini su planirani u iznosu od 49,6 miliona KM.⁹

Najvjerovatnije zbog novog zakona o dopunskim pravima boraca u planiranju sredstava entitetskog zavoda i kantonalnih službi za zapošljavanje planirana sredstva na finansiranje različitih politika rada pretrpjela su radikalne promjene u planiranoj strukturi rashoda na različite politike zapošljavanja. Od ukupno 154,6 miliona KM koliko su entitetski zavodi planirali sredstava u 2007. godini na različite politike zapošljavanja, na pasivne politike otpada 79,3 miliona KM (51,2 % ukupnih sredstava), dok je za aktivne politike zapošljavanja planirano 42,9 miliona KM (27,7 % ukupnih sredstava), dok je administrativne funkcije zavoda planirano 22,7 miliona KM (14,7 % ukupnih sredstava).

Tabela 2-2-3:
Struktura vanbudžetskih rashoda na politike zapošljavanja u 2007. godini.
Izvor: *Finansijski izvještaji i planovi zavoda za zapošljavanje za 2005., 2006. i 2007. g.*
(iznosi u KM)

	2005	2006	2007
1. Ukupno	111.017.992	149.698.508	154.687.520
1.1. Administrativne funkcije	19.501.425	21.002.584	22.772.697
1.2. Aktivne politike rada	40.364.392	63.525.740	42.970.017
1.3. Pasivne politike rada	47.923.128	59.009.965	79.342.420
Od čega:			
1.3.1. Pasivne (novčane naknade)	24.800.493	37.746.042	58.671.026
1.3.2. Pasivne (zdravstvena zaštita)	23.122.635	21.263.923	20.671.394
1.4. Ostale politike	3.229.047	6.160.219	9.602.386
2. Federacija BiH	98.737.989	128.685.184	135.967.520
2.1. Administrativne funkcije	15.381.254	16.372.584	17.622.697
2.2. Aktivne politike rada	38.298.423	61.678.416	41.910.017
2.3. Ukupno pasivne politike rada	41.865.045	44.583.965	67.542.420
2.4. Ostale politike rada	3.193.267	6.050.219	8.892.386
3. RS	12.280.003	21.013.324	18.720.000
3.1. Administrativne funkcije	4.120.171	4.630.000	5.150.000
3.2. Aktivne politike rada	2.065.969	1.847.324	1.060.000
3.3. Ukupno pasivne politike rada	6.058.083	14.426.000	11.800.000
3.4. Ostale politike politike rada	35.780	110.000	710.000

U odnosu na 2006. godinu sredstva zavoda za administrativne funkcije su planirane u iznosu većem za 1,7 miliona KM, dok su sredstva za aktivne politike rada planirane u iznosu manjem za čak 20,5 miliona KM. Sa druge strane sredstva za pasivne politike rada su planirana u iznosu koji je za 20,3 miliona KM veći u odnosu na 2006. godinu.

Pored promjene u strukturi budžetskih rashoda na pojedine politike rada, u funkcionisanju entitetskih zavoda za zapošljavanje i dalje postoji izuzetna neharmoniziranost između pojedinih nivoa vlasti.

⁹ Najveći dio ostalih prihoda planiran je od strane kantonalnih službi za zapošljavanje bez preciznog navođenja izvora prihoda. Iz tog razloga ovaj iznos rashoda na politike zapošljavanja potrebno je koristiti sa rezervom.

Naime, Federalni zavod za zapošljavanje zajedno sa kantonalnim službama za zapošljavanje učestvuje sa 135, 9 miliona KM (87,8 % ukupnih sredstava svih fondova), dok Republički zavod za zapošljavanje RS učestvuje sa minimalnih 18,7 miliona KM (12,2 % ukupnih sredstava svih fondova).

2.3. Ukupni rashodi na politike zapošljavanja

Na osnovu dobivenih informacija o strukturi budžetskih rashoda na politike zapošljavanja i planiranih rashoda zavoda za zapošljavanje, moguće je utvrditi ukupne planirane javne rashode na politike zapošljavanja u Bosni i Hercegovini u 2007. godini. Zbirne informacije su prikazane u tabeli 2-2-4. Vlasti Bosne i Hercegovine su u budžetima institucija BiH, entiteta i kantona u Federaciji BiH zajedno sa sredstvima zavoda za zapošljavanje u 2007. godini planirale ukupno 234,6 miliona KM, od čega je 79,9 miliona KM budžetskih sredstava i 154,6 miliona KM sredstava zavoda za zapošljavanje. Od ukupno planiranih sredstava za politike zapošljavanja na institucije BiH otpada 2,1 milion KM (0,94 % ukupnih sredstava), na Federaciju BiH 180,6 miliona KM (76,9 % ukupnih sredstava), dok na RS otpada 51,8 miliona KM (22,1 % ukupnih sredstava).

Tabela 2-2-4:
Struktura ukupnih rashoda na politike zapošljavanja u 2007. godini.
Izvor: Tabela 2-2-1. i 2-2-2.
(iznosi u KM)

	2005	2006	2007
1. Ukupno	161.680.747	216.827.582	234.685.580
1.1. Administrativne funkcije	20.965.065	22.552.767	26.557.782
1.2. Aktivne politike rada	71.463.507	110.104.631	95.182.992
1.3. Ukupno pasivne politike rada	66.023.128	78.009.965	103.342.420
1.3.1. Pasivne (novčane naknade)	24.800.493	37.746.042	58.671.026
1.3.2. Pasivne (zdravstvena zaštita)	41.222.635	40.263.923	44.671.394
1.4. Ostale politike rada	3.229.047	6.160.219	9.602.386
2. Ukupno po nivoima vlasti	831.460	965.000	2.194.968
2.1. Ukupno Institucije BiH	831.460	965.000	2.194.968
2.2. Federacija BiH	125.594.152	168.609.267	180.649.187
2.3. Republika Srpska	35.255.135	47.253.315	51.841.425
3. Ukupna sektorska struktura			
3.1. Federacija BiH	125.594.152	168.609.267	180.649.187
3.1.1. Administrativne funkcije	16.013.434	16.957.767	19.212.814
3.1.2. Aktivne politike rada	64.522.406	101.017.316	85.001.567
3.1.3. Ukupno pasivne politike rada	41.865.045	44.583.965	67.542.420
3.1.4. Ostale politike rada	3.193.267	6.050.219	8.892.386
3.2. Republika Srpska	35.255.135	47.253.315	51.841.425
3.2.1. Administrativne funkcije	4.120.171	4.630.000	5.150.000
3.2.2. Aktivne politike rada	6.941.101	9.087.315	10.181.425
3.2.3. Ukupno pasivne politike rada	24.158.083	33.426.000	35.800.000
3.2.4. Ostale politike rada	35.780	110.000	710.000

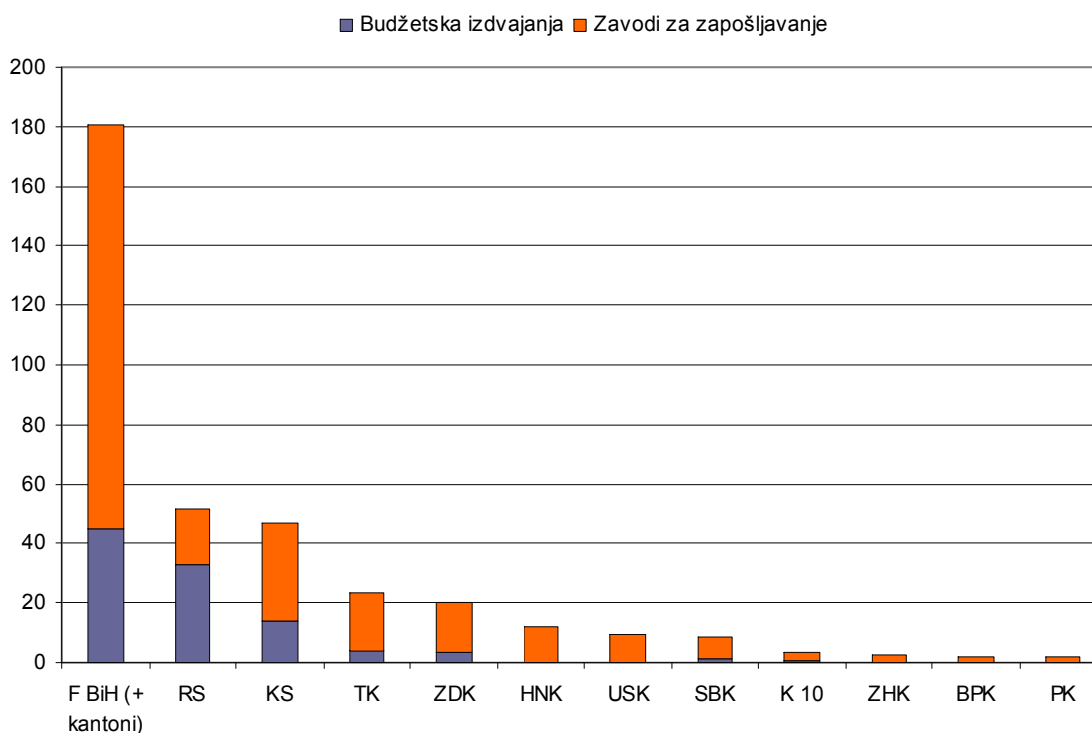
Gledano prema namjeni od ukupno planiranih sredstava za politike zapošljavanja na administrativne funkcije otpada 26,5 miliona KM, što je povećanje od 4 miliona KM u odnosu na 2006. godinu. Na

aktivne politike zapošljavanja je u 2007. godini planirano 95,1 miliona KM, što je smanjenje od 14,9 miliona KM u odnosu na 2006. godinu. Za pasivne politike rada za 2007. godinu je planirano 103,3 miliona KM, što je za 25,3 miliona KM više sredstava u odnosu na 2006. godinu, koje je najvećim dijelom prouzrokovano planiranim povećanjem izdvajanja za naknade za vrijeme nezaposlenosti (20,9 miliona KM).

2.4. Usporedni prikaz ukupnih izdvajanja po nivoima vlasti

Na grafikonu 2-2-7. prikazani su zbirni podaci o budžetskoj i vanbudžetskoj potrošnji na politike zapošljavanja po entitetima i kantonima u Federaciji Bosne i Hercegovine, na kojem se jasno vide razlike u visini budžetskih i vanbudžetskih izdvajanja između entiteta u Bosni i Hercegovini, ali i unutar kantona u Federaciji BiH.

Grafik 2-2-7.
 Udio pojedinih kantona u ukupnim sredstvima kantona za politike zapošljavanja u 2007. godini
 Izvor: Tabela 2-2-1. i informacije zavoda za zapošljavanje
 (iznosi u milionima KM)

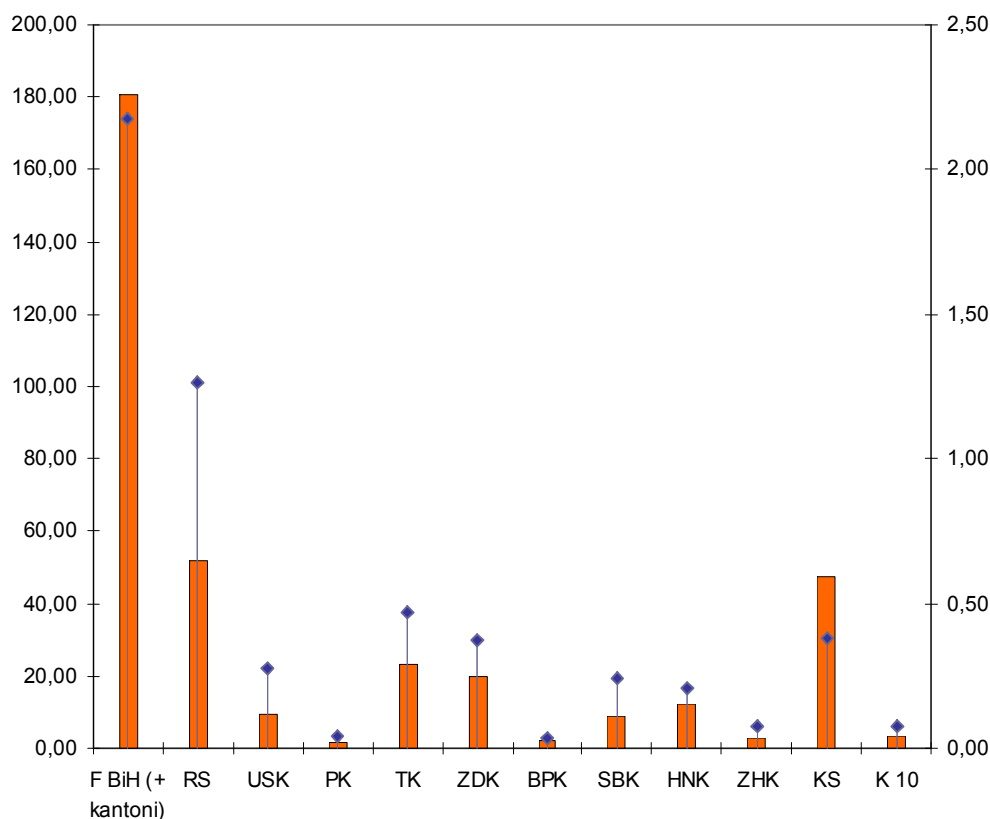

Za sagledavanje cjelovite slike o strukturi budžetskih izdvajanja za politike zapošljavanja između entiteta u Bosni i Hercegovini, te kantona u Federaciji Bosne i Hercegovine, neophodno je uporediti planirana budžetska i vanbudžetska izdvajanja sa ukupnim stanovništvom koje živi u pojedinim entitetima i kantonima u Federaciji BiH.

Kao što je i prikazano na grafikonu 2-2-8. značajne razlike postoje između entiteta u pogledu veličine ukupnih izdvajanja za zapošljavanje u odnosu na broj stanovnika. U odnosu na broj stanovnika, Federacija BiH izdvaja dvostruko više sredstava za politike zapošljavanja u odnosu na Republiku Srpsku. Što se tiče razlika između kantona u Federaciji BiH, jasno se vidi da Kanton Sarajevo po glavi stanovnika izdvaja preko 3,5 puta više sredstava od Unsko-sanskog kantona, koji izdvaja najmanje

sredstava za zapošljavanje po glavi stanovnika, do skoro 2 puta više sredstava od Bosansko-podrinjskog kantona, koji nakon Kantona Sarajevo najviše izdvaja sredstava za zapošljavanje po glavi stanovnika.

Grafik 2-2-8.
Uporedni prikaz ukupnih izdvajanja za zapošljavanje u 2007. godini prema nivoima vlasti
Izvor: Tabela 2-2-1. i informacije zavoda za zapošljavanje
(u milionima KM i milionima stanovnika – desna strana)

2.5. Zaključci o usklađenosti javne potrošnje u oblasti zapošljavanja

2.5.1. Generalni zaključak za sve nivoe vlasti

Vlasti Bosne i Hercegovine za 2007. godinu su u budžetima institucija BiH, entiteta i kantona u F BiH planirali minimalnih 79,9 miliona KM za politike zapošljavanja, što iznosi svega 1,51 procenata ukupnih sredstava planiranih u budžetima za 2007. godinu. U odnosu na 2006. godinu budžetska izdvajanja za politike zapošljavanja su povećana za 12,86 miliona KM, odnosno svega 1,67 procenata ukupnog povećanja planiranih budžetskih rashoda za 2007. godinu.

Imajući u vidu razmjere problema nezaposlenosti i isključenosti velikog dijela stanovništva iz radne snage, značaj pitanja zapošljavanja za rješavanje najznačajnijih problema stanovnika Bosne i Hercegovine, nizak udio budžetskih izdvajanja za politike zapošljavanja i zanemariv udio povećanja izdvajanja za politike zapošljavanja u odnosu na ukupno povećanje budžeta svih nivoa vlasti u Bosni i Hercegovini, **generalni zaključak o usklađenosti budžetske potrošnje sa Građanskom platformom u oblasti zapošljavanja jeste da su domaće vlasti značajno zanemarile pitanje zapošljavanja tokom procesa kreiranja budžeta za 2007. godinu.**

2.5.2. Institucije BiH

Institucije Bosne i Hercegovine su za 2007. godinu planirale 2,1 milion KM za funkcioniranje institucija koje su direktno povezane sa pitanjem zapošljavanja, što je za 1,2 miliona KM povećanje u odnosu na 2006. godinu. Analizom svih planiranih rashoda u budžetu institucija Bosne i Hercegovine za 2007. godinu koji direktno ili indirektno mogu doprinijeti unaprijeđenju stanja u oblasti zapošljavanja može se konstatirati da u budžetu institucija Bosne i Hercegovine nije došlo do značajnijih pozitivnih promjena u planiranju sredstava za javne politike koje bi mogle doprinijeti poboljšanju stanja u oblasti zapošljavanja u Bosni i Hercegovini.

2.5.3. Federacija BiH

Federacija Bosne i Hercegovine je za 2007. godinu planirala 20,4 miliona KM za različite politike rada i podsticanja razvoja privatnog sektora, što je povećanje za 4,6 miliona KM u odnosu na 2006. godinu. U ovaj iznos nisu uključena sredstva Ministarstva rada i socijalne politike u iznosu od 70 miliona KM koliko je planirano za transfere demobilisanim borcima i članovima njihovih obitelji, jer sredstva u budžetu nisu precizno alocirana kao sredstva za pasivne politike rada, te su kao takva razvrstana u rashode na socijalnu zaštitu. Analizom svih planiranih rashoda u budžetu Federacije BiH za 2007. godinu koji direktno ili indirektno mogu doprinijeti unaprijeđenju stanja u oblasti zapošljavanja, može se konstatovati da u budžetu Federacije Bosne i Hercegovine nije zabilježen značajan napredak u osiguranju budžetskih sredstava za politike zapošljavanja i sredstva planirana na politike zapošljavanja ne mogu značajnije uticati na zaustavljanje rasta nezaposlenosti i povećanje registrirane zaposlenosti u Federaciji Bosne i Hercegovine.

2.5.4. Republika Srpska

Republika Srpska je za 2007. godinu planirala 33,1 milion KM za različite politike rada i za podsticanje razvoja privatnog sektora, što je povećanje od 6,8 miliona KM u odnosu na 2006. godinu. Analizom svih planiranih rashoda u budžetu Republike Srpske za 2007. godinu koji direktno ili indirektno mogu doprinijeti unaprijeđenju stanja u oblasti zapošljavanja, može se konstatovati da su u budžetu zabilježena značajna sredstva za poboljšanje socijalnog položaja nezaposlenih lica, ali nisu zabilježene značajnije promjene u finansiranju aktivnih politika rada, kojima je moguće obezbijediti značajniji rast zaposlenosti u Republici Srpskoj.

2.5.4. Kantoni u Federaciji Bosne i Hercegovine

Svih deset kantona u Federaciji BiH su za 2007. godinu planirali ukupno 24,2 miliona KM za različite politike rada i za podsticanje razvoja privatnog sektora, što je povećanje od zanemarivih 0,13 miliona KM u odnosu na 2006. godinu. Struktura budžetskih izdvajanja je izuzetno neravnomjerno raspoređena između kantona, jer u ukupnim planiranim budžetskim izdvajanjima sredstva Kantona Sarajevo učestvuju sa 58,9 procenata (14,2 miliona KM), dok su sredstva ostalih kantona planirana u zanemarivom iznosu u odnosu na ukupne budžete ostalih kantona. Analizom svih planiranih rashoda u budžetima kantona u Federaciji BiH za 2007. godinu koji direktno ili indirektno mogu doprinijeti

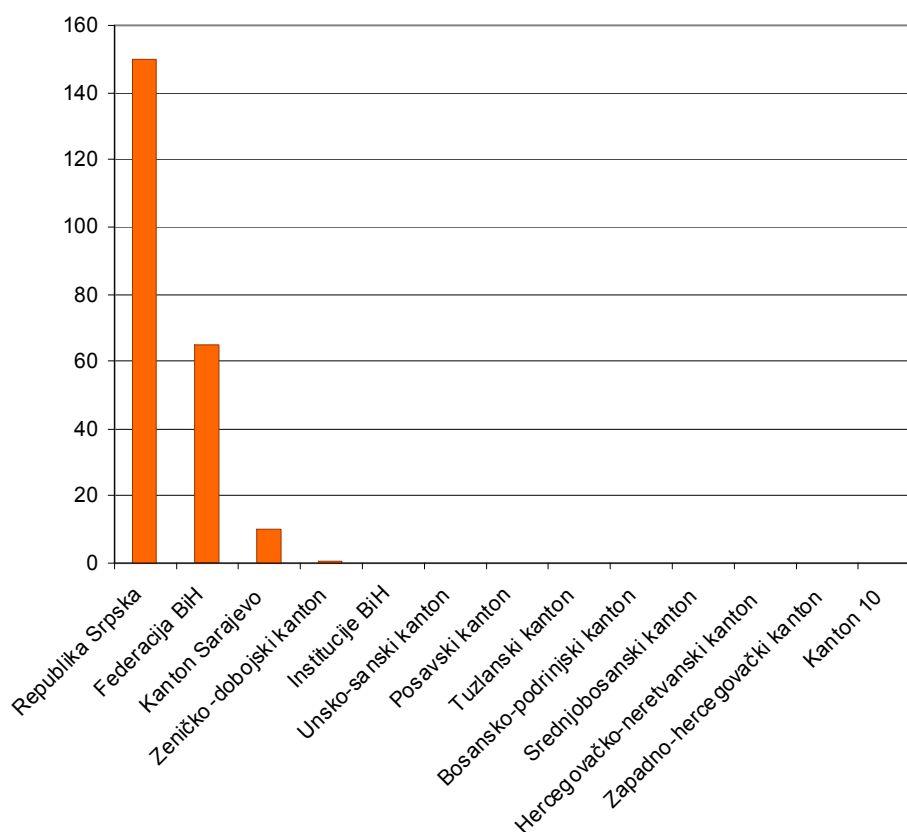
unaprijeđenju stanja u oblasti zapošljavanja, utvrđeno je da je u analiziranom periodu došlo do značajnog povećanja izdvajanja za zapošljavanje u Kantonu Sarajevo, te da je u Posavskom, Zeničko-dobojskom, Bosansko-podrinjskom i kantonu 10 došlo do zanemarivog povećanja izdvajanja za politike rada u odnosu na 2006. i 2005. godinu. U odnosu na 2005. godinu došlo je do smanjenja budžetskih izdvajanja za zapošljavanje u Unsko-sanskom i Tuzlanskom kantonu. U Hercegovačko-neretvanjskom i Zapadno-hercegovačkom kantonu u budžetima za 2007. godinu nisu planirana sredstva za politike zapošljavanja. Iz tog razloga može se konstatovati da u planiranju budžetskih sredstava kantona za politike zapošljavanja, izuzev Kantona Sarajevo, nije zabilježena pozitivna promjena u alociranju budžetskih sredstava sa kojima bi kantoni bili u mogućnosti ostvariti zahtjeve sadržane u Građanskoj platformi u oblasti zapošljavanja.

3. JAVNI RASHODI NA PENZIONU POLITIKU

3.1. Budžetski rashodi

U Bosni i Hercegovini za penzionu politiku domaće vlasti su u budžetima institucija Bosne i Hercegovine, Federacije Bosne i Hercegovine, Republike Srpske i deset kantona u Federaciji BiH za 2007. godinu planirali 224.552.000 konvertibilnih maraka. Budžetska izdvajanja za penzionu politiku su u 2007. godini veća za 54,1 miliona KM u odnosu na 2006. godinu, te za 40,2 miliona KM u odnosu na 2005. godinu. Sredstva planirana za penzionu politiku iznose 4,23 procenta ukupnih sredstava planiranih u budžetima analiziranih institucija, te 9,05 procenta sredstava koja su planirana za sve javne politike koje su obuhvaćene Građanskom platformom.

Grafik 2-3-9.
Planirana budžetska izdvajanja za penzionu politiku u 2007. godini, po nivoima vlasti
Izvor: Usvojeni budžeti i prijedlozi budžeta institucija BiH, entiteta i kantona za 2007. godinu
(Iznosi u milionima KM)

Institucije Bosne i Hercegovine u budžetu za 2007. godinu, za penzionu politiku ili druge programe posebne namjene čije aktivnosti bi imale pozitivan uticaj na poboljšanje položaja starijih ljudi, nisu planirale nikakva sredstva.

Federalni nivo vlasti u Federaciji Bosne i Hercegovine je za penzionu politiku u budžetu za 2007. godinu planirao 64,6 miliona KM, što je povećanje za 0,4 miliona KM u odnosu na 2005. godinu (ali i 41,4 miliona KM u odnosu na 2006. godinu). U odnosu na ukupan budžet Federacije BiH sredstva za penzionu politiku učestvuju sa 4,5 procenta. Takođe, u odnosu na ukupna sredstva koja su planirana za sve politike iz Građanske platforme, sredstva za penzionu politiku učestvuju sa 9,6 procenta.

Republika Srpska je za penzionu politiku u budžetu za 2007. godinu planirala 150,03 miliona KM, što predstavlja najveće budžetsko izdvajanje za ove namjene u odnosu na sve ostale analizirane budžetske institucije. U odnosu na 2005. godinu u budžetu RS za penzionu politiku je obezbjeđeno povećanje od čak 32,03 miliona KM, te sa ovim povećanjem sredstva za penzionu politiku učestvuju u ukupnom budžetu sa izuzetno visokih 12 procenata. Takođe, u odnosu na ukupna sredstva koja su planirana za sve politike iz Građanske platforme, sredstva za penzionu politiku učestvuju sa 21,05 procenta, što je najveće procentualno učešće u odnosu na sve druge analizirane institucije.

Tabela 2-3-5:

Struktura rashoda na penzionu politiku u 2007. godini.

Izvor: Budžeti za 2005. 2006. i 2007. godinu institucija BiH, F BiH, RS i 10 kantona u F BiH (iznosi u KM)

	Plan za 2007. godinu	Povećanje / smanjenje u odnosu na 2005. godinu	% učešće u odnosu na ukupan budžet za 2007.god	% u odnosu na ukupna sredstva za politike iz Građanske platforme
Ukupno	224.552.000	40.291.150	4,23%	9,05%
Institucije BiH	0	0	0,00%	0,00%
Federacija BiH	64.637.000	406.150	4,50%	9,06%
Republika Srpska	150.030.000	32.030.000	12,00%	21,05%
Kantoni u F BiH	9.885.000	7.855.000	0,53%	0,96%
Unsko-sanski kanton	0	0	0,00%	0,00%
Posavski kanton	0	0	0,00%	0,00%
Tuzlanski kanton	0	0	0,00%	0,00%
Zeničko-dobojski kanton	40.000	40.000	0,02%	0,03%
Bosansko-podrinjski kanton	0	0	0,00%	0,00%
Srednjobosanski kanton	0	0	0,00%	0,00%
Hercegovačko-neretvanski kanton	0	0	0,00%	0,00%
Zapadno-hercegovački kanton	0	0	0,00%	0,00%
Kanton Sarajevo	9.845.000	7.815.000	1,39%	2,55%
Kanton 10	0	0	0,00%	0,00%

Deset kantona u Federaciji Bosne i Hercegovine su, za penzionu politiku ili druge politike koje direktno mogu doprinijeti poboljšanju položaja starijih ljudi, u budžetu za 2007. godinu planirali 9,8 miliona KM, što je povećanje za 7,8 miliona KM u odnosu na 2005. godinu. U odnosu na ukupan budžet svih kantona u F BiH sredstva za penzionu politiku učestvuju sa minimalnih 0,53 procenata. Takođe, u odnosu na ukupna sredstva koja su planirana za sve politike iz Građanske platforme, sredstva za penzionu politiku učestvuju sa 0,96 procenta, što je najmanje procentualno učešće u odnosu na sve druge analizirane nivoe vlasti u Bosni i Hercegovini.

Od deset kantona u Federaciji Bosne i Hercegovine u budžetu za 2007. godinu za penzionu politiku ili druge politike koje mogu doprinijeti poboljšanju položaja starijih, samo dva kantona su u svojim budžetima planirala sredstva za pomoć starijim osobama i to u Zeničko-dobojskom kantonu i Kantonu Sarajevo. Posebno je značajno izdvajanje Kantona Sarajevo koji je za subvencioniranje javnih usluga penzionerima planirao sredstva u iznosu od 9,8 miliona KM, što predstavlja 1,39 procenata ukupnog budžeta Kantona Sarajevo, te 2,55 procenata sredstava koje Kanton Sarajevo planira potrošiti na sve socio-ekonomske politike koje su uključene u Građansku platformu

Unsko-sanski kanton, Posavski kanton, Tuzlanski kanton, Bosansko-podrinjski kanton, Srednjobosanski kanton, Hercegovačko-neretvanski kanton, Zapadno-hercegovački kanton i Kanton 10 nisu uopšte planirali budžetska sredstva koja bi omogućila direktno poboljšanje životnog standarda starijih osoba.

3.1.1. Namjena budžetskih izdvajanja za penzionu politiku

Pored utvrđivanja iznosa budžetskih izdvajanja pojedinih nivoa vlasti, važno je poznavati strukturu namjene budžetskih izdvajanja za penzioni sistem. Ove informacije su posebno važne ako se u obzir uzme zahtjev iz Građanske platforme da domaće vlasti osiguraju sredstva za povećanje minimalnih i zagarantovanih penzija. Osnovne informacije o strukturi namjena budžetskih izdvajanja za penzioni sistem prikazan je u tabeli 2-3-6.

Tabela 2-3-6:
Namjena budžetskih izdvajanja za penzionu politiku u 2007. godini.
Izvor: Budžeti za 2005., 2006. i 2007. godinu institucija BiH, F BiH, RS i 10 kantona u F BiH
(iznosi u KM)

	Federacija BiH	Republika Srpska	Kantoni u F BiH	Ukupno
1. Ukupna budžetska izdvajanja	64.637.000	150.030.000	9.885.000	224.552.000
2. Namjena budžetskih izdvajanja:				
2.1. Zagarantovane ili minimalne penzije	0	8.871.571	0	8.871.571
2.2. Penzije za boračke kategorije*	64.637.000	75.612.600	0	140.249.600
2.3. Ostala namjenska izdvajanja	0	65.545.829	0	65.545.829
2.4. Subvencioniranje javnih usluga	0	0	9.885.000	9.885.000

* pripadnici Vojske F BiH i borci Vojske RS

Od ukupno 224,5 miliona KM koliko se u budžetima svih nivoa vlasti izdvaja za penzionu politiku i poboljšanje položaja penzionera, svega 3,9 procenata sredstava otpada na subvencioniranje minimalnih i zagarantovanih penzija i to prije svega u Republici Srpskoj, dok se najveći dio budžetskih sredstava za penzioni sistem planira alocirati na isplatu penzija boračkim kategorijama (čak 62,4 % ukupnih budžetskih sredstava), što dodatno utiče na smanjivanje uticaja domaćih vlasti na poboljšanje životnog standarda penzionera koji primaju minimalne ili zagarantovane penzije.

3.2. Vanbudžetski rashodi na penzionu politiku

Federalni fond penzijsko invalidskog osiguranja, zajedno sa Fondom za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske su javne institucije koje osiguravaju najveći dio sredstava za penzionu politiku po osnovu prihoda od doprinosa na penziono osiguranje. Ukupno oba penziona fonda za 2007. godinu planiraju prihode po osnovu doprinosa za penzijsko-invalidsko osiguranje u iznosu od 1,509 milijardi KM, od čega 1,079 milijardi KM otpada na Fond PIO/MIO F BiH (71,5 % ukupnih sredstava oba fonda), dok na Fond PIO RS otpada 429,8 miliona KM (28,5 % ukupnih sredstava oba fonda).

U odnosu na 2006. godinu za ukupno oba fonda u 2007. godini planirano je povećanje prihoda od doprinosa u iznosu 147,4 miliona KM, od čega je u F BiH planirano povećanje od 129,8 miliona KM (povećanje od 13 % u odnosu na 2006. godinu), te 17,6 miliona KM u RS-u (povećanje od 4,28 % u odnosu na 2006. godinu).

3.3. Ukupni planirani rashodi na penzionu politiku

Na osnovu dobivenih informacija o strukturi budžetskih rashoda na penzionu politiku i planirane rashode entitetskih fondova za penziono osiguranje, moguće je utvrditi ukupne planirane javne rashode na penzionu politiku u Bosni i Hercegovini u 2007. godini u iznosu od 1,73 milijarde KM, te su u odnosu na 2006. godinu povećana za ukupno 201,6 miliona KM, odnosno za čak 13,1 procenat. Zbirne informacije su prikazane u tabeli 2-3-7.

Tabela 2-3-7:
Struktura rashoda na penzionu politiku u 2005., 2006. i 2007. godini.
Izvor: Budžeti za 2005., 2006. i 2007. godinu institucija BiH, F BiH, RS i 10 kantona u F BiH
(iznosi u KM)

	Godina		
	2005	2006	2007
1. Ukupno Bosna i Hercegovina	1.356.340.716	1.532.538.946	1.734.141.623
1.1. Ukupno budžetska sredstva	184.260.850	170.424.450	224.552.000
1.2. Ukupno vanbudžetska sredstva	1.172.079.866	1.362.114.496	1.509.589.623
2. Struktura budžetskih izdvajanja	184.260.850	170.424.450	224.552.000
2.1. Federacija BiH	66.260.850	30.394.450	74.522.000
od čega:			
2.1.1. Kantoni u F BiH	2.030.000	7.163.600	9.885.000
2.2. Republika Srpska	118.000.000	140.030.000	150.030.000

Kao što se iz prethodne tabele može vidjeti, sredstva vanbudžetskih fondova prikupljenih po osnovu doprinosa učestvuju u finansiranju penzionog sistema sa 87,1 procenat, dok budžetska sredstva učestvuju sa 12,9 procenata. Od ukupnih budžetskih sredstava za penzionu politiku sredstva iz budžeta RS učestvuju sa izuzetno visokih 66,8 procenata.

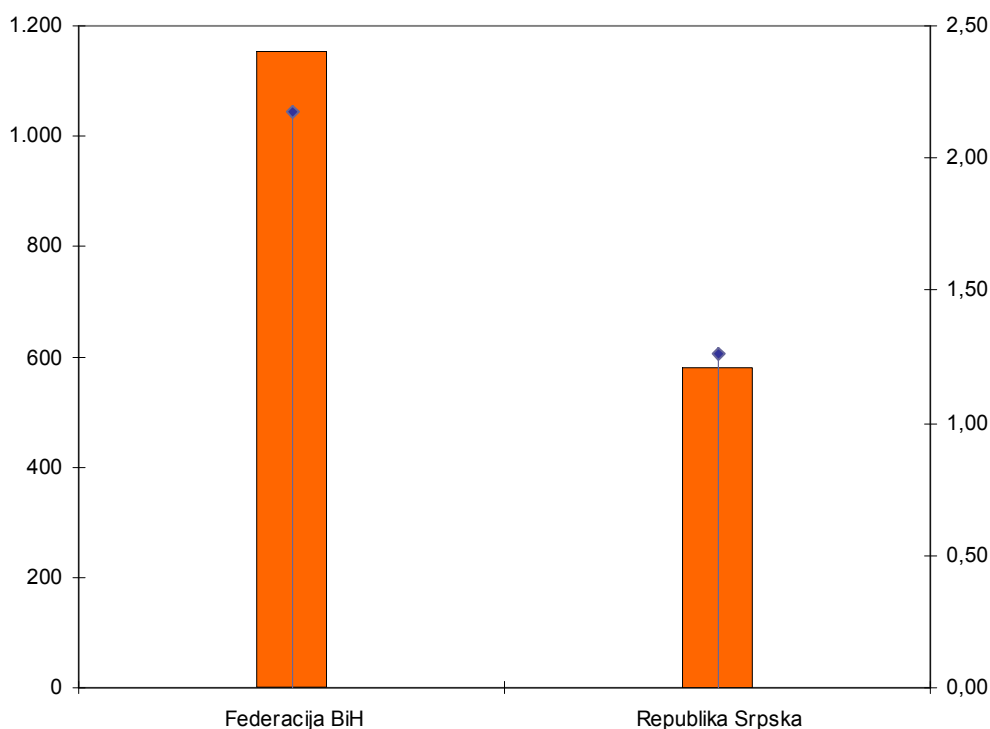
3.4. Uporedni prikaz ukupnih izdvajanja po nivoima vlasti

Na grafikonu 2-3-10. prikazani su zbirni podaci o iznosu entitetskih izdvajanja za penzionu politiku u 2007. godini, na kojem se jasno vide razlike u visini izdvajanja za penzionu politiku između entiteta.

Ukupna izdvajanja dva entitetska penziona fonda su približno jednaka imajući u vidu broj stanovnika u oba entiteta. Razlika između entiteta je nešto veća od 15 procenata u korist Federacije BiH, što govori da u oblasti penzionog osiguranja dolazi do postepenog približavanja iznosa sa kojima domaće vlasti raspolažu za finansiranje penzionog osiguranja. Međutim, imajući u vidu da je broj penzionera u RS u odnosu na ukupan broj stanovnika znatno veći u odnosu na F BiH, ukupna izdvajanja po penzioneru su u F BiH za oko **64 procenta veća u odnosu na Republiku Srpsku.**

Grafik 2-3-10.

Uporedni prikaz ukupnih izdvajanja za penzionu politiku u 2007. godini prema nivoima vlastii
 Izvor: Tabela 2-3-5. i informacije entitetskih fondova PIO/MIO
 (u milionima KM i milionima stanovnika – desna strana)

Za potpunije razumjevanje strukture ukupnih rashoda penzionih fondova za penzije osiguranim licima, neophodno je poznavati informacije o strukturi izdavanja za penzije koje primaju penzioneri. U tabeli 2-3-8. prikazane su informacije o planiranom izdvajanju za pojedine vidove penzija po entitetima za 2007. godinu. Entitetski zavodi PIO/MIO za 2007. godinu planiraju ukupna izdvajanja za penzije u iznosu od 1,723 milijarde KM, što je povećanje od 325 miliona KM u odnosu na 2006. godinu.¹⁰

Tabela 2-3-8

Struktura izdvajanja za penzije po vrsti penzionog osiguranja u 2007. godini.
 Izvor: Informacije entitetskih fondova PIO za 2007. godinu
 (iznosi u KM)

	Ukupno 2007. godina	Učešće u ukupnim penzijama
1. Ukupno Bosna i Hercegovina	1.723.105.792	
1.1. Starosne penzije	807.011.586	46,8%
1.2. Porodične penzije	540.497.227	31,4%
1.3. Invalidske penzije	375.596.979	21,8%
2. Federacija BiH	1.189.049.118	
2.1. Starosne penzije	515.096.078	43,3%
2.2. Porodične penzije	385.727.534	32,4%
2.3. Invalidske penzije	288.225.506	24,2%
3. Republika Srpska	534.056.674	
3.1. Starosne penzije	291.915.508	54,7%
3.2. Porodične penzije	154.769.693	29,0%
3.3. Invalidske penzije	87.371.473	16,4%

¹⁰ Ovo je pretpostavljeno povećanje u odnosu na 2006. godinu, jer još uvijek nema preciznih informacija o ukupnom izdvajanju za penzije u 2006. godini. Za informacije o ukupnom izdvajanju za penzije u F BiH korištene informacije o izvršenju finansijskog plana Federalnog zavoda za PIO/MIO za prvo polugodište 2006. godine.

Od ukupno planiranih sredstava za penzije, za starosne penzije planirano je 807,01 milion KM (46,8 % ukupnih penzija), za porodične penzije se planira obezbijediti 540,4 miliona KM (31,4 % ukupnih penzija), dok se za invalidske penzije planira osigurati 375,5 miliona KM (21,8 % ukupnih penzija).¹¹

3.5. Zaključci o usklađenosti javne potrošnje u oblasti penzione politike

3.5.1. Generalni zaključak o usklađenosti javne potrošnje u oblasti penzione politike

Vlasti Bosne i Hercegovine za 2007. godinu su u budžetima institucija BiH, entiteta i kantona u F BiH planirali 224,55 miliona KM za subvencioniranje penzionih fondova, što iznosi 4,23 procenta ukupnih sredstava planiranih u budžetima za 2007. godinu. U odnosu na 2006. godinu budžetska izdvajanja za politiku zapošljavanja su povećana za 54,12 miliona KM, što je uticalo da povećana sredstva za penzionu politiku učestvuju sa 7,01 procenata u ukupnom povećanju planiranih budžetskih rashoda za 2007. godinu.

Imajući u vidu trenutni položaj većine penzionera u Bosni i Hercegovini, posebno penzionera koji primaju zagarantovane i minimalne penzije i udio budžetskih sredstava namjenski izdvojenih za poboljšanje njihovog položaja, **generalni zaključak o usklađenosti budžetske potrošnje sa Građanskom platformom u oblasti penzionog sistema jeste da i pored toga što su domaće vlasti obezbijedile značano povećanje sredstava za subvencioniranje entitetskih penzionih sistema, obzirom na strukturu namjenskih izdvajanja budžetskih sredstava, može se konstatirati da domaće vlasti i dalje ignorišu izuzetno težak položaj penzionera koji primaju minimalne penzije, te svojim odlukama direktno doprinose smanjenju rasta penzija (u F BiH) koje je omogućeno rastom prihoda po osnovu doprinosa osiguranih lica.**

3.5.2. Institucije BiH

Analizom svih planiranih rashoda u budžetu institucija Bosne i Hercegovine za 2007. godinu utvrđeno je da u budžetu ne postoje sredstva za finansiranje bilo kakvih javnih politika ili drugih aktivnosti institucija Bosne i Hercegovine koje bi mogle doprinijeti poboljšanju stanja u sistemu penzionog osiguranja u Bosni i Hercegovini.

3.5.3. Federacija BiH

Federacija Bosne i Hercegovine je za 2007. godinu planirala 64, 6 miliona KM u vidu grantova Federalnom zavodu PIO/MIO, što je povećanje od 41,4 miliona KM u odnosu na 2006. godinu, ali i samo 0,4 miliona KM u odnosu na 2005. godinu. Sva budžetska sredstva za penzioni sistem su planirana za refundaciju isplaćenih penzija vojnicima penzionisanim po povoljnijim uslovima, bez sredstava koja bi bila namjenjena poboljšanju položaja svih penzionera u F BiH. Imajući u vidu da su samo obaveze Federacije BiH prema Federalnom fondu PIO/MIO više od 166 miliona KM, Federacija

¹¹ Ukupna planirana izdvajanja za penzije u 2007. godini su zasnovana na predviđanjima izdvajanja za penzione fondove iz budžeta entiteta koja se razlikuju od planiranih sredstava u budžetima. Razlika između planiranih izdvajanja za penzije i planiranih sredstava za penzionu politiku postaje izražajna kada se pored sredstava za penzije uključe i ostali planirani rashodi penzionih fondova.

BiH ne samo da nije osigurala sredstva za poboljšanje položaja penzionera već je planirano novo dugovanje fondu PIO **102,03 miliona KM**. Iz tog razloga može se konstatovati da i pored izdvajanja sredstava za penzije vojnicima penzionisanim pod povoljnijim uslovima, pored toga što nisu obezbjeđena bilo kakva sredstva kojim bi se doprinijelo poboljšanju položaja penzionera, u budžetu nisu osigurana sredstva ni za ispunjavanje finansijskih obaveza prema Fondu PIO u 2007. godini u iznosu od 102,3 miliona KM, što će dovesti do značajno manjeg rasta penzija u 2007. godini u odnosu na stanje u kojem bi F BiH ispunila svoje obaveze prema fondu PIO.

3.5.4. Republika Srpska

Republika Srpska je za 2007. godinu planirala 150,03 miliona KM u vidu grantova Fondu PIO Republike Srpske, što je povećanje od 10 miliona u odnosu na 2006. godinu, te čak 32 miliona u odnosu na 2005. godinu. Obzirom na planirani rast prihoda po osnovu doprinosa (koji su u odnosu na 2005. godinu planirani u iznosu većem za 109,3 miliona KM), sredstva planirana u budžetu mogu djelimično uticati na poboljšanje životnog standarda svih penzionera u Republici Srpskoj.

3.5.5. Kantoni u Federaciji BiH

Od svih 10 kantona u Federaciji BiH samo dva kantona i to Zeničko-dobojski i Kanton Sarajevo su planirala sredstva putem kojeg se na kantonalnom nivou planiraju aktivnosti koje bi trebale dovesti do poboljšanja životnog standarda starijih ljudi. Obzirom da osam preostalih kantona uopšte nema planirana sredstva ovi kantoni nisu zabilježili nikakve pozitivne promjene u finansiranju aktivnosti koje bi trebale uticati na poboljšanje životnog standarda starijih ljudi.

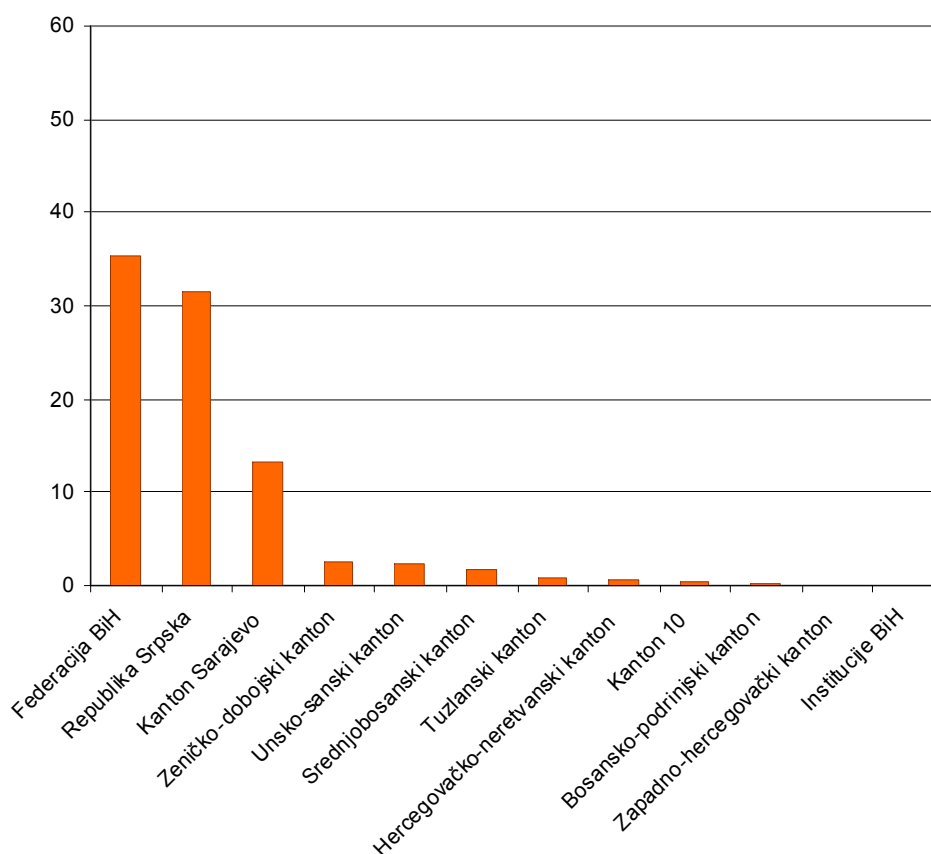
4. JAVNI RASHODI NA ZDRAVSTVENU POLITIKU

4.1. Budžetski rashodi

U Bosni i Hercegovini, za zdravstvo domaće vlasti su u budžetima institucija Bosne i Hercegovine, Federacije Bosne i Hercegovine, Republike Srpske i deset kantona u Federaciji BiH za 2007. godinu planirali 89.369.251 KM. Budžetska izdvajanja za zdravstvo su u 2007. godini veća za 16,8 miliona KM u odnosu na 2006. godinu, te za 30,2 miliona KM u odnosu na 2005. godinu. Sredstva planirana za zdravstvo iznose 1,68 procenta ukupnih budžeta analiziranih institucija, te 3,60 procenata sredstava koja su planirana za sve javne politike koje su obuhvaćene Građanskom platformom.

Grafik 2-4-11.

Planirana budžetska izdvajanja za zdravstvenu politiku u 2007. godini, po nivoima vlasti
Izvor: Usvojeni budžeti i prijedlozi budžeta institucija BiH, entiteta i kantona za 2007. godinu
(Iznosi u milionima KM)

Institucije Bosne i Hercegovine su za zdravstvo u budžetu za 2007. godinu planirale tek 30.000 KM, što je smanjenje od 35.731 KM u odnosu na 2005. godinu. U odnosu na ukupan budžet institucija BiH, sredstva za zdravstvo učestvuju sa zanemarivih 0,004 procenata. Takođe, u odnosu na ukupna sredstva koja su planirana za sve politike iz Građanske platforme, sredstva za zdravstvo učestvuju sa takođe zanemarivih 0,11 procenata.

Federalni nivo vlasti u Federaciji Bosne i Hercegovine je za zdravstvo u budžetu za 2007. godinu planirao 35,3 miliona KM, što je povećanje za 10,8 miliona KM u odnosu na 2005. godinu. U odnosu na ukupan budžet Federacije BiH, sredstva za zdravstvo učestvuju sa svega 2,46 procenata. Takođe,

u odnosu na ukupna sredstva koja su planirana za sve politike iz Građanske platforme, sredstva za zdravstvo učestvuju sa 4,96 procenta.

Tabela 2-4-9:
Struktura budžetskih rashoda na zdravstvo u 2007. godini.
Izvor: Budžeti za 2005. i 2007. godinu institucija BiH, F BiH, RS i 10 kantona u F BiH
(iznosi u KM)

	Plan za 2007. godinu	Povećanje / smanjenje u odnosu na 2005. godinu	% učešće u odnosu na ukupan budžet	% u odnosu na ukupna sredstva za politike iz Građanske platforme
Ukupno	89.369.251	30.296.712	1,68%	3,60%
Institucije BiH	30.000	-35.731	0,004%	0,11%
Federacija BiH	35.381.185	10.827.194	2,46%	4,96%
Republika Srpska	31.468.862	11.324.862	2,52%	4,42%
Kantoni u F BiH	22.489.204	8.180.387	1,20%	2,19%
Unsko-sanski kanton	2.459.604	1.199.604	1,48%	2,74%
Posavski kanton	20.000	20.000	0,07%	0,13%
Tuzlanski kanton	951.000	-537.900	0,31%	0,52%
Zeničko-dobojski kanton	2.476.400	1.590.000	0,96%	1,80%
Bosansko-podrinjski kanton	261.000	221.700	0,81%	1,80%
Srednjobosanski kanton	1.790.000	1.736.160	1,35%	2,31%
Hercegovačko-neretvanski kanton	668.000	415.050	0,45%	0,90%
Zapadno-hercegovački kanton	78.200	20.200	0,13%	0,28%
Kanton Sarajevo	13.335.000	3.103.155	1,88%	3,46%
Kanton 10	450.000	412.418	0,90%	2,02%

Republika Srpska je za zdravstvo u budžetu za 2007. godinu planirala 31,4 miliona KM, što je povećanje od 5,7 miliona KM u odnosu na 2006. godinu, te sa ovim povećanjem sredstva za zdravstvo učestvuju u ukupnom budžetu sa visokih 2,5 procenata. Takođe, u odnosu na ukupna sredstva koja su planirana za sve politike iz Građanske platforme, sredstva za zdravstvo učestvuju sa 4,42 procenta.

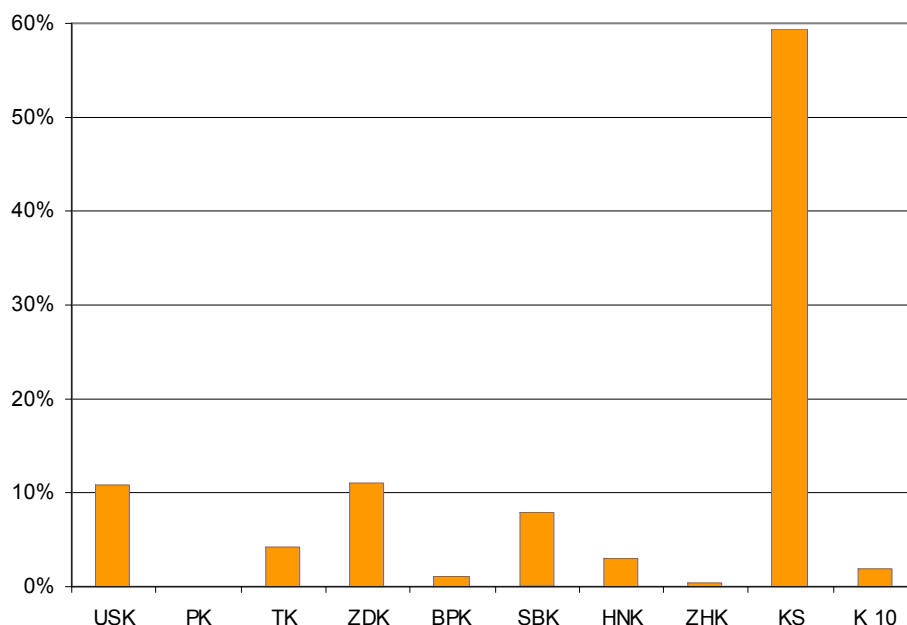
Deset kantona u Federaciji Bosne i Hercegovine u budžetu za 2007. godinu su za zdravstvo planirali 22,4 miliona KM, što je povećanje za 8,1 milion KM u odnosu na 2005. godinu. U odnosu na ukupan budžet svih kantona u F BiH sredstva za zdravstvo učestvuju sa minimalnih 1,2 procenata. Takođe, u odnosu na ukupna sredstva koja su planirana za sve politike iz Građanske platforme, sredstva za zdravstvo učestvuju sa 2,19 procenta.

U budžetima kantona u F BiH, postoje veoma značajne razlike u visini izdvajanja za politike zapošljavanja. Od 22,4 miliona KM koliko su svi kantoni planirali sredstava za različite politike iz koje direktno mogu doprinijeti poboljšanju stanja u sistemu zdravstvene zaštite, sredstva Kantona Sarajevo učestvuju sa 13,3 miliona KM, što je 59,3 ukupnih sredstava svih kantona za zdravstvo. Nakon Kantona Sarajevo, najveći dio sredstava svih kantona za politike zapošljavanja u 2007. godini su planirali Zeničko-dobojski (2,47 miliona KM) i Unsko-sanski kanton (2,45 miliona KM), što predstavlja 11,01 i 10,94 procenata ukupnih sredstava svih kantona za zdravstvo. Takođe, značajna sredstva za zdravstvo planirao je i Srednje-bosanski kanton, koji je u budžetu za 2007. godinu obezbijedio 1,79 miliona KM, što predstavlja 7,96 procenata ukupnih sredstava svih kantona za zdravstvo.

Grafik 2-4-12.

Udio pojedinih kantona u ukupnim sredstvima kantona za zdravstvo u 2007. godini

Izvor: Usvojeni budžeti i prijedlozi budžeta kantona za 2007. godinu

Tuzlanski, Bosansko-podrinjski, Hercegovačko-neretvanski i Kanton 10 su obezbijedili minimalna sredstva za zdravstvo (iznos sredstava preko 100.000 KM), dok su Posavski i Zapadno-hercegovački kanton u budžetima za 2007. godinu planirali sredstva za zdravstvo u zanemarivom iznosu imajući u vidu ukupne budžete ovih kantona.

4.2. Vanbudžetski rashodi na zdravstvenu zaštitu

U prvom poglavlju već je pomenuto da ne postoje precizne informacije o visini planiranih rashoda fonda zdravstvenog osiguranja i reosiguranja u Federaciji BiH, tako da nije moguće procijeniti efekte promjena u finansiranju zdravstvene zaštite niti u Federaciji BiH, ali niti na nivou cijele Bosne i Hercegovine.

4.3. Ukupni planirani rashodi na zdravstvenu zaštitu

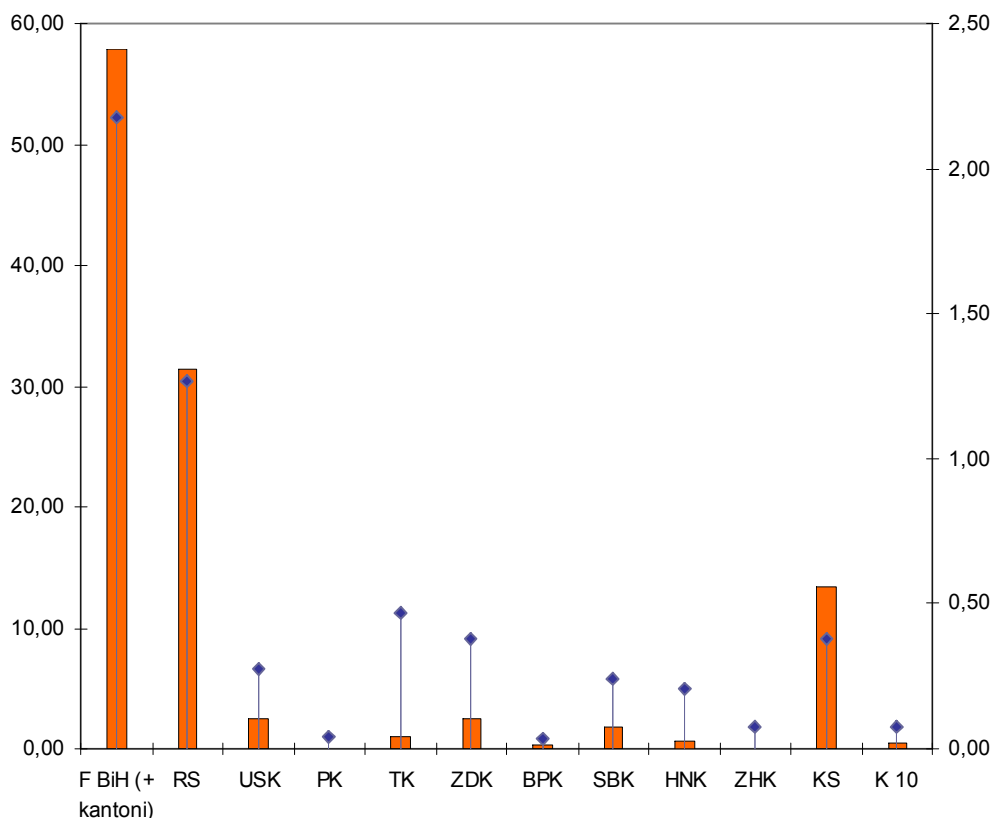
Zbog nedostataka informacija o planiranim vanbudžetskim rashodima Fonda zdravstvenog osiguranja u F BiH za 2006. i 2007. godinu ukupni planirani rashodi na zdravstvenu zaštitu nisu poznati.

4.4. Uporedni prikaz izdvajanja po nivoima vlasti

Uporedni prikaz izdvajanja za poboljšanje stanja u sistemu zdravstvenog osiguranja moguće je prikazati samo po osnovu budžetskih izdvajanja za zdravstvo na nivou entiteta i kantona u Federaciji BiH. Na grafikonu 2-4-13 prikazane su informacije u ukupnoj budžetskoj potrošnji po svim analiziranim nivoima vlasti (izuzev nivoa BiH), na kojem se jasno vidi razlika u izdvajanju između entiteta, ali što je još važnije između kantona u Federaciji BiH.

Grafik 2-4-13.

Uporedni prikaz ukupnih izdvajanja za zdravstvo u 2007. godini prema nivoima vlasti
Izvor: *Tabela 2-2-1. i informacije zavoda za zapošljavanje*
(u milionima KM i milionima stanovnika – desna strana)

Očigledno je da izuzev sredstava koja je za ove namjene planirao Kanton Sarajevo, u odnosu na broj stanovnika u kantonima, svi kantonalni budžeti su planirali zanemarivo mala sredstva za unaprijeđenje sistema zdravstvene zaštite u skladu sa zahtjevima iz Građanske platforme.

4.5. Zaključci o usklađenosti javne potrošnje u oblasti zdravstvene zaštite

4.5.1. Generalni zaključak o usklađenosti javne potrošnje u oblasti zdravstvene zaštite

Vlasti Bosne i Hercegovine za 2007. godinu su u budžetima institucija BiH, entiteta i kantona u F BiH planirali 89,36 miliona KM za zdravstvo, što predstavlja minimalnih 1,68 procenata ukupnih sredstava planiranih u budžetima za 2007. godinu. U odnosu na 2006. godinu budžetska izdvajanja za zdravstvo su povećana za 17,34 miliona KM, što iznosi 2,24 procenta planiranog povećanja ukupnih budžetskih rashoda za 2007. godinu.

Imajući u vidu ukupno stanje u sistemu zdravstvene zaštite u Bosni i Hercegovini, posebno probleme u oblasti osiguranja minimalnih zdravstvenih prava i usluga za sve stanovnike u zemlji, probleme sa kojima se suočavaju pružaoci zdravstvenih usluga, generalni zaključak o usklađenosti planirane budžetske potrošnje u oblasti zdravstva sa Građanskom platformom jeste da su **vlasti Bosne i Hercegovine u 2007. godini planirale umjereno povećanje sredstava za zdravstvo, koja nažalost neće u značajnije uticati na poboljšanje stanja u zdravstvu, te se ne može očekivati ozbiljniji napredak u ispunjavanju zahtjeva iz Građanske platforme u ovoj oblasti.**

4.5.2. Institucije BiH

Analizom svih planiranih rashoda u budžetu institucija Bosne i Hercegovine za 2007. godinu koji direktno ili indirektno mogu doprinijeti unaprijeđenju stanja u zdravstvenoj zaštiti utvrđeno je da su institucije BiH za ove namjene planirale zanemariva sredstva u iznosu od 30.000 KM, zbog čega se može konstatirati da u budžetu institucija Bosne i Hercegovine nije došlo ni do minimalnih pozitivnih promjena u planiranju sredstava za javne politike koje bi mogle doprinijeti poboljšanju stanja u oblasti zdravstvene zaštite u Bosni i Hercegovini.

4.5.3. Federacija BiH

Federacija Bosne i Hercegovine je za 2007. godinu planirala 35,3 miliona KM za različite namjene u oblasti zdravstvene zaštite, što je povećanje od 9,2 miliona KM u odnosu na 2006. godinu, te 10,8 miliona KM u odnosu na 2005. godinu. Obzirom na trenutno stanje u sistemu zdravstvene zaštite u Federaciji Bosne i Hercegovine, dostupnost i kvalitet zdravstvenih usluga koje stoje na raspolaganju građanima Federacije Bosne i Hercegovine, te položaj velikog broja stanovnika Federacije Bosne i Hercegovine koji nemaju adekvatan pristup zdravstvenim ustanovama, može se konstatirati da je u budžetu Federacije Bosne i Hercegovine zabilježeno umjereno povećanje rashoda na zdravstvenu zaštitu, koji će omogućiti minimalno poboljšanje stanja u sistemu zdravstvene zaštite, ali bez kapaciteta da se značajnije utiče na rješavanje složenih problema u kojima se nalazi sistem zdravstvene zaštite Federacije Bosne i Hercegovine.

4.5.4. Republika Srpska

Republika Srpska je za 2007. godinu planirala 31,4 miliona KM za različite namjene u oblasti zdravstvene zaštite, što je povećanje od 5,7 miliona KM u odnosu na 2006. godinu, te 11,3 miliona KM u odnosu na 2005. godinu. Obzirom na stanje u ukupnom sistemu zdravstvene zaštite u Republici Srpskoj, može se konstatirati da u Republici Srpskoj nije došlo do značajnije promjene u zdravstvenoj politici, te da predloženi programi koji će se finansirati iz budžeta RS neće značajnije doprinijeti poboljšanju stanja u sistemu zdravstvene zaštite u Republici Srpskoj.

4.5.5. Kantoni u Federaciji BiH

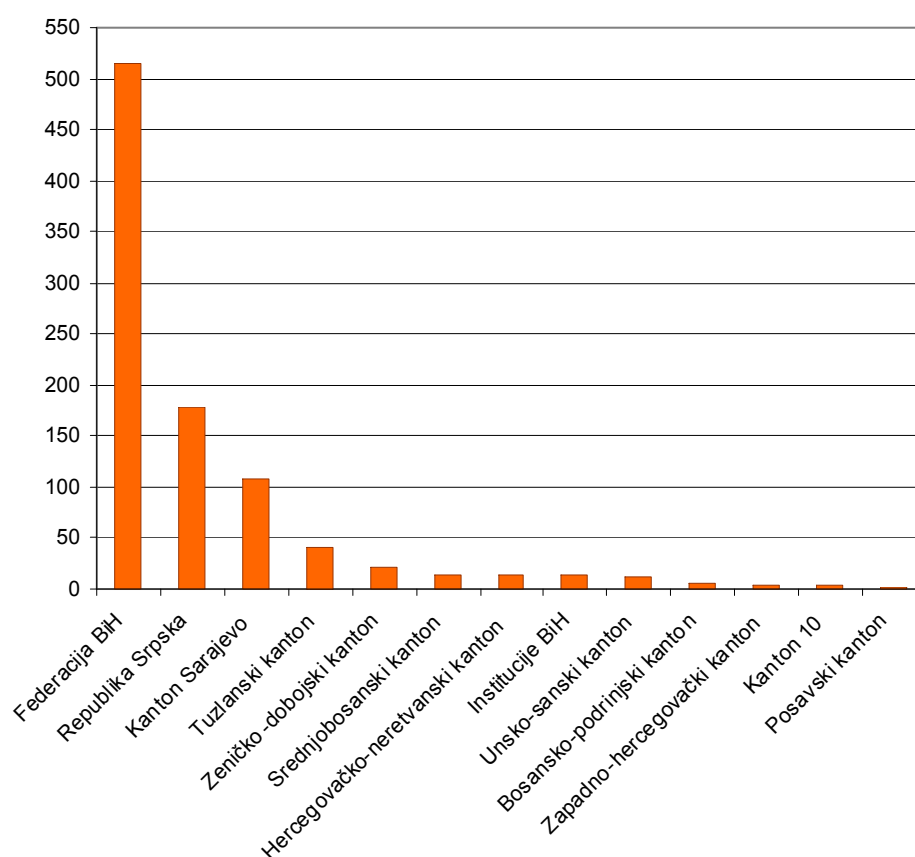
Kantoni u Federaciji Bosne i Hercegovine su u budžetima za 2007. godinu planirali sredstva u iznosu od 22,4 miliona KM, što je povećanje od zanemrivih 1,8 miliona KM u odnosu na 2006. godinu, te povećanje od 8,1 milion KM u odnosu na 2005. godinu. Obzirom da sredstva Kantona Sarajevo učestvuju sa 59,3 procenta (13,3 miliona KM) u ukupnim budžetskim sredstvima svih kantona, te da su još samo Unsko-sanski, Zeničko-dobojski i Srednje-bosanski kanton planirali relativno značajna sredstva za unaprijeđenje zdravstvene zaštite, može se konstatovati da Posavski, Tuzlanski, Bosansko-podrinjski, Hercegovačko-neretvanski i Kanton 10 izdvajaju zanemariva i potpuno nedovoljna sredstva za unaprijeđenje stanja u sistemu zdravstvene zaštite ovih kantona.

5. JAVNI RASHODI NA SOCIJALNU ZAŠTITU

U Bosni i Hercegovini za socijalnu zaštitu domaće vlasti su u budžetima institucija Bosne i Hercegovine, Federacije Bosne i Hercegovine, Republike Srpske i deset kantona u Federaciji BiH za 2007. godinu planirali 934.285.815 KM. Budžetska izdvajanja za socijalnu zaštitu su u 2007. godini veća za 142,04 miliona KM u odnosu na 2006. godinu, te veća za čak 271,8 miliona KM u odnosu na 2005. godinu. Sredstva planirana za socijalnu zaštitu u 2007. godini iznose 17,58 procenata ukupnih budžeta analiziranih institucija, te 37,66 procenata sredstava koja su planirana za sve javne politike koje su obuhvaćene Građanskom platformom.

Grafik 2-5-14.

Planirana budžetska izdvajanja za socijalnu zaštitu u 2007. godini, po nivoima vlasti
Izvor: Usvojeni budžeti i prijedlozi budžeta institucija BiH, entiteta i kantona za 2007. godinu
(Iznosi u milionima KM)

Institucije Bosne i Hercegovine su za različite vidove socijalne zaštite u budžetu za 2007. godinu planirale 13,6 miliona KM, što je za 7,6 miliona KM povećanje u odnosu na 2005. godinu, prvenstveno zahvaljujući povećanju izdvajanja za povratak. U odnosu na ukupan budžet institucija BiH sredstva za socijalnu zaštitu učestvuju sa minimalnih 1,82 procenata, a u odnosu na ukupna sredstva koja su planirana za sve politike iz Građanske platforme, sredstva za socijalnu zaštitu učestvuju značajno sa čak 48,85 procenata.

Federalni nivo vlasti u Federaciji Bosne i Hercegovine je u 2007. godini za socijalnu zaštitu planirao 514,8 miliona KM, što je povećanje za 173,2 miliona KM u odnosu na 2005. godinu. U odnosu na ukupan budžet Federacije BiH sredstva za socijalnu zaštitu učestvuju sa izuzetnih 35,86 procenata,

dok u odnosu na ukupna sredstva koja su planirana za sve politike iz Građanske platforme, sredstva za socijalnu zaštitu učestvuju sa čak 72,2 procenta.

Republika Srpska je za socijalnu zaštitu u budžetu za 2007. godinu planirala 177,9 miliona KM, što je povećanje od 35,18 miliona KM u odnosu na 2005. godinu. U odnosu na ukupan budžet Republike Srpske sredstva za socijalnu zaštitu učestvuju sa visokih 14,23 procenata, dok u odnosu na ukupna sredstva koja su planirana za sve politike iz Građanske platforme, sredstva za socijalnu zaštitu učestvuju sa takođe visokih 24,97 procenata

Tabela 2-5-10:

Struktura budžetskih rashoda na socijalnu zaštitu u 2007. godini po nivoima vlasti
Izvor: Budžeti za 2005. i 2007. godinu institucija BiH, F BiH, RS i 10 kantona u F BiH
(iznosi u KM)

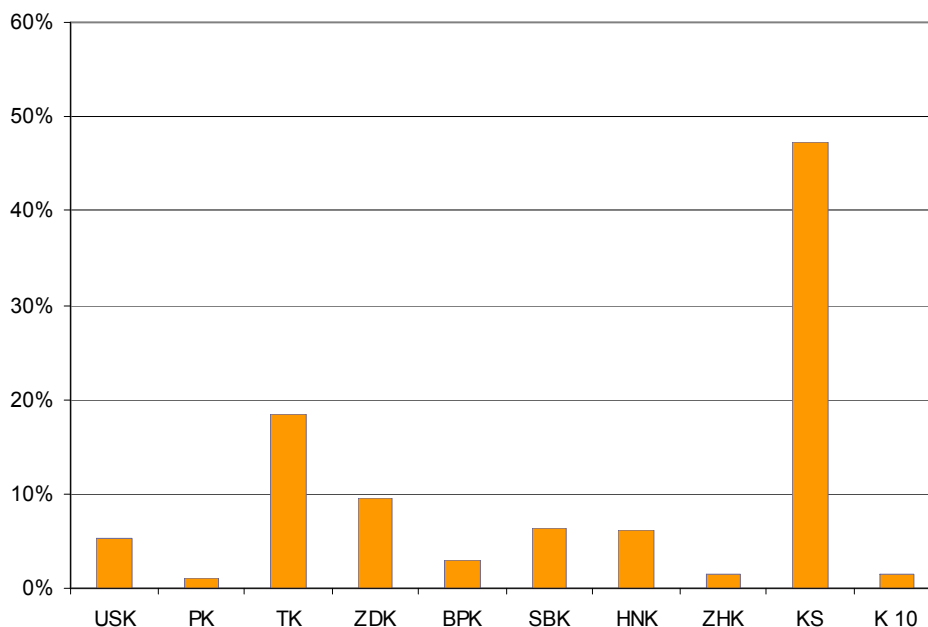
	Plan za 2007 godinu	Povećanje / smanjenje u odnosu na 2005. godinu	% učešće u odnosu na ukupan budžet	% u odnosu na ukupna sredstva za politike iz Građanske platforme
Ukupno	934.285.815	271.877.563	17,58%	37,66%
Institucije BiH	13.682.472	7.671.082	1,82%	48,85%
Federacija BiH	514.850.000	173.260.000	35,86%	72,20%
Republika Srpska	177.931.748	35.189.245	14,23%	24,97%
Kantoni u F BiH	227.821.595	55.757.236	12,12%	22,19%
Unsko-sanski kanton	12.165.110	4.741.110	7,34%	13,55%
Posavski kanton	2.220.000	905.000	7,39%	14,79%
Tuzlanski kanton	41.785.600	10.497.000	13,46%	22,98%
Zeničko-dobojski kanton	21.879.000	6.616.972	8,50%	15,89%
Bosansko-podrinjski kanton	6.728.585	2.587.405	20,93%	46,52%
Srednjobosanski kanton	14.595.000	3.573.602	11,01%	18,81%
Hercegovačko-neretvanski kanton	13.937.400	10.050.975	9,29%	18,72%
Zapadno-hercegovački kanton	3.600.000	654.000	6,16%	12,74%
Kanton Sarajevo	107.700.900	14.648.615	15,20%	27,95%
Kanton 10	3.210.000	1.482.557	6,42%	14,40%

Deset kantona u Federaciji Bosne i Hercegovine u budžetu za 2007. godinu su za socijalnu zaštitu planirali 227,8 miliona KM, što je povećanje za 55,7 miliona KM u odnosu na 2005. godinu. U odnosu na ukupan budžet svih kantona u F BiH sredstva za socijalnu zaštitu učestvuju sa visokih 12,12 procenata. Takođe, u odnosu na ukupna sredstva koja su planirana za sve politike iz Građanske platforme, sredstva za socijalnu zaštitu učestvuju sa 22,19 procenta.

U budžetima kantona u F BiH, postoje takođe veoma velike razlike u visini izdvajanja za socijalnu zaštitu. Od 227,8 miliona KM koliko su svi kantoni planirali sredstava za različite vidove socijalne zaštite, sredstva Kantona Sarajevo učestvuju sa čak 107,7 miliona KM, što je 47,27 procenata ukupnih sredstava svih kantona za socijalnu zaštitu. Pored Kantona Sarajevo, jedino Tuzlanski kanton izdvaja značajna sredstva za socijalnu zaštitu, i to u iznosu od 41,7 miliona KM, što predstavlja 18,3 procenta ukupnih sredstava svih kantona za socijalnu zaštitu. Pored ova dva kantona, važno je izdvojiti da Bosansko-podrinjski kanton jeste kanton koji za socijalnu zaštitu izdvaja 6,7 miliona KM, što su izuzetno mala sredstva, ali u odnosu na ukupan budžet, BPK sa 20,93 procenta jeste kanton koji najveći dio budžeta izdvaja za socijalnu zaštitu od svih 10 kantona u Federaciji BiH.

Grafik 2-5-15.

Udio pojedinih kantona u ukupnim sredstvima kantona za socijalnu zaštitu u 2007. godini
Izvor: Usvojeni budžeti i prijedlozi budžeta kantona za 2007. godinu

Unsko-sanski kanton, Posavski kanton, Zeničko-dobojski kanton, Srednje-bosanski kanton, Hercegovačko-neretvanjski kanton, Zapadno-hercegovački kanton i Kanton 10, nakon povećanja u 2006. i 2007. godini svi ovi kantoni izdvajaju od 5 do 10 procenata sredstava budžeta za različite vidove socijalne zaštite.

5.1. Struktura izdvajanja za socijalnu zaštitu prema namjenama

Sredstva za socijalnu zaštitu koja su uvrštena u analizu uključuju sredstva za socijalnu zaštitu porodice sa djecom, zaštitu socijalno ugroženih stanovnika, socijalnu zaštitu osoba sa fizičkim i mentalnim onesposobljenjima i socijalnu zaštitu određenih grupa u društvu po osnovu njihovog statusa kao što su izbjegla i raseljena lica i kategorije proistekle iz rata (boračke kategorije).

Obzirom da je u Građanskoj platformi jasno naznačena potreba obezbjeđivanje adekvatnih sredstava za socijalnu zaštitu svih stanovnika BiH koji se nalaze u stanju siromaštva i/ili socijalne isključenosti, koja će omogućiti zadovoljavanje minimalnih društvenih potreba svih stanovnika u zemlji i koja neće favorizovati niti jednu društvenu grupu, važno je prethodno razumjeti strukturu izdvajanja za socijalnu zaštitu prema vidovima socijalne zaštite i prema njihovoj namjeni kako bi se moglo utvrditi da li je došlo do pozitivnih promjena koje mogu osigurati efikasniji sistem socijalne zaštite i samim tim poboljšanje društvenog položaja najugroženijih grupa u društvu.

U tabeli 2-5-11. prikazana je uporedna struktura ukupnih budžetskih izdvajanja u 2005., 2006. i 2007. godini na pet osnovnih vidova socijalne zaštite i to na socijalnu zaštitu porodice sa djecom, invalidnost, stanovanje, povratak i na ostale vidove i funkcije socijalne zaštite koji ne spadaju u prethodno četiri pobrojane kategorije.

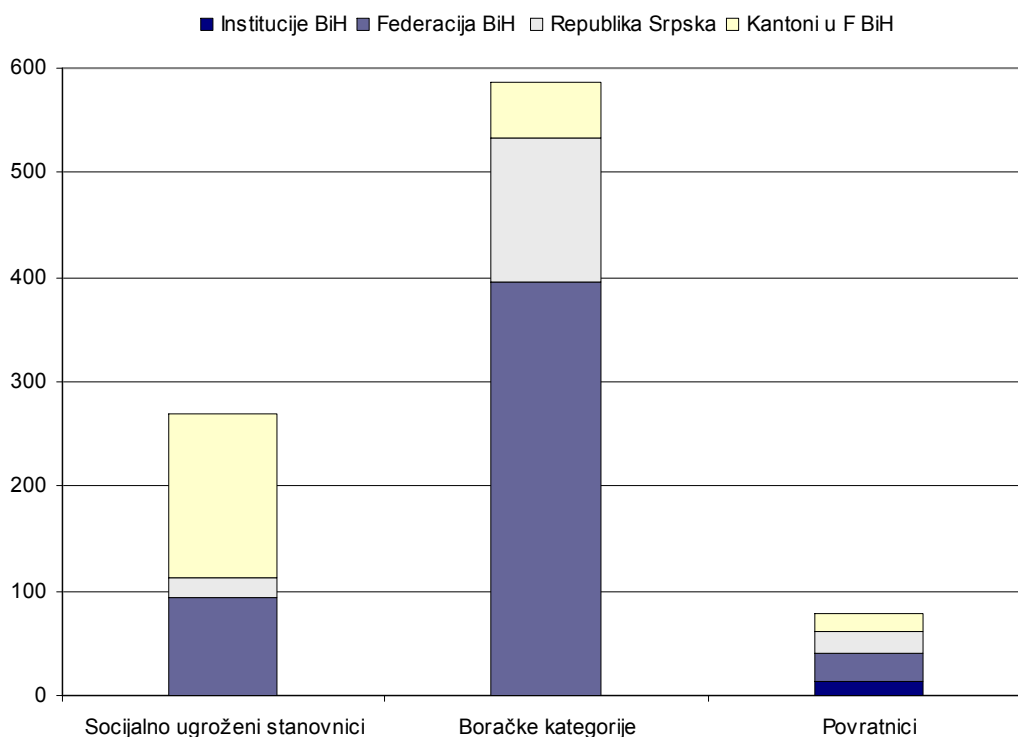
Tabela 2-5-11:

Struktura budžetskih rashoda na socijalnu zaštitu u 2007. godini po namjeni
 Izvor: Budžeti za 2005. i 2007. godinu institucija BiH, F BiH, RS i 10 kantona u F BiH
 (iznosi u KM)

	2005	2006	2007
1. Ukupno sve funkcije i svi vidovi socijalne zaštite	662.408.252	792.747.055	934.285.815
1.1. Institucije BiH	6.011.390	3.394.215	13.682.472
1.2. Federacija BiH	341.590.000	423.330.000	514.850.000
1.3. Republika Srpska	142.742.503	174.533.263	177.931.748
1.4. Kantoni u F BiH	172.064.359	191.489.577	227.821.595
2. Socijalna zaštita siromašnih i porodica sa djecom	97.710.858	149.283.277	118.098.470
2.1. Institucije BiH	131.887	75.000	130.000
2.2. Federacija BiH	0	25.000.000	0
2.3. Republika Srpska	5.750.000	26.594.000	7.535.982
2.4. Kantoni u F BiH	91.828.971	97.614.277	110.432.488
3. Invalidnost	443.712.552	489.283.000	559.786.386
3.0.1. Institucije BiH	0	0	0
3.0.2. Federacija BiH	319.270.000	352.830.000	394.750.000
3.0.3. Republika Srpska	111.000.000	116.762.000	131.942.588
3.0.4. Kantoni u F BiH	13.442.552	19.691.000	33.093.798
3.1. Od čega ratni vojni invalidi	411.103.200	428.765.000	426.134.280
3.1.1. Institucije BiH	0	0	0
3.1.2. Federacija BiH	301.000.000	312.500.000	301.000.000
3.1.3. Republika Srpska	106.620.000	112.336.000	123.030.280
3.1.4. Kantoni u F BiH	3.483.200	3.929.000	2.104.000
3.2. Od čega civilni invalidi (uključujući i CŽR)	32.609.352	60.518.000	133.652.106
3.2.1. Institucije BiH	0	0	0
3.2.2. Federacija BiH	18.270.000	40.330.000	93.750.000
3.2.3. Republika Srpska	4.380.000	4.426.000	8.912.308
3.2.4. Kantoni u F BiH	9.959.352	15.762.000	30.989.798
4. Stanovanje (samo za boračke kategorije)	18.940.000	22.400.000	22.250.366
4.1. Institucije BiH	0	0	0
4.2. Federacija BiH	500.000	3.000.000	3.000.000
4.3. Republika Srpska	3.500.000	5.950.000	5.000.000
4.4. Kantoni u F BiH	14.940.000	13.450.000	14.250.366
5. Sredstva za povratak izbjeglih i raseljenih	60.971.802	59.746.215	78.448.472
5.1. Institucije BiH	5.135.958	3.059.215	13.282.472
5.2. Federacija BiH	20.390.000	20.400.000	26.300.000
5.3. Republika Srpska	20.000.000	20.950.000	22.496.000
5.4. Kantoni u F BiH	15.445.844	15.337.000	16.370.000
6. Ostale funkcije i ostali vidovi socijalne zaštite	41.073.040	72.034.563	155.702.121
6.0.1. Institucije BiH	743.545	260.000	270.000
6.0.2. Federacija BiH	1.430.000	22.100.000	90.800.000
6.0.3. Republika Srpska	2.492.503	4.277.263	10.957.178
6.0.4. Kantoni u F BiH	36.406.992	45.397.300	53.674.943
6.1. Od čega za boračke kategorije	26.204.715	58.027.300	138.142.643
6.1.1. Institucije BiH	0	0	0
6.1.2. Federacija BiH	1.430.000	22.100.000	90.800.000
6.1.3. Republika Srpska	2.000.000	3.080.000	9.500.000
6.1.4. Kantoni u F BiH	22.774.715	32.847.300	37.842.643

Iz prethodne tabele jasno se može uočiti najspecifičnija karakteristika sistema socijalne zaštite u Bosni i Hercegovini koji se ogleda u tome, da zbog toga što je ukupan sistem socijalne zaštite neefikasan, domaće vlasti favorizuju osiguranje adekvatne socijalne zaštite samo određenim kategorijama stanovništva koji su korisnici socijalne zaštite ne po stvarnom socijalnom položaju u društvu već po njihovom statusu u društvu. Od ukupnih sredstava za socijalnu zaštitu u 2007. godini, domaće vlasti su na socijalnu zaštitu kategorija proisteklih iz rata planirali sredstva u iznosu od **586,47 miliona KM**, što predstavlja 62,77 procenata ukupnih izdvajanja za socijalnu zaštitu u BiH iako ove kategorije stanovništva sačinjavaju manje od jedne četvrtine ukupnog broja korisnika sistema socijalne zaštite.¹² U odnosu na 2006. godinu izdvajanja za ove kategorije je povećano u iznosu od 77,3 miliona KM, što predstavlja 54 procenta ukupnog povećanja izdvajanja za socijalnu zaštitu, dok u odnosu na 2005. godinu socijalna zaštita za ove kategorije je povećana za čak 130,27 miliona KM.

Grafik 2-5-16.
Izdvajanja za socijalnu zaštitu prema kategorijama korisnika socijalne zaštite u 2007. godini
Izvor: Usvojeni budžeti i prijedlozi budžeta kantona za 2007. godinu
(Iznosi u milionima KM)

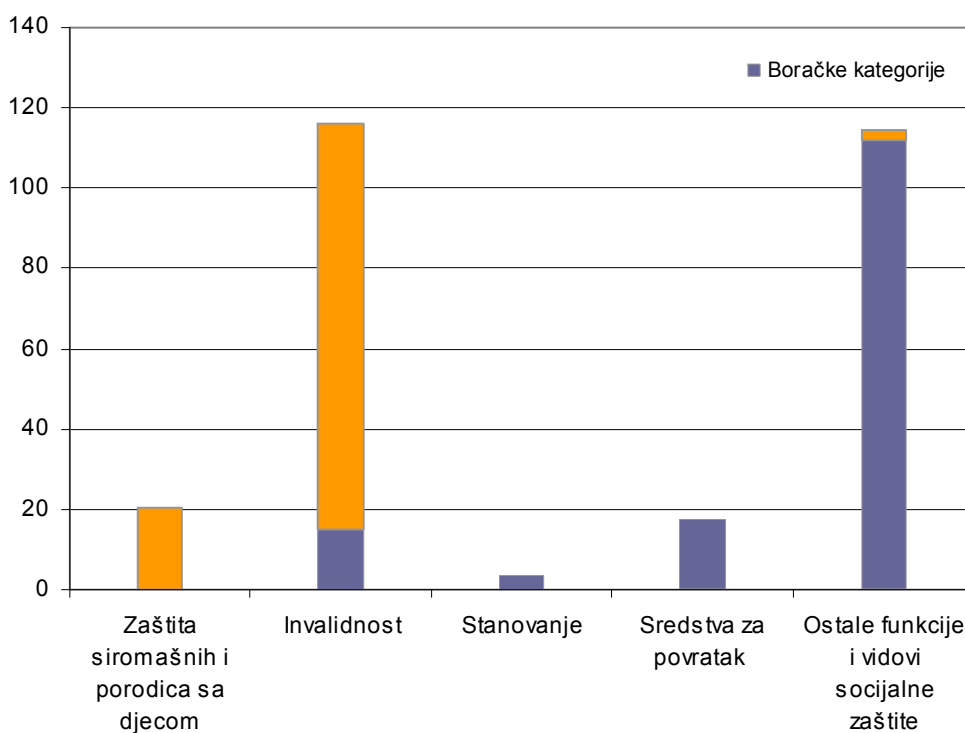

Druga bitna karakteristika sistema socijalne zaštite jeste promjena u strukturi izdvajanja za socijalnu zaštitu koja je u odnosu na stanje iz 2005. godine zabilježena u budžetima analiziranih institucija u 2006. i 2007. godini. U odnosu na 2005. godinu planirana sredstva za socijalnu zaštitu su povećana za 271,8 miliona KM, od čega su sredstva za socijalnu zaštitu porodica sa djecom i socijalno ugroženih povećana za minimalnih 20,3 miliona KM (čak su u odnosu na 2006. godinu smanjena za 31,1 milion KM), dok su sredstva za invalidnost povećana za veoma značajnih 101 milion KM i to uglavnom za socijalnu zaštitu ne-ratnih invalida, što je istovremeno i najznačajnija pozitivna promjena u sistemu socijalne zaštite u Bosni i Hercegovini. Sredstva za stanovanje su povećana za 3,1 milion KM, dok su sredstva za povratak povećana za značajnih 17,48 miliona KM.

¹² Podaci koji su korišteni u ovoj procjeni su podaci EPPU za broj korisnika socijalne zaštite boračkih kategorija za 2004. godinu, podaci UN HDR, te procjene Federalnog zavoda za zapošljavanje o broju korisnika prava po osnovu Zakona o pravima demobiliziranih boraca u F BiH.

Najveća povećanja izdvajanja za socijalnu zaštitu u odnosu na 2005. godinu su zabilježena u izdvajanju za ostale funkcije i vidove socijalne zaštite koja su u odnosu na 2005. godinu povećana za čak 111,94 miliona KM. Obzirom da su u ovu kategoriju socijalne zaštite uključena izdvajanja za specifične vidove socijalne zaštite, kao što su izdvajanja za različita udruženja koja okupljaju socijalno ugrožene, nabavka automobila, nabavka opreme za ustanove socijalne zaštite, finansiranje zakonom definisanih posebnih prava kao što su prava demobilisanih boraca i članova njihovih porodica, važno je napomenuti da je najveći dio povećanja ovih izdvajanja planiran za boračke kategorije, dok je svega 2,6 miliona KM povećanja izdvajanja za ove namjene planiran za sve socijalne kategorije bez obzira na njihov ratni status.

Grafik 2-5-17.
Promjene u planiranim izdvajanjima za socijalnu zaštitu prema namjeni u odnosu na 2005. godinu
Izvor: Tabela 2-5-11
(Iznosi u milionima KM)

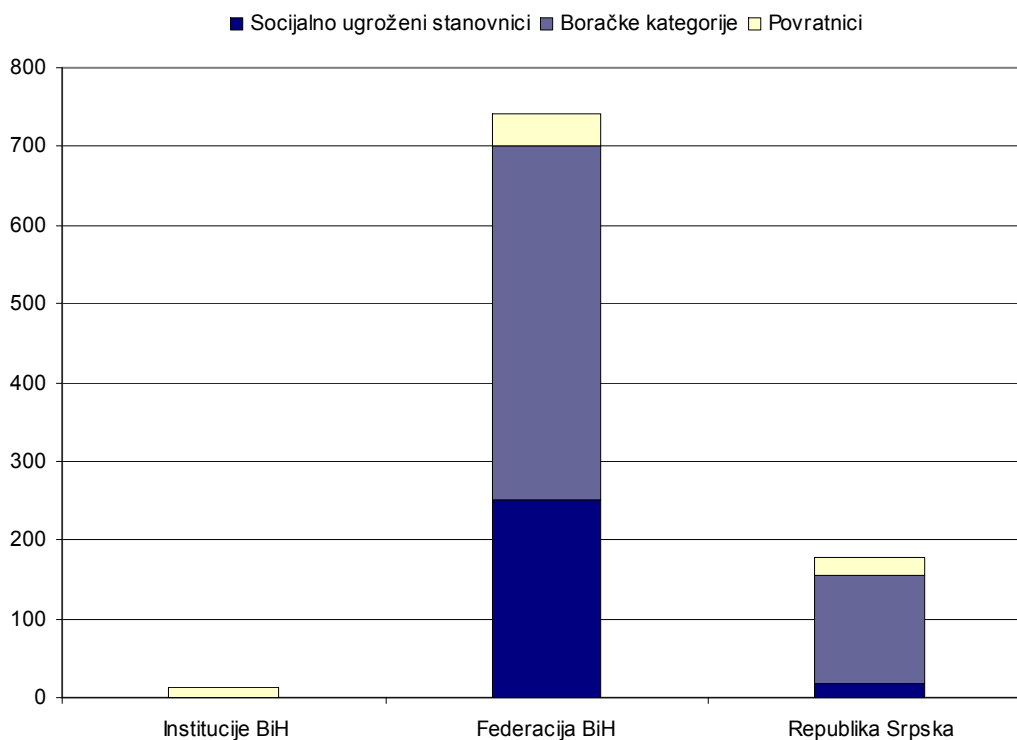
5.2. Uporedni prikaz izdvajanja po nivoima vlasti

Treća karakteristika sistema socijalne zaštite u Bosni i Hercegovini jeste izuzetna neusklađenost izdvajanja za socijalnu zaštitu između pojedinih nivoa vlasti. Od ukupnih sredstava za socijalnu zaštitu, na institucije Bosne i Hercegovine otpada svega 1,46 procenata ukupnih sredstava za socijalnu zaštitu, dok Federacija BiH zajedno sa kantonima izdvaja čak 79,48 procenata sredstava, od čega na kantone otpada 24,37 procenata. Sredstva Republike Srpske učestvuju sa 19,04 procenta u ukupnim sredstvima za socijalnu zaštitu.¹³

¹³ Na ovom mjestu potrebno je obratiti pažnju na činjenicu da lokalne jedinice samouprave u entitetima imaju različite nadležnosti u finansiranju sistema socijalne zaštite, u kojima općine u RS imaju veće obaveze za finansiranje socijalne zaštite u odnosu na općine u F BiH, ali u iznosu koji je u odnosu na ukupna izdvajanja svih drugih nivoa vlasti veoma mali, međutim ukoliko bi se i rashodi jedinica lokalne samouprave uzeli u obzir razlike u izdvajanju za socijalnu zaštitu između entiteta bi se neznatno pomjerile u korist RS.

Grafik 2-5-18.

Udio pojedinih nivoa vlasti u ukupnim sredstvima za socijalnu zaštitu u 2007. godini
Izvor: Usvojeni budžeti i prijedlozi budžeta kantona za 2007. godinu
(Iznosi u milionima KM)

Pored značajne razlike u ukupnom izdvajanju za sve vidove socijalne zaštite između entiteta, čak i u Federaciji BiH postoje drastične razlike u visini izdvajanja za sve vidove socijalne zaštite između kantona u F BiH, izuzev u oblasti zaštite osoba sa onesposobljenjima jer se ova sredstva izdvajaju najvećim dijelom iz budžeta Federacije BiH.

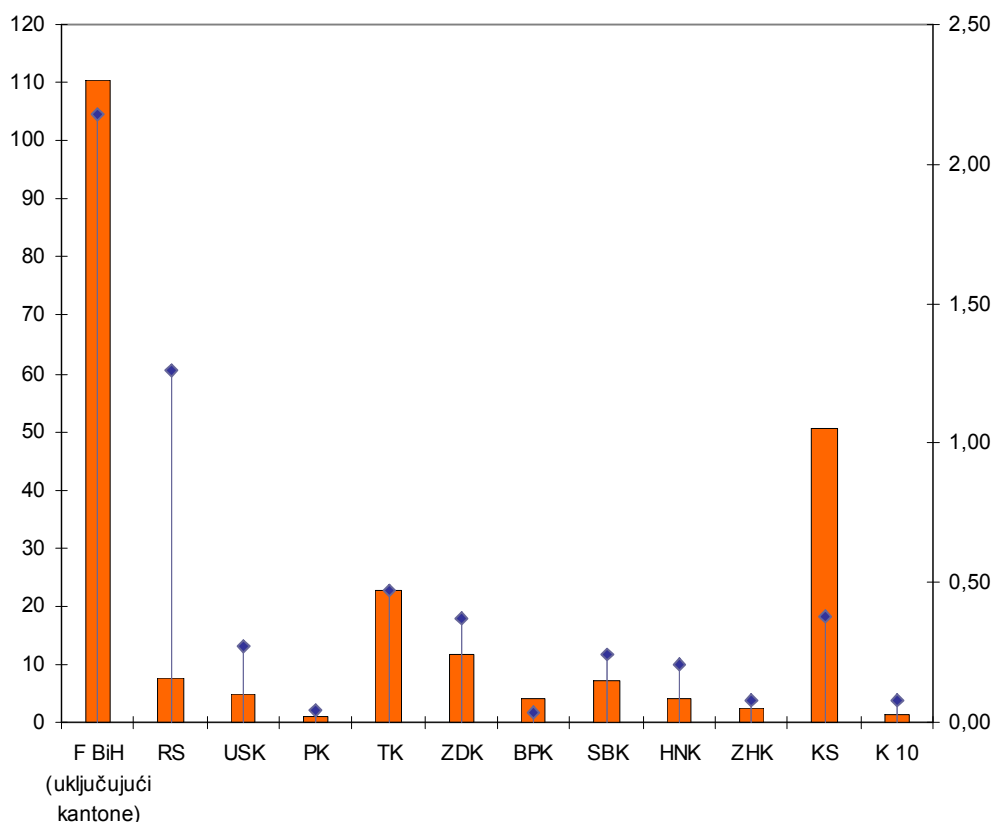
Razlike u finansiranju različitih vidova socijalne zaštite između pojedinih nivoa vlasti najzabrinjavajuće su u oblasti **zaštite porodice sa djecom**, koja uključuje dječiju zaštitu, novčane naknade socijalno ugroženim i sredstva za tuđu pomoć i njegu, sredstva za smještaj socijalno ugroženih i rad institucija koje pružaju ove vidove socijalne zaštite (centri za socijalni rad i druge specijalizirane ustanove za zaštitu porodice sa djecom). Za ove namjene domaće vlasti su planirale ukupno 118,09 miliona KM od čega na 10 kantona u F BiH otpada 110,4 miliona KM ili čak 93,6 procenata ukupnih sredstava koje institucije BiH, entiteta i kantona u F BiH izdvajaju za ove namjene.

Pored drastičnih razlika u visini izdvajanja između entiteta, u oblasti socijalne zaštite porodice sa djecom unutar Federacije BiH postoje potpuno neprihvatljive razlike u visini sredstava koja se izdvajaju za ove namjene. Naime, od ukupnih sredstava koja svi kantoni u F BiH izdvajaju za ovaj vid socijalne zaštite na sredstva kantona Sarajevo otpada čak 50,6 miliona KM, što je skoro polovina ukupnih sredstava svih kantona u Federaciji BiH.

Ovakva redistribucija sredstava za socijalnu zaštitu posebno zabrinjava ukoliko podatke o visini planiranih izdvajanja za socijalnu zaštitu porodice sa djecom uporedimo sa ukupnim brojem stanovnika za koje se procjenjuje da živi na prostoru pojedinih administrativnih jedinica. Razlike u visini izdvajanja za ove namjene, posmatrano u odnosu na broj stanovnika nivoa vlasti, su toliko

drastične da se za 2007. godinu može očekivati da administrativna jedinica koja izdvaja najviše sredstava za ove namjene (Kantona Sarajevo) izdvaja preko 20 puta više sredstava po glavi stanovnika od administrativne jedinice koja izdvaja najmanje sredstava za ove namjene (Republika Srpska).

Grafik 2-5-19.
Uporedni prikaz ukupnih izdvajanja za socijalnu zaštitu u 2007. godini prema nivoima vlasti
Izvor: Usvojeni budžeti i prijedlozi budžeta za 2007. godinu
(u milionima KM i milionima stanovnika – desna strana)

Kao što se na prethodnom grafikonu jasno može vidjeti, sredstva kantona za socijalnu zaštitu porodice sa djecom su toliko neujednačeno raspoređena da Kanton Sarajevo i od 3 do 10 puta izdvaja više sredstava u odnosu na broj stanovnika u odnosu na sve ostale kantone u Federaciji BiH.

5.3. Zaključci o usklađenosti javne potrošnje u oblasti socijalne zaštite

5.3.1. Generalni zaključak o usklađenosti javne potrošnje u oblasti socijalne zaštite

Vlasti Bosne i Hercegovine za 2007. godinu su u budžetima institucija BiH, entiteta i kantona u F BiH planirali 934,28 miliona KM za socijalnu zaštitu, što predstavlja značajnih 17,58 procenata ukupnih budžetskih sredstava planiranih za 2007. godinu. U odnosu na 2006. godinu budžetska izdvajanja za socijalnu zaštitu su povećana za 141,5 miliona KM, što iznosi 18,31 procenata planiranog povećanja ukupnih budžetskih rashoda za 2007. godinu.

Imajući u vidu da se u stanju siromaštva, opasnosti od pada u siromaštvo, te stanja socijalne isključenosti nalazi preko polovina ukupnog stanovništva Bosne i Hercegovine, zatim činjenicu da

domaće vlasti i dalje nastavljaju sa praksom favorizovanja jačanja socijalne zaštite određenih kategorija stanovništva koje nisu zasnovane na njihovom socijalnom položaju već statusu u društvu, te činjenicu da je sistem socijalne zaštite potpuno neharmonizovan što uzrokuje ne samo negativne posljedice po korisnike socijalne zaštite, već i po ukupne ekonomske i društvene tokove u zemlji, generalni zaključak o usklađenosti planirane budžetske potrošnje u oblasti socijalne zaštite sa Građanskom platformom jeste da su **vlasti Bosne i Hercegovine u 2007. godini planirale značajna sredstva koja će omogućiti osobama sa onesposobljenjima poboljšanje socijalnog položaja, istovremeno nastavljajući sa praksom favorizovanja socijalne zaštite kategorija stanovništva proistaklih iz rata, a takođe su nastavile sa povećavanjem postojećih i uvođenjem novih prava za ove kategorije koje u 2007. godini mogu prouzrokovati veoma ozbiljne socijalne i ekonomske poremećaje na prostoru cijele Bosne i Hercegovine, što će izuzetno negativno uticati na ispunjavanje zahtjeva iz Građanske platforme u ovoj oblasti.**

5.3.2. Institucije BiH

Institucije Bosne i Hercegovine su za 2007. godinu planirale 13,68 miliona KM za različite vidove socijalne zaštite i to najvećim dijelom sredstva za poboljšanje socijalnog položaja izbjeglih i raseljenih lica, što je i glavni razlog povećanja izdvajanja od 10,2 miliona KM u odnosu na 2006. godinu. Analizom svih planiranih rashoda u budžetu institucija Bosne i Hercegovine za 2007. godinu koji direktno ili indirektno mogu doprinijeti unaprijeđenju stanja u socijalnoj zaštiti može se konstatirati da, izuzev povećanja sredstava za povratak, u budžetu institucija Bosne i Hercegovine nije došlo ni do minimalnih pozitivnih promjena u planiranju sredstava za javne politike koje bi mogle doprinijeti poboljšanju stanja u oblasti socijalne zaštite u Bosni i Hercegovini.

5.3.3. Federacija BiH

Federacija Bosne i Hercegovine je za 2007. godinu planirala 514,8 miliona KM za različite vidove socijalne zaštite, što je povećanje od 91,5 miliona KM u odnosu na 2006. godinu. Analizom svih planiranih rashoda u budžetu Federacije BiH za 2007. godinu za socijalnu zaštitu, može se konstatovati da je u budžetu Federacije Bosne i Hercegovine došlo do značajnog povećanja sredstava za civilne invalide što će veoma pozitivno uticati na poboljšanje položaja svih osoba sa invaliditetom sa istovremenim uvođenjem novih prava za boračke kategorije, koje mogu proizvesti negativne posljedice na životni standard svih stanovnika F BiH, jer uvođenje novih prava za boračke kategorije može prouzrokovati potpuni zastoj u funkcionisanju pojedinih komponenti sistema socijalne zaštite u Federaciji BiH.

5.3.4. Republika Srpska

Republika Srpska je za 2007. godinu planirala 177,9 miliona KM za različite vidove socijalne zaštite, što je povećanje od minimalnih 3,3 miliona KM u odnosu na 2006. godinu. Analizom svih planiranih rashoda u budžetu Republike Srpske može se konstatirati da u Republici Srpskoj nije ostvaren nikakav napredak na unaprijeđenju sistema socijalne zaštite i da vladina politika, vođena principom osiguranja sredstava za poboljšanje socijalnog položaja kategorija proistaklih iz rata i zanemarivanjem

potrebe osiguranja adekvatnih sredstava za socijalnu zaštitu siromašnih, može dovesti do pogoršanja položaja siromašnih i socijalno ugroženih kategorija stanovništva i pored značajnog rasta kapaciteta da osigura socijalnu sigurnost stanovnika Republike Srpske.

5.3.5. Kantoni u Federaciji Bosne i Hercegovine

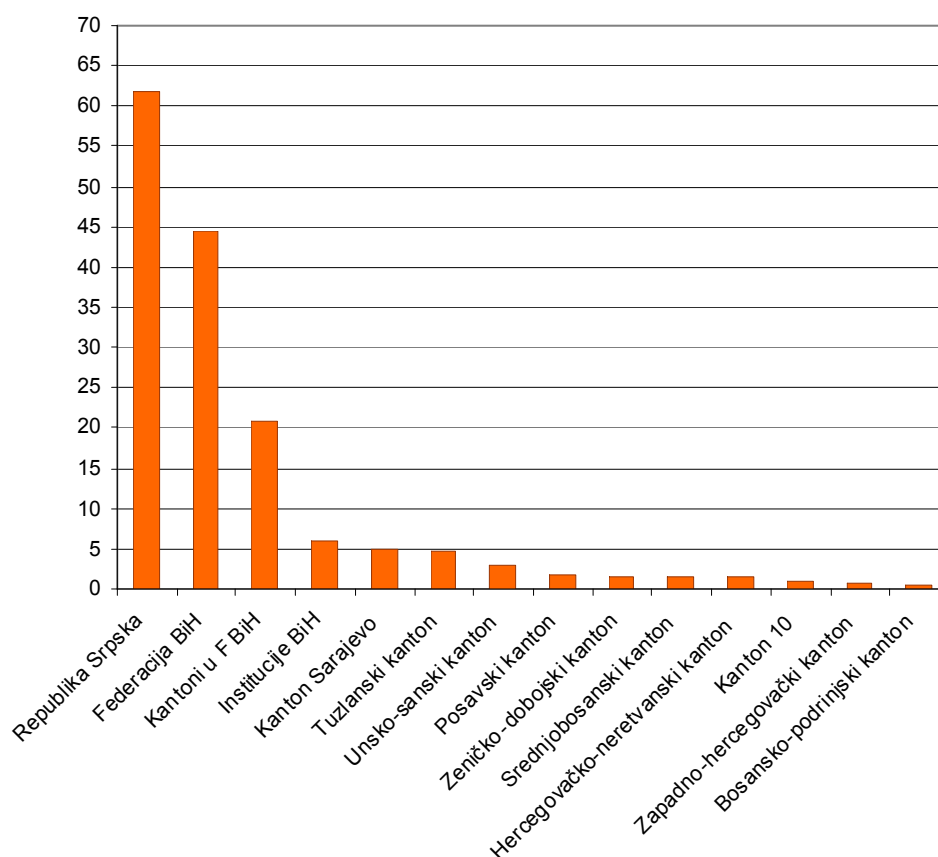
Svih deset kantona u Federaciji BiH su za 2007. godinu planirali ukupno 227,8 miliona KM za različite vidove socijalne zaštite, što je povećanje od 36,3 miliona KM u odnosu na 2006. godinu. Struktura budžetskih izdvajanja je izuzetno neravnomjerno raspoređena između kantona, jer u ukupnim planiranim budžetskim izdvajanjima sredstva Kantona Sarajevo učestvuju sa čak 107,7 miliona KM, dok su sredstva ostalih kantona planirana u približno jednakom, ali znatno manjem obimu u odnosu na Kanton Sarajevo. Analizom svih planiranih rashoda u budžetima kantona u Federaciji BiH za 2007. godinu za različite vidove i funkcije socijalne zaštite, utvrđeno je izuzetno značajno povećanje sredstava u Hercegovačko-neretvanskom kantonu (povećanje od 70 % u odnosu na 2006. godinu) i u Bosansko-podrinjskom kantonu (povećanje od 59 % u odnosu na 2006. godinu), dok su svi ostali kantoni izuzev kantona Sarajevo osigurali rast izdvajanja za socijalnu zaštitu adekvatan rastu ukupnih budžetskih prihoda planiranih za 2007. godinu.

6. JAVNI RASHODI NA POLJOPRIVREDU

U Bosni i Hercegovini za poljoprivredu domaće vlasti su u budžetima institucija Bosne i Hercegovine, Federacije Bosne i Hercegovine, Republike Srpske i deset kantona u Federaciji BiH za 2007. godinu planirali 133.185.046 konvertibilnih maraka. Budžetska izdavanja za poljoprivredu su u 2007. godini veće za 27,9 miliona KM u odnosu na 2006. godinu, te za čak 63,8 miliona KM u odnosu na 2005. godinu. Sredstva planirana za poljoprivredu u 2007. godini iznose 2,51 procenat ukupnih budžeta analiziranih institucija, te 5,37 procenta sredstava koja su planirana za sve javne politike koje su obuhvaćene Građanskom platformom.

Grafik 2-6-20.

Planirana budžetska izdavanja za poljoprivrednu politiku u 2007. godini, po nivoima vlasti
Izvor: Usvojeni budžeti i prijedlozi budžeta institucija BiH, entiteta i kantona za 2007. godinu
(Iznosi u milionima KM)

Institucije Bosne i Hercegovine su za različite institucije iz oblasti poljoprivrede u budžetu za 2007. godinu planirale 5,9 miliona KM, što je za 3,5 miliona KM povećanje u odnosu na 2005. godinu. U odnosu na ukupan budžet institucija BiH sredstva za poljoprivredu učestvuju sa zanemarivih 0,79 procenata, a u odnosu na ukupna sredstva koja su planirana za sve politike iz Građanske platforme, sredstva za poljoprivredu učestvuju sa značajnih 21,17 procenata.

Federalni nivo vlasti u Federaciji Bosne i Hercegovine je u 2007. godini za poljoprivredu planirao 44,5 miliona KM, što je povećanje za 27,3 miliona KM u odnosu na 2005. godinu. U odnosu na ukupan budžet Federacije BiH sredstva za poljoprivrednu politiku učestvuju sa izuzetnih 3,1 procenat, dok u odnosu na ukupna sredstva koja su planirana za sve politike iz Građanske platforme, sredstva za poljoprivrednu politiku učestvuju sa čak 6,25 procenta.

Republika Srpska je za poljoprivrednu politiku u budžetu za 2007. godinu planirala 61,8 miliona KM, što je povećanje od 26,5 miliona KM u odnosu na 2005. godinu. U odnosu na ukupan budžet Republike Srpske sredstva za poljoprivrednu politiku učestvuju sa 4,95 procenata, dok u odnosu na ukupna sredstva koja su planirana za sve politike iz Građanske platforme, sredstva za poljoprivrednu politiku učestvuju sa 8,86 procenata.

Tabela 2-6-12:
Struktura budžetskih rashoda na poljoprivrednu politiku u 2007. godini.
Izvor: Budžeti za 2005. i 2007. godinu institucija BiH, F BiH, RS i 10 kantona u F BiH
(iznosi u KM)

	Plan za 2007. godinu	Povećanje / smanjenje u odnosu na 2005. godinu	% učešće u odnosu na ukupan budžet	% u odnosu na ukupna sredstva za politike iz Građanske platforme
Ukupno	133.185.046	63.816.443	2,51%	5,37%
Institucije BiH	5.929.856	3.524.323	0,79%	21,17%
Federacija BiH	44.542.708	27.302.708	3,10%	6,25%
Republika Srpska	61.825.585	26.587.059	4,95%	8,68%
Kantoni u F BiH	20.886.897	6.402.353	1,11%	2,03%
Unsko-sanski kanton	3.086.777	1.689.367	1,86%	3,44%
Posavski kanton	1.790.000	340.000	5,96%	11,92%
Tuzlanski kanton	4.740.700	756.400	1,53%	2,61%
Zeničko-dobojski kanton	1.513.690	486.680	0,59%	1,10%
Bosansko-podrinjski kanton	450.000	300.000	1,40%	3,11%
Srednjobosanski kanton	1.415.000	444.747	1,07%	1,82%
Hercegovačko-neretvanski kanton	1.383.330	956.543	0,92%	1,86%
Zapadno-hercegovački kanton	684.000	335.700	1,17%	2,42%
Kanton Sarajevo	4.923.400	323.400	0,69%	1,28%
Kanton 10	900.000	769.516	1,80%	4,04%

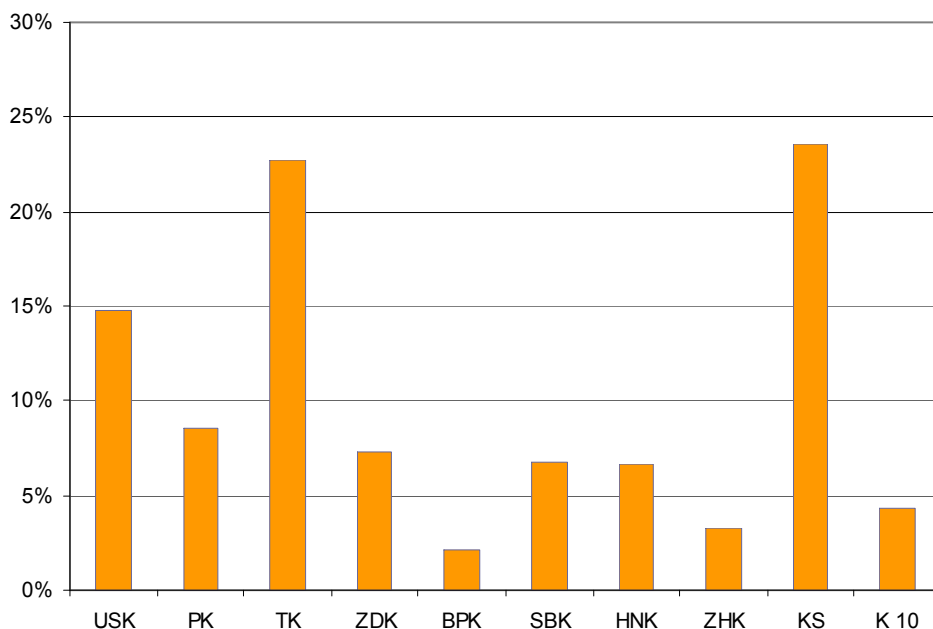
Deset kantona u Federaciji Bosne i Hercegovine u budžetu za 2007. godinu su za poljoprivrednu politiku planirali ukupno 20,8 miliona KM, što je povećanje za 6,4 miliona KM u odnosu na 2005. godinu. U odnosu na ukupan budžet svih kantona u F BiH sredstva za poljoprivredu učestvuju sa minimalnih 1,1 procenat. Takođe, u odnosu na ukupna sredstva koja su planirana za sve politike iz Građanske platforme, sredstva za poljoprivredu učestvuju sa minimalnih 2,03 procenta.

U budžetima kantona u F BiH, kao što pokazuje tabela 2-6-12. ne postoje značajne razlike u visini izdvajanja za poljoprivredu. Od 20,8 miliona KM koliko su svi kantoni planirali sredstava za podršku poljoprivrednoj proizvodnji, Kanton Sarajevo je planirao najveći iznos sredstava od 4,9 miliona KM, dok je Tuzlanski kanton za 2007. godinu planirao 4,7 miliona KM. Na trećem mjestu je Unsko-sanski kanton koji je za podršku poljoprivredne proizvodnje u 2007. godini planirao 1,6 miliona KM.

Posavski kanton od svih deset kantona izdvaja najveći dio budžeta za poljoprivredu. Ovaj kanton za razliku od svih ostalih kantona izdvaja čak 5,96 procenata ukupnog budžeta na podsticaje domaćoj poljoprivrednoj proizvodnji što je za skoro 3 puta veći procenat u odnosu na sve ostale kantone u F BiH. Bosansko-podrinjski, hercegovačko neretvanski i kanton 10 izdvajaju skoro zanemariva sredstva za podsticaj domaće poljoprivredne proizvodnje

Grafik 2-6-21.

Udio pojedinih kantona u ukupnim sredstvima kantona za poljoprivredu u 2007. godini
Izvor: Usvojeni budžeti i prijedlozi budžeta kantona za 2007. godinu

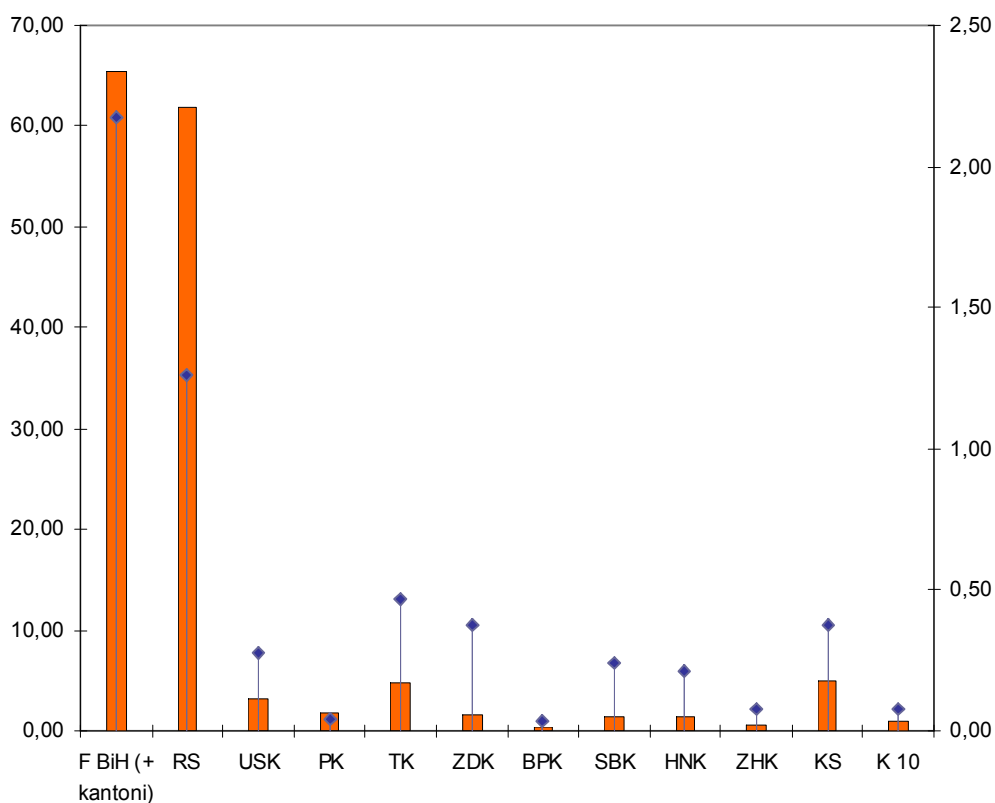
6.1. Uporedni prikaz budžetskih izdvajanja po nivoima vlasti

Iako je Federacija BiH zajedno sa kantonima planirala za 2007. godinu više sredstava od Republike Srpske za 3,6 miliona KM, u odnosu na broj stanovnika Republika Srpska je u budžetu za 2007. godinu osigurala veća izdvajanja za poljoprivredu za preko 60 procenata.

Grafik 2-6-22.

Uporedni prikaz ukupnih izdvajanja za poljoprivredu u 2007. godini prema nivoima vlasti
Izvor: Tabela 2-6-12

(u milionima KM i milionima stanovnika – desna strana)

Što se tiče razlika između pojedinih kantona u Federaciji BiH, najveća izdvajanja za poljoprivredu je osigurao Kanton Sarajevo, zatim Tuzlanski kanton i Unsko-sanski kanton. U odnosu na broj stanovnika takođe su značajna izdvajanja Posavskog i Bosansko-podrinjskog kantona, dok su izdvajanja Zeničko-dobojskog, Srednje-bosanskog i Hercegovačko-neretvanjskog zanemariva u odnosu na broj stanovnika u ovim kantonima.

6.2. Zaključci o usklađenosti javne potrošnje u oblasti poljoprivrede

6.2.1. Generalni zaključak o usklađenosti javne potrošnje u oblasti poljoprivrede

Vlasti Bosne i Hercegovine za 2007. godinu su u budžetima institucija BiH, entiteta i kantona u F BiH planirali 133,1 miliona KM za poljoprivredu, što predstavlja značajnih 2,51 procenata ukupnih budžetskih sredstava planiranih za 2007. godinu. U odnosu na 2006. godinu budžetska izdvajanja za poljoprivredu su povećana za 27,9 miliona KM, što iznosi 3,61 procenata planiranog povećanja ukupnih budžetskih rashoda za 2007. godinu.

Imajući u vidu planove domaćih vlasti na provođenju reforme poljoprivrednog sektora, te poziciju ovog sektora u okviru procesa Evropskih integracija, te mogućnosti koje do momenta otpočinjanja cjelovite reforme poljoprivrednog sektora stoje pred javnom administracijom, generalni zaključak o usklađenosti planirane budžetske potrošnje u oblasti poljoprivrede sa Građanskom platformom jeste da su **vlasti Bosne i Hercegovine u 2007. godini planirale značajna sredstva koja će omogućiti adekvatnu podršku razvoju domaćeg poljoprivrednog sektora sa kojima je moguće očekivati napredak u poboljšanju stanja u ovoj oblasti ukoliko domaće vlasti pokrenu dogovoreni plan reforme cjelokupne javne administracije u poljoprivrednom sektoru.**

6.2.2. Institucije BiH

Institucije Bosne i Hercegovine su za 2007. godinu planirale 5,9 miliona KM za funkcioniranje institucija koje su direktno povezane sa pitanjem poljoprivrede, što je za 1,5 miliona KM povećanje u odnosu na 2006. godinu. Analizom svih planiranih rashoda u budžetu institucija Bosne i Hercegovine za 2007. godinu koji direktno ili indirektno mogu doprinijeti unaprijeđenju stanja u poljoprivredi utvrđeno je da su obezbjeđena značajna povećanja izdvajanja za efikasno funkcionisanje vladinih agencija iz oblasti poljoprivrede, ali u budžetu institucija Bosne i Hercegovine nisu obezbjeđena sredstva neophodna za provođenje reforme u oblasti poljoprivrednog sektora, niti sredstva za javne politike koje bi mogle doprinijeti rješavanju složenih problema sa kojima se suočavaju stanovnici Bosne i Hercegovine koji žive na selu.

6.2.2. Federacija BiH

Federacija Bosne i Hercegovine je za 2007. godinu planirala 44,5 miliona KM za subvencioniranje poljoprivredne proizvodnje i funkcionisanje entitetskih institucija u oblasti poljoprivrede, što je povećanje za 11,4 miliona KM u odnosu na 2006. godinu.

Imajući u vidu da je Federacija BiH ispunila obavezu o izdvajanju 3 procenta sredstava ukupnog budžeta F BiH za subvencioniranje primarne poljoprivredne proizvodnje, jer su ukupna planirana izdvajanja za poljoprivredu u F BiH na nivou 3,1 procenta ukupnog budžeta F BiH, te da je samo za podsticaje domaće poljoprivredne proizvodnje osigurano povećanje od 9,65 miliona KM, može se konstatirati da je u budžetu Federacije Bosne i Hercegovine zabilježeno povećanje izdvajanja za poljoprivrednu politiku, koje može uticati na stvaranje pozitivnih promjena i ispunjavanje zahtjeva iz Građanske platforme u ovoj oblasti.

6.2.3. Republika Srpska

Republika Srpska je za 2007. godinu planirala 61,8 milion KM za različito subvencioniranje poljoprivredne proizvodnje i funkcionisanje entitetskih institucija u oblasti poljoprivrede, što je povećanje od 18,2 miliona KM u odnosu na 2006. godinu. Analizom svih planiranih rashoda u budžetu Republike Srpske za 2007. godinu koji direktno ili indirektno mogu doprinijeti unaprijeđenju stanja u oblasti poljoprivrede, može se konstatovati da su povećavanjem izdvajanja za poljoprivredu stvoreni preduslovi za značajno unaprijeđenje stanja u poljoprivrednom sektoru RS. Kako je nakon osiguranja finansijskih sredstava za implementaciju Strategije razvoja poljoprivrednog sektora RS, najvažnije pitanje efikasna implementacija, može se konstatovati da je RS osigurala značajne preduslove za ispunjavanje Građanske platforme u oblasti razvoja poljoprivrede.

6.2.4. Kantoni u Federaciji Bosne i Hercegovine

Svih deset kantona u Federaciji BiH su za 2007. godinu planirali ukupno 20,8 miliona KM za podršku domaće poljoprivredne proizvodnje, što predstavlja smanjenje od 3,2 miliona KM u odnosu na 2006. godinu, ali i povećanje od 6,4 miliona KM u odnosu na 2005. godinu.

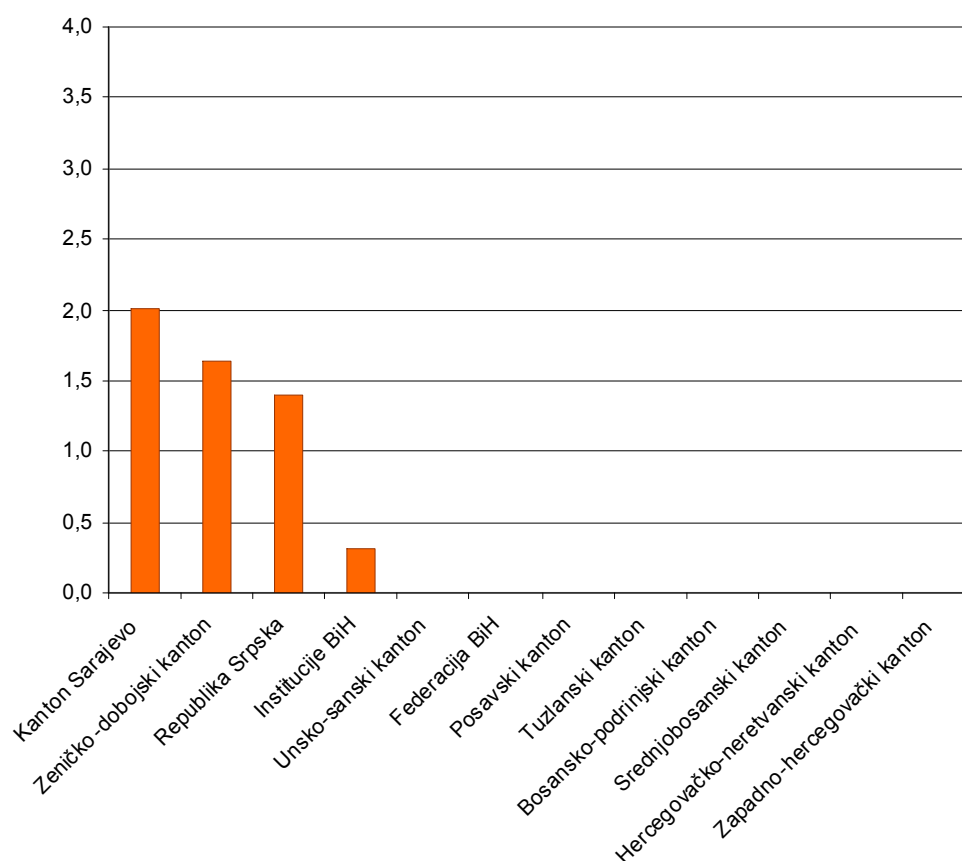
U odnosu na 2006. godinu samo je Srednje-bosanski kanton planirao značajnije povećanje izdvajanja za ove namjene (povećanje od 0,5 miliona KM), dok su Unsko-sanski, Bosansko-podrinjski, Zapadno-hercegovački i kanton 10 planirali minimalna povećanja izdvajanja za ove namjene. Sa druge strane, Posavski, Tuzlanski, Zeničko-dobojski, Hercegovačko-neretvanski i Kanton Sarajevo su planirali smanjenje izdvajanja za podršku poljoprivrede u 2007. godini, što će negativno uticati na napredak u rješavanju problema sa kojima se suočavaju poljoprivrednici u ovim kantonima.

7. JAVNI RASHODI NA MLADE

U Bosni i Hercegovini za unaprijeđenje položaja mladih domaće vlasti su u budžetima institucija Bosne i Hercegovine, Federacije Bosne i Hercegovine, Republike Srpske i deset kantona u Federaciji BiH za 2007. godinu planirali 5.362.000 konvertibilnih maraka. Budžetska izdvajanja za mlade su u 2007. godini veća za 0,1 milion KM u odnosu na 2006. godinu, ali i za 4,14 miliona KM u odnosu na 2005. godinu. Sredstva planirana za mlade u 2007. godini iznose zanemarivih 0,1 procenata ukupnih budžeta analiziranih institucija, te 0,22 procenat sredstava koja su planirana za sve javne politike koje su obuhvaćene Građanskom platformom.

Grafik 2-7-23.

Planirana budžetska izdvajanja za mlade u 2007. godini, po nivoima vlasti
Izvor: Usvojeni budžeti i prijedlozi budžeta institucija BiH, entiteta i kantona za 2007. godinu
(Iznosi u milionima KM)

Institucije Bosne i Hercegovine su u budžetu za 2007. godinu za mlade planirale 306.000 KM i to za rad komisije za koordinaciju pitanja mladih, bez drugih sredstava sa kojima bi se konkretno uticalo na poboljšanje položaja mladih u Bosni i Hercegovini. U odnosu na ukupan budžet institucija BiH sredstva za mlade učestvuju sa zanemarivih 0,04 procenata.

Federalni nivo vlasti u Federaciji Bosne i Hercegovine u 2007. godini za pitanje poboljšanje položaja mladih nije planirao nikakva sredstva u budžetu.

Republika Srpska je za pitanje mladih u budžetu za 2007. godinu planirala 1,4 miliona KM, što je povećanje od 1,2 miliona KM u odnosu na 2005. godinu. U odnosu na ukupan budžet Republike

Srpske sredstva za mlade učestvuju sa zanemarivih 0,11 procenata, dok u odnosu na ukupna sredstva za sve politike iz Građanske platforme, sredstva za mlade učestvuju sa 0,20 procenata.

Tabela 2-7-13:
Struktura budžetskih rashoda na mlade u 2007. godini.
Izvor: Budžeti za 2005. i 2007. godinu institucija BiH, F BiH, RS i 10 kantona u F BiH
(iznosi u KM)

	Plan za 2007. godinu	Povećanje / smanjenje u odnosu na 2005. godinu	% učešće u odnosu na ukupan budžet	% u odnosu na ukupna sredstva za politike iz Građanske platforme
Ukupno	5.362.000	4.146.000	0,10%	0,22%
Institucije BiH	306.000	306.000	0,04%	1,09%
Federacija BiH	0	0	0,00%	0,00%
Republika Srpska	1.400.000	1.200.000	0,11%	0,20%
Kantoni u F BiH	3.656.000	2.640.000	0,19%	0,36%
Unsko-sanski kanton	5.000	5.000	0,00%	0,01%
Posavski kanton	0	0	0,00%	0,00%
Tuzlanski kanton	0	0	0,00%	0,00%
Zeničko-dobojski kanton	1.640.000	1.540.000	0,64%	1,19%
Bosansko-podrinjski kanton	0	0	0,00%	0,00%
Srednjobosanski kanton	0	0	0,00%	0,00%
Hercegovačko-neretvanski kanton	0	0	0,00%	0,00%
Zapadno-hercegovački kanton	0	0	0,00%	0,00%
Kanton Sarajevo	2.011.000	1.095.000	0,28%	0,52%
Kanton 10	0	0	0,00%	0,00%

Deset kantona u Federaciji Bosne i Hercegovine u budžetu za 2007. godinu su za poboljšanje položaja mladih planirali ukupno 3,6 miliona KM, što je povećanje za 2,6 miliona KM u odnosu na 2005. godinu. U odnosu na ukupan budžet svih kantona u F BiH sredstva za mlade učestvuju sa zanemarivih 0,19 procenata. Takođe, u odnosu na ukupna sredstva koja su planirana za sve politike iz Građanske platforme, sredstva za mlade učestvuju sa zanemarivih 0,36 procenta.

Od svih deset kantona u Federaciji BiH, sredstva za politike koje bi trebale doprinijeti poboljšanju položaja mladih najvećim dijelom osigurava Kanton Sarajevo koji izdvaja 55 procenata sredstava svih kantona, dok Zeničko-dobojski kanton izdvaja preostalih 44,8 procenata sredstava. Osim što je Unsko-sanski kanton planirao simboličnih 5.000 KM za politike mladih, ostali kantoni – Posavski, Tuzlanski, Bosansko-podrinjski, Srednjobosanski, Hercegovačko-neretvanjski, Zapadno-hercegovački i Kanton 10 nisu planirali nikakva sredstva za finansiranje politika iz oblasti poboljšanja položaja mladih ljudi.

7.1. Zaključci o usklađenosti javne potrošnje za mlade

7.1.1. Generalni zaključak o usklađenosti javne potrošnje u oblasti mladih

Vlasti Bosne i Hercegovine za 2007. godinu su u budžetima institucija BiH, entiteta i kantona u F BiH planirali 5,3 miliona KM za mlade, što predstavlja 0,1 procenat ukupnih budžetskih sredstava planiranih za 2007. godinu. U odnosu na 2006. godinu budžetska izdvajanja za mlade su povećana za

0,1 milion KM, što je zanemarivo povećanje u odnosu na ukupno planirano povećanje budžetskih rashoda za 2007. godinu.

Imajući u vidu specifičan položaj mladih u Bosni i Hercegovini, te visinu budžetskih izdvajanja svih analiziranih nivoa vlasti za socio-ekonomske politike koje mogu doprinijeti poboljšanju položaja mladih, generalni zaključak o usklađenosti planirane budžetske potrošnje u oblasti mladih jeste da **vlasti Bosne i Hercegovine u 2007. godini nisu planirale sredstva koja mogu doprinijeti značajnijem poboljšanju položaja mladih i da u procesu kreiranja budžeta nisu zabilježene pozitivne promjene u ovoj oblasti, a koje bi bile u skladu sa zahtjevima iz Građanske platforme.**

7.1.2. Institucije BiH

Institucije Bosne i Hercegovine su za 2007. godinu planirale 306.000 KM za aktivnosti koje se direktno odnose na pitanje mladih ljudi, u odnosu na 2006. godinu kada u budžetu ove institucije uopšte nije bilo planiranih sredstava za ove namjene. Analizom svih planiranih rashoda u budžetu institucija Bosne i Hercegovine za 2007. godinu koji direktno ili indirektno mogu doprinijeti poboljšanju položaja mladih utvrđeno je da, izuzev sredstava za rad komisije za mlade, ne postoje nikakva sredstva putem kojih bi se finansirale javne politike koje mogu doprinijeti poboljšanju položaja mladih ljudi u BiH.

7.1.3. Federacija BiH

Federacija Bosne i Hercegovine za 2007. godinu nije planirala nikakva sredstva za aktivnosti koje se direktno odnose na pitanje mladih ljudi u F BiH.

7.1.4. Republika Srpska

Republika Srpska je za 2007. godinu planirala 1,4 miliona KM za različite aktivnosti koje direktno mogu uticati na unaprijeđenje položaja mladih, što je povećanje od 0,65 miliona KM u odnosu na 2006. godinu i 1,2 miliona KM u odnosu na 2005. godinu. Imajući u vidu ciljeve RS u oblasti unaprijeđenja položaja mladih ljudi, te ciljeve koji su u ovoj oblasti definisani u Građanskoj platformi, može se konstatovati da RS treba izdvojiti značajno veća sredstva za politike koje bi doprinijele unaprijeđenju položaja mladih ljudi u RS.

7.2.4. Kantoni u Federaciji Bosne i Hercegovine

Svih deset kantona u Federaciji BiH su za 2007. godinu planirali ukupno 3,65 miliona KM za aktivnosti koje direktno mogu uticati na unaprijeđenje položaja mladih, što je smanjenje od 0,7 miliona KM u odnosu na 2006. godinu, ali i povećanje od 2,6 miliona KM u odnosu na 2005. godinu. Imajući u vidu da Kanton Sarajevo za ove namjene izdvaja 2,01 milion KM, te da ostatak izdvajaju uglavnom Zeničko-dobojski (1,6 miliona KM) i zanemarivo Unsko-sanski (5.000 KM), može se konstatovati da izuzev Kantona Sarajevo i Zeničko-dobojskog kantona, svi kantoni u Federaciji BiH nisu planirali sredstva niti u minimalnom obimu koja bi omogućila provođenje konkretnih aktivnosti koje bi uticale na poboljšanje položaja mladih ljudi u ovim kantonima.

8. JAVNI RASHODI NA JAVNU ADMINISTRACIJU

Ukupno predviđena sredstva za finansiranje javne administracije na svim analiziranim nivoima vlasti (BiH, entiteti, kantoni) u 2007. godini iznose 1.626.631.047 KM, što je u odnosu na 2006. godinu povećanje za 155.463.160 KM. Značajan porast troškova na javnu administraciju prati trend koji je direktno u suprotnosti sa nalazima analize javne administracije koji pokazuju da je javna administracija u BiH prekobrojna (četiri puta veća od EU prosjeka) i nerentabilna.

Budžet BiH za 2007. godinu predviđa povećanje izdvajanja za sve 4 kategorije budžetskih korisnika koji su svrstani u javnu administraciju u rasponu od minimalnog povećanja u iznosu od 2,64% za odbranu, pa do maksimalnog povećanja za pravosuđe u iznosu od 43,49%. Pored pomenutog, budžet institucija Bosne i Hercegovine od 18 miliona KM koliko je planirano sredstava za finansiranje svih socio-ekonomskih politika iz Građanske platforme na politike koje mogu direktno doprinijeti ubrzanju reforme javne administracije na svim nivoima predviđa inicijalna sredstva u iznosu od 450.000 KM za rad ureda koordinatora za reformu javne administracije. Poređenjem finansijskih sredstava koje troši javna administracija u BiH sa finansijskim sredstvima predviđenim za reformu iste, moguće je zaključiti da BiH nema jasnu strategiju ni namjeru da istinski završi neophodan proces reforme javne administracije.

Budžet F BiH kada je u pitanju javna administracija, odnosno 4 kategorije budžetskih potrošača u svim linijama predviđa povećanja koja se kreću u rasponu od 8,4% koliko je predviđeno povećanje finansijskih sredstava za policiju i sigurnost, pa do 42% koliko iznosi povećanje za generalnu vladu.

Budžet Republike Srpske za razliku od prethodno analiziranih budžeta (BiH, F BiH) nije imao tako drastična povećanja u kategorijama budžetskih potrošača koji čine javnu administraciju, tako se ova povećanja kreću u rasponu od 4,15% u kategoriji policija i sigurnost, pa do 21,99% povećanja u kategoriji generalna vlada.

Kada su u pitanju kantoni, odnosno finansiranje javne administracije njihovim budžetima, 10 kantona F BiH je u 2007. godini za ove potrebe izdvojilo 500.995.234 KM, što je u odnosu na iznos predviđen za ove potrebe 2006. godine u iznosu od 465.784.508 KM povećanje za iznos od 35.210.508 KM. Najveće povećanje budžeta 10 kantona F BiH se odnosi na kategoriju policija i sigurnost, dok su povećanja koja se odnose na kategorije pravosuđe i generalna vlada podjednake.

8.1. Zaključci o usklađenosti javne potrošnje u oblasti javne administracije

8.1.1. Generalni zaključak o usklađenosti javne potrošnje u oblasti javne administracije

Generalni zaključak koji se tiče finansiranja javne administracije je da su na svim nivoima vlasti predviđena povećana izdvajanja za ove kategorije, što je direktno u suprotnosti sa nastojanjima da se prekobrojan i ne efikasan administrativni aparat smanji i približi evropskom prosjeku, a na taj način bi se oslobodila značajna finansijska sredstva koja bi pravilnom raspodjelom između socijalnih i

investicionih programa omogućila brži razvoj i približavanje BiH ispunjenju zahtijeva definisanih Građanskom platformom.

8.1.2. Institucije BiH

Rashodi institucija BiH u sve četiri budžetske linije koje obuhvataju javnu administraciju u analiziranom periodu imaju konstantan rast. Najveći rast zabilježen je u budžetskoj liniji generalna vlada i ovo povećanje u odnosu na 2006. godinu iznosi gotovo 25 miliona KM. Obzirom da je sličan trend zabilježen između 2005. i 2006. godine lako je zaključiti da javna administracija na nivou BiH konstantno povećava broj zaposlenih i njihova primanja. Institucije BiH u analiziranom periodu pored već pomenutog sektora drastično povećanje budžeta, tj. 17 miliona KM (u odnosu na 2006.), imaju u sektoru policija i sigurnost. Uzme li se u obzir da je i u 2006. godini povećanje budžeta za ovaj sektor iznosilo 13,6 miliona KM (u odnosu na 2005. godinu) vidljivo je da ovaj sektor povlači ogromna sredstva iz budžeta bez vidljivog napretka kada je u pitanju njihova efikasnost. Zabrinjava podatak da u budućnosti možemo očekivati povećanje broja zaposlenih u ovoj oblasti kroz osnivanje novih i popunjavanje postojećih sigurnosnih i agencija za provođenje zakona, koje i u postojećoj organizaciji imaju problem preplitanja nadležnosti i dupliranja posla. Zaključak koji se nameće kada su u pitanju institucije BiH je da ne treba osnivati nove, već sistematizovati postojeće agencije.

8.1.3. Federacija BiH

Federacija BiH je slično kao i institucije BiH najveće povećanje za javnu administraciju predvidjela u budžetskoj liniji generalna vlada i to u iznosu od 42,3 miliona KM. Pomenuto povećanje nije moguće opravdati na racionalan način uzimajući u obzir uređenje F BiH, odnosno postojanje kantona. Ostale budžetske linije budžeta F BiH koje se odnose na javnu administraciju su ostale na nivou iz 2006. godinu uz neznatno smanjenje u oblasti policija i sigurnost.

8.1.4. Republika Srpska

Republika Srpska, tj. njen budžet, kada je u pitanju raspodjela sredstava pati od iste manjkavosti kao i budžeti BiH i F BiH, a to je drastično povećanja u oblasti generalna vlada i to u iznosu od 14,5 miliona KM. Povećanja od 4,5 miliona KM u oblasti policija i sigurnost i 2,5 miliona u oblasti pravosuđe nisu toliko drastična u odnosu na 2006. godinu i povećanjem efikasnosti ovih sektora bilo bi moguće opravdati ista.

8.1.5. Kantoni u Federaciji BiH

Budžeti kantona F BiH za razliku od prethodno analiziranih najveće povećanje izdvajanja za javnu administraciju predviđaju u oblasti policija i sigurnost i to u iznosu od 24,5 miliona KM, što je prateći izdvajanja za ostale nivoe vlasti nemoguće racionalno objasniti i opravdati, tako da i ovdje stoji zaključak da oblast policije i sigurnosti na nivou BiH treba reorganizovati i sistematizovati čime bi se znatna finansijska sredstva mogla usmjeriti na socijalne i investicione programe. Kantonalne vlasti su kao i sve prethodno analizirane predvidjele povećanje u oblasti generalna vlada za 4,9 miliona KM što

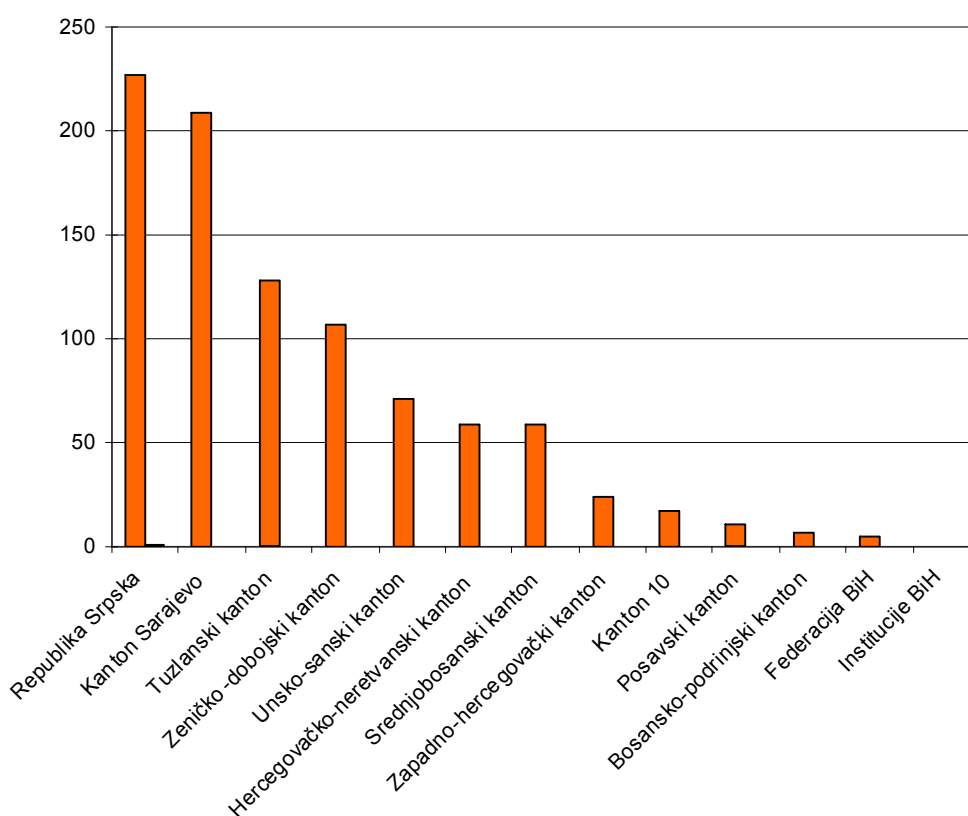
je krajnje neopravdano obzirom na njihovu neefikasnost. Povećana izdvajanja za oblast pravosuđa u iznosu od 5,68 miliona KM donekle bi bilo moglo opravdati ukoliko bi ova sredstva bila utrošena na povećanje efikasnosti i smanjenje broja predmeta kantonalnih pravosudnih institucija.

9. JAVNI RASHODI NA OBRAZOVANJE

U Bosni i Hercegovini za obrazovanje domaće vlasti su u budžetima institucija Bosne i Hercegovine, Federacije Bosne i Hercegovine, Republike Srpske i deset kantona u Federaciji BiH za 2007. godinu planirali sredstva u iznosu od 922.468.321 KM. Budžetska izdvajanja za obrazovanje su u 2007. godini veća za 127,1 milion KM u odnosu na 2006. godinu, te veća za čak 213,7 miliona KM u odnosu na 2005. godinu. Sredstva planirana za obrazovanje u 2007. godini iznose čak 17,36 procenata ukupnih budžetskih rashoda svih analiziranih institucija, te 37,19 procenata sredstava koja su planirana za sve javne politike koje su obuhvaćene Građanskom platformom.

Grafik 2-9-24.

Planirana budžetska izdvajanja za obrazovanje u 2007. godini, po nivoima vlasti
Izvor: Usvojeni budžeti i prijedlozi budžeta institucija BiH, entiteta i kantona za 2007. godinu
(U milionima KM)

Institucije Bosne i Hercegovine su u budžetu za 2007. godinu za obrazovanje planirale minimalnih 150.000 KM i to uglavnom za jačanje kapaciteta visokog obrazovanja. U odnosu na ukupan budžet institucija BiH, sredstva za mlade učestvuju sa zanemarivih 0,01 procenata.

Federalni nivo vlasti u Federaciji Bosne i Hercegovine je u 2007. godini za obrazovanje planirao 5,2 miliona KM, što je povećanje za 2,1 milion KM u odnosu na 2005. godinu. U odnosu na ukupan budžet Federacije BiH sredstva za obrazovanje učestvuju sa zanemarivih 0,37 procenata, dok u odnosu na ukupna sredstva koja su planirana za sve politike iz Građanske platforme, sredstva za obrazovanje učestvuju sa takođe zanemarivih 0,74 procenta.

Republika Srpska je u budžetu za 2007. godinu za obrazovanje planirala 226,7 miliona KM, što je povećanje od 45,09 miliona KM u odnosu na 2005. godinu. U odnosu na ukupan budžet Republike

Srpske sredstva za obrazovanje učestvuju sa izuzetno visokih 18,14 procenata, dok u odnosu na ukupna sredstva za sve politike iz Građanske platforme, sredstva za ove namjene učestvuju sa 31,82 procenata.

Tabela 2-9-14:
Struktura budžetskih rashoda na obrazovanje u 2007. godini.
Izvor: Budžeti za 2005. i 2007. godinu institucija BiH, F BiH, RS i 10 kantona u F BiH
(iznosi u KM)

	Plan za 2007. godinu	Pov/sma u odnosu na 2005. godinu	% učešće u odnosu na ukupan budžet	% u odnosu na ukupna sredstva za politike iz Građanske platforme
Ukupno	922.468.321	213.722.276	17,36%	37,19%
Institucije BiH	150.000	136.027	0,02%	0,54%
Federacija BiH	5.287.000	2.185.000	0,37%	0,74%
Republika Srpska	226.741.239	45.099.783	18,14%	31,82%
Kantoni u F BiH	690.290.082	166.301.466	36,74%	67,23%
Unsko-sanski kanton	71.542.294	15.692.987	43,19%	79,71%
Posavski kanton	10.796.800	2.395.995	35,95%	71,92%
Tuzlanski kanton	128.020.300	29.376.001	41,24%	70,40%
Zeničko-dobojski kanton	106.712.657	39.344.086	41,47%	77,50%
Bosansko-podrinjski kanton	6.773.809	1.942.609	21,07%	46,83%
Srednjobosanski kanton	58.300.680	12.059.610	43,99%	75,13%
Hercegovačko-neretvanski kanton	58.464.840	8.951.215	38,99%	78,53%
Zapadno-hercegovački kanton	23.882.500	5.352.900	40,85%	84,50%
Kanton Sarajevo	208.871.400	46.425.200	29,48%	54,20%
Kanton 10	16.924.802	4.760.863	33,85%	75,95%

Deset kantona u Federaciji Bosne i Hercegovine u budžetu za 2007. godinu su za obrazovanje planirali ukupno 690,29 miliona KM, što je povećanje za 166,3 miliona KM u odnosu na 2005. godinu. U odnosu na ukupan budžet svih kantona u F BiH sredstva za obrazovanje učestvuju sa izuzetno visokih 36,74 procenata. Takođe, u odnosu na ukupna sredstva koja su planirana za sve politike iz Građanske platforme, sredstva za obrazovanje učestvuju sa izuzetno visokih 67,23 procenata.

U budžetima kantona u F BiH, kao što pokazuje tabela 2-9-14. postoje značajne razlike u visini izdvajanja za obrazovanje. Kanton Sarajevo izdvaja 30,2 procenata ukupnih sredstava kantona za obrazovanje, što dovodi da ovaj kanton u odnosu na broj stanovnika izdvaja skoro dvostruko više sredstava u odnosu na ostale kantone u F BiH, koji obzirom na broj stanovnika imaju približno jednaka izdvajanja za funkcionisanje obrazovnog sistema.

9.1. Uporedni prikaz budžetskih izdvajanja po nivou vlasti

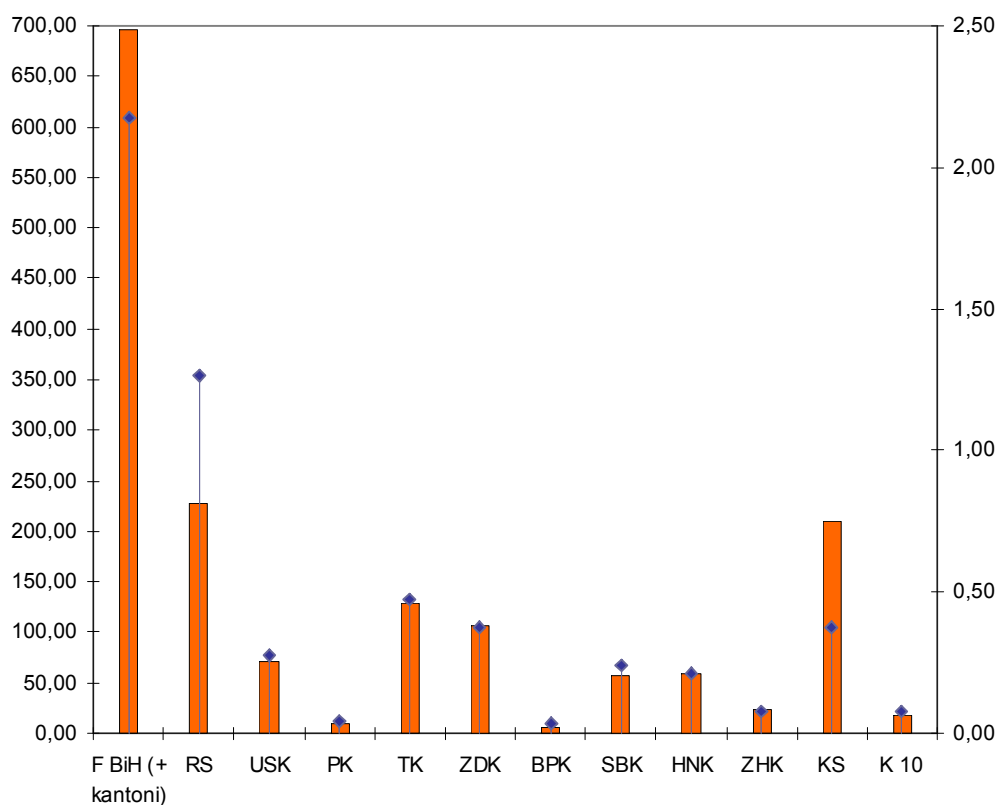
Posmatrano u apsolutnom iznosu budžetska izdvajanja za obrazovanje su u Federaciji BiH za više od tri puta veća nego u Republici Srpskoj. Međutim, kada se u obzir uzme broj stanovnika po entitetima, budžetska izdvajanja Federacije BiH u odnosu na Republiku Srpsku su veća za 78,1 procenat

Grafik 2-9-25.

Uporedni prikaz ukupnih izdvajanja za obrazovanje u 2007. godini prema nivoima vlasti

Izvor: Tabela 2-9-14

(u milionima KM i milionima stanovnika – desna strana)

Takođe i kada se porede planirana izdvajanja kantona u Federaciji može se zaključiti i pored činjenice da Kanton Sarajevo izdvaja najviše sredstava za obrazovanje skoro dvostruko više sredstava po glavi stanovnika u odnosu na ostale kantone, da ostali kantoni imaju približno ujednačena izdvajanja za obrazovanje.

9.2. Zaključak o usklađenosti javne potrošnje u oblasti obrazovanja

9.2.1. Generalni zaključak o usklađenosti javne potrošnje u oblasti obrazovanja

Generalni zaključak je, da iako je došlo do rasta izdvajanja sredstava za obrazovanje u budžetima na svim nivoima vlasti, značajniji napredak u ovoj oblasti se nemože očekivati bez sistemskog rješenja odnosno usvajanja odgovarajuće zakonske regulative na državnom nivou.

9.2.2. Institucije BiH

Institucije BiH treba da stvore ambijent u kojem će oblast obrazovanja doživjeti svoj puni prosperitet. Pod ovim ambijentom podrazumijevamo donošenje Zakona o visokom obrazovanju čime bi se domaće zakonodavstvo u ovoj oblasti uskladilo sa Bolonjskim procesima i drugim relevantnim međunarodnim dokumentima.

9.2.3. Federacija BiH

Sredstva koja F BiH izdvaja za oblast obrazovanja su neznatna što je uzrokovano specifičnim uređenjem F BiH, odnosno finansiranjem ove oblasti na kantonalnom nivou. Ono što bi F BiH, obzirom na specifičnost uređenja, mogla da uradi je da posreduje u harmonizaciji zakonodavstva u ovoj oblasti u različitim kantonima.

9.2.4. Republika Srpska

Sredstva izdvojena za obrazovanje u Republici Srpskoj za 2007. godinu u iznosu od 226,7 miliona KM su značajna u poređenju sa 2006. godinom (povećanje 45 miliona KM), ali ako ih uporedimo sa sredstvima koja su izdvojili kantoni F BiH za istu namjenu, 3 puta su manja, što jasno pokazuje da su sredstva planirana za obrazovanje u RS nedovoljna.

9.2.5. Kantoni u Federaciji BiH

Povećanje izdvajanja kantona za obrazovanje u iznosu od 166,30 miliona KM posmatrano u odnosu na 2005. godinu je izrazito veliko povećanje, koje iznos za 2007. godinu povećava na nevjerovatnih 690,29 miliona KM. Poredeći ovaj iznos sa iznosom sredstava u RS bez dublje analize navelo bi nas na zaključak da je stanje u sektoru obrazovanja mnogo bolje u kantonima odnosno u F BiH, međutim ne treba zaboraviti činjenicu da značajan dio od pomenutih sredstava troši 10 kantonalnih ministarstava obrazovanja u poređenju sa jednim u RS.

10. JAVNI RASHODI NA POLITIKE BORBE PROTIV KORUPCIJE

Budžet ni jednog nivoa vlasti nema posebnu stavku koja se odnosi na borbu protiv korupcije, jer se sredstva predviđena za ovu oblast nalaze u budžetima agencija za provođenje zakona i pravosudnim institucijama.

U budžetu institucija Bosne i Hercegovine došlo je do povećanja iznosa namijenjenih finansiranju pravosuđa za 43,49% i sredstava namijenjenih finansiranju policijskih struktura i sigurnosti za 20,58%. Tako da je ukupan iznos namijenjen za finansiranje pravosuđa 27.156.000 KM, a iznos sredstava namijenjen za finansiranje policije i sigurnosti 109.780.000 KM. Obzirom da se radi o osjetnom povećanju sredstava namijenjenih finansiranju pravosuđa i policijskih snaga, ono može doprinijeti povećanju kapaciteta pomenutih institucija i na posredan način eventualno doprinijeti suzbijanju korupcije.

Tokom provedene analize budžeta Federacije Bosne i Hercegovine za 2007. godinu, nije utvrđeno postojanje budžetskih sredstava na politike ili mjere koje bi bile finansirane s ciljem suzbijanja korupcije. Budžet F BiH za 2007. godinu u odnosu na budžet za 2006. godinu predviđa povećanje finansijskih sredstava za kategorije pravosuđe i policija i sigurnost u iznosu od 14,7% odnosno 8,4%. Revizorski izvještaj o reviziji budžeta F BiH za 2005. godinu, kao i u prethodnim revizorskim izvještajima dao je nepovoljno mišljenje o finansijskim izvještajima za 2005. godinu. Najčešće nepravilnosti navedene u revizorskom izvještaju koje se ponavljaju iz godine u godinu su:

- slaba ili nedovoljna posvećenost planiranju budžeta;
- prekoračenje određenih budžetskih pozicija, odnosno korištenje budžetskih sredstava u iznosu većem od sredstava odobrenih budžetom, u njegovom posebnom dijelu;
- ne iskazivanje obaveza po vanjskom dugu F BiH;
- neevidentiranje značajnih deponovanih novčanih sredstva;
- nedosljedna primjena Zakona o trezoru u F BiH;
- nevođenje evidencije i izvještaje o utrošku sredstava sa posebnih transakcijskih podračuna u okviru JRT;
- neusaglašena stanja sredstava u knjigovodstvu sa stvarnim stanjem;
- nedovoljan ili slab nadzor nad namjenskim trošenjem tekućih transfera od strane resornih ministarstava i Vlade i izvještavanje Parlamenta o utrošku sredstva;
- nedovoljna primjena Zakona o javnim nabavkama;
- neuspostavljanje funkcionalnog sistema internih kontrola, naročito u dijelu izvršenja obaveza prema dobavljačima, sudskih presuda i drugih obaveza;
- neplanirana nabavka opreme;
- slab nadzor nad izvršenjem ugovora potpisanih od strane ministarstava i Vlade F BiH;
- neadekvatno upravljanje namjenskim sredstvima (naknada za šume, vodne naknade i naknade za ceste);
- nedovoljna briga o vlastitim prihodima od strane korisnika budžeta, u dijelu evidentiranja i naplate u skladu sa važećim propisima.

Rizici od korupcije pri izvršenju budžeta u slučaju eventualnih ponavljanja ovakvih propusta postoje, posebno kada se ima u vidu da Vlada F BiH nije poštovala veći dio preporuka iz revizorskih izvještaja iz prethodnih godina.

Analizom budžeta RS za 2007. godinu ustanovljeno je da i ovaj budžet kao i prethodni predviđa povećanje finansijskih sredstava za kategorije pravosuđe i policija i sigurnost u iznosima od 5,84%, odnosno 4,15%.

Kada govorimo o budžetima 10 kantona F BiH za 2007. godinu za kategorije pravosuđe i policija i sigurnost, finansijska sredstva za pravosuđe su povećana za 6.954.520 KM i ukupno iznose 153.207.722 KM, dok su za policiju i sigurnost ova sredstva povećana za 24.571.283 KM i ukupno iznose 238.642.833 KM. Najveće povećanje budžeta 10 kantona F BiH je upravo u kategoriji policija i sigurnost.

Generalni zaključak je da su vlasti BiH na svim nivoima povećale finansijska sredstva za kategorije koje mogu uticati na smanjenje korupcije.

10.1. Zaključak o usklađenosti javne potrošnje u oblasti korupcije

10.1.1. Generalni zaključak o usklađenosti javne potrošnje u oblasti korupcije

Generalni zaključak je da su vlasti BiH na svim nivoima povećale finansijska sredstva za kategorije koje mogu uticati na smanjenje korupcije. Potrebno je da pomenute kategorije u svojim akcionim planovima naprave programe čija implementacija ima direktan ili indirektan uticaj na smanjenje korupcije.

10.1.2. Institucije BiH

Institucije BiH su povećale sredstva u kategorijama pravosuđe 8,5 miliona KM i policija i sigurnost 17 miliona KM što čini dobru pretpostavku za povećanje efikasnosti u funkcionisanju ovih kategorija i može eventualno uticati na efikasnije suzbijanje korupcije. Međutim, jedan od zaključaka koji se nametnuo u analizi javne administracije, je da postoji veliki broj sigurnosnih i agencija za provođenje zakona čiji se zadaci i nadležnosti prepliću, pa bi trebalo u budućnosti izvršiti određenu reorganizaciju ovog sektora u smislu racionalizacije i sistematizacije, čime bi se isti efekti postigli sa manjim izdvajanjima za ovu kategoriju, a nepotrošena sredstva utrošila na poboljšavanje investicionih i socijalnih programa. Pored prethodno iznijetog, posebnu pažnju treba posvetiti ispunjenju preporuka koje je Ured za reviziju institucija BiH redovno upućivao institucijama BiH, obzirom na brojne nepravilnosti koje su uočene revizijom.

10.1.3. Federacija BiH

Federacija BiH je predloženim budžetom za 2007. godinu sredstva za pravosuđe povećala za iznos od 3,74 miliona KM, dok su sredstva za policiju i sigurnost neznatno smanjena (1,6 miliona KM).

Predloženo povećanje, a ni smanjenje ne može bitno uticati na efikasnost ovih kategorija u borbi protiv korupcije. Kao i kod institucija BiH, potrebno je povesti računa o ispunjavanju preporuka koje redovno dostavlja Ured za reviziju budžeta/proračuna Federacije BiH.

10.1.4. Republika Srpska

Republika Srpska je budžetom za 2007. godinu kategorijama pravosuđe i policija i sigurnost predvidjela povećanja od 3,5 odnosno 4,5 miliona KM. Dio pomenutih sredstva je potrebno utrošiti na način da se poveća efikasnost pomenutih institucija, tj. osmišljenim programima koji direktno ili indirektno utiču na smanjenje korupcije. Kao i kod prethodno iznijetih i u RS je potrebno da kategorije koje imaju odlučujući uticaj na smanjenje korupcije uzmu u razmatranje brojne revizorske izvještaje Službe za reviziju javnog sektora RS.

10.1.5. Kantoni u Federaciji BiH

Kantoni Federacije BiH su kategorijama koje mogu uticati na smanjenje korupcije budžetom za 2007. godinu planirali sredstva koja su značajno veća u odnosu na budžet iz 2006. godine, tako da je za pravosuđe predviđeno povećanje u iznosu od 5,6 miliona KM, dok je za policiju i sigurnost predviđeno povećanje od velikih 24,5 miliona KM. Planirana sredstva su više nego dovoljna za osmišljavanje smisaonih programa i akcionih planova ovih institucija kada je u pitanju borba protiv korupcije.

11. JAVNI RASHODI NA EU INTEGRACIJE

Vlasti Bosne i Hercegovine za politike ili programe koji bi direktno uticali na ubrzanje procesa Evropskih integracija su samo u budžetima institucija Bosne i Hercegovine za 2007. godinu planirali sredstva u iznosu od 3.313.802 KM. Budžetska izdvajanja za ubrzanje procesa EU integracija su u 2007. godini manja za 2,68 miliona KM u odnosu na 2006. godinu, ali su i za 1,57 miliona KM veća u odnosu na 2005. godinu. Sredstva planirana za ubrzanje procesa EU integracija iznose zanemarivih 0,44 procenta budžeta institucija BiH, te 11,83 procenta sredstava koja su planirana za sve javne politike koje su obuhvaćene Građanskom platformom.

Analizom svih planiranih rashoda u budžetima Federacije Bosne i Hercegovine, Republike Srpske i svih deset kantona u Federaciji Bosne i Hercegovine utvrđeno je da ove institucije nisu planirale sredstva niti u minimalnom obimu koja bi se direktno mogla iskoristiti za ubrzanje procesa EU integracija u skladu sa zahtjevima iz Građanske platforme.

11.1. Zaključak u pogledu budžetskih izdvajanja za ubrzanje procesa Evropskih integracija

11.1.1. Generalni zaključak o usklađenosti javne potrošnje u oblasti EU integracija

Obzirom na sve izazove koji stoje pred domaćim vlastima na putu ka punopravnom članstvu u Evropskoj uniji, te obzirom na visinu budžetskih izdvajanja za funkcionisanje institucija i aktivnosti koje imaju direktnu vezu sa aktivnostima na procesu Evropskih integracija, generalni zaključak o usklađenosti planirane budžetske potrošnje u oblasti EU integracija je da **vlasti Bosne i Hercegovine u 2007. godini nisu planirale sredstva koja mogu doprinijeti ubrzanju cjelokupnog procesa Evropskih integracija i da u procesu kreiranja budžeta nisu zabilježene pozitivne promjene u ovoj oblasti, a koje bi bile u skladu sa zahtjevima iz Građanske platforme.**

11.1.2. Institucije BiH

Analizom svih planiranih rashoda u Prijedlogu budžeta institucija Bosne i Hercegovine za 2007. godinu koji direktno ili indirektno mogu doprinijeti ubrzanju procesa Evropskih integracija utvrđeno je da su zabilježena povećanja izdvajanja za tekuće troškove Direkcije za evropske integracije, ali u Prijedlogu budžeta institucija Bosne i Hercegovine nisu obezbjeđena sredstva koja bi mogla doprinijeti pokretanju programskih aktivnosti koje mogu doprinijeti ubrzanju procesa Evropskih integracija.

11.1.3. Federacija BiH

Federacija Bosne i Hercegovine u svom budžetu za 2007. godinu nema nikakva planirana sredstva koja bi omogućila finansiranje programa koji bi uticali na ubrzanje procesa EU integracija u skladu sa zahtjevima iz Građanske platforme.

11.1.4. Republika Srpska

Republika Srpska u svom budžetu za 2007. godinu nema nikakva planirana sredstva koja bi omogućila finansiranje programa koji bi uticali na ubrzanje procesa EU integracija u skladu sa zahtjevima iz Građanske platforme.

11.1.5. Kantoni u Federaciji BiH

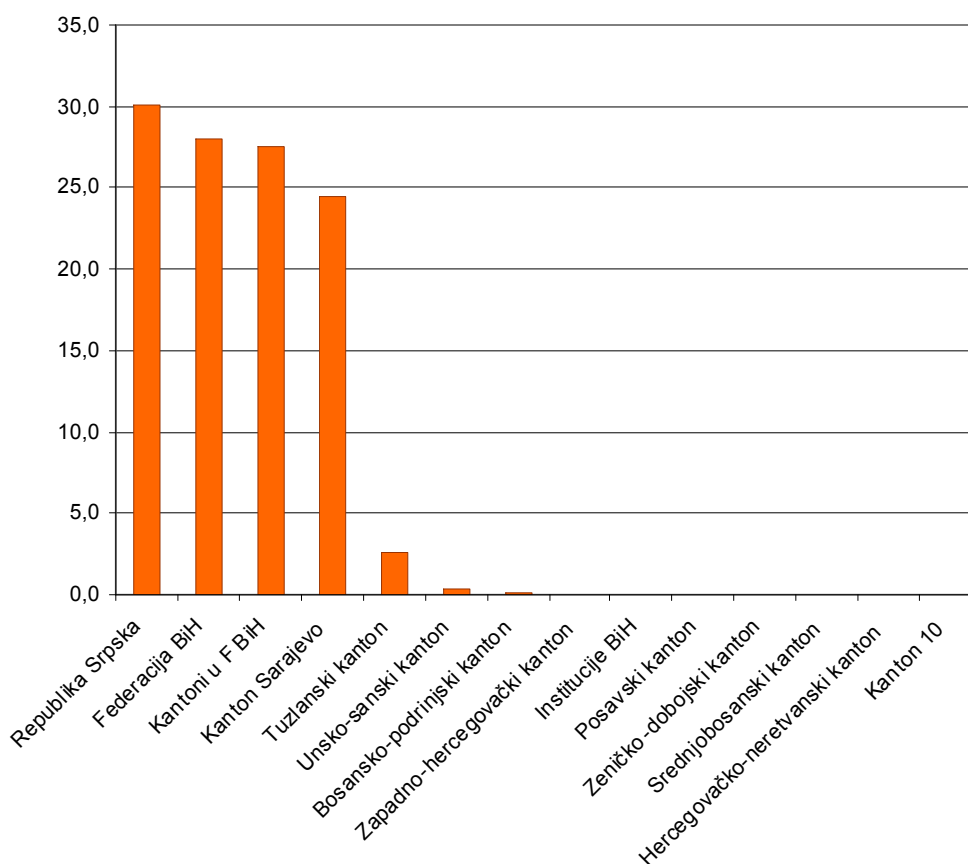
Svih deset kantona u Federaciji BiH u svojim budžetima za 2007. godinu nemaju nikakva planirana sredstva koja bi omogućila finansiranje programa koji bi uticali na ubrzanje procesa EU integracija u skladu sa zahtjevima iz Građanske platforme.

12. JAVNI RASHODI NA JAVNA PREDUZEĆA

Vlasti Bosne i Hercegovine za finansiranje aktivnosti javnih preduzeća su u budžetima institucija Bosne i Hercegovine, Federacije Bosne i Hercegovine, Republike Srpske i deset kantona u Federaciji BiH za 2007. godinu planirali sredstva u iznosu od 85.583.175 KM. Budžetska izdvajanja za funkcionisanje javnih preduzeća su u 2007. godini veća za 0,97 milion KM u odnosu na 2006. godinu, te za 0,09 miliona KM u odnosu na 2005. godinu. Sredstva planirana za javna preduzeća u 2007. godini su iznosila 1,61 procenat ukupnih budžeta analiziranih institucija, te 3,45 procenata sredstava koja su planirana za sve javne politike koje su obuhvaćene Građanskom platformom.

Grafik 2-12-26.

Planirana budžetska izdvajanja za javna preduzeća u 2007. godini, po nivoima vlasti
Izvor: Usvojeni budžeti i prijedlozi budžeta institucija BiH, entiteta i kantona za 2007. godinu
(Iznosi u milionima KM)

Institucije Bosne i Hercegovine u budžetu za 2007. godinu nisu planirali budžetska sredstva za ove namjene.

Federalni nivo vlasti u Federaciji Bosne i Hercegovine je u 2007. godini za subvencioniranje poslovanja planirao 27,95 miliona KM, što je povećanje za 6,8 miliona KM u odnosu na 2005. godinu. U odnosu na ukupan budžet Federacije BiH sredstva za javna preduzeća učestvuju sa 1,95 procenata, dok u odnosu na ukupna sredstva koja su planirana za sve politike iz Građanske platforme, sredstva za javna preduzeća učestvuju sa 3,92 procenta.

Republika Srpska je u budžetu za 2007. godinu za subvencioniranje poslovanja javnih preduzeća planirala 30,12 miliona KM, što je smanjenje od 0,37 miliona KM u odnosu na 2005. godinu. U odnosu

na ukupan budžet Republike Srpske sredstva za javna preduzeća učestvuju sa 2,41 procenat, dok u odnosu na ukupna sredstva za sve politike iz Građanske platforme, sredstva za ove namjene učestvuju sa 4,23 procenata.

Tabela 2-12-15:
Struktura budžetskih rashoda na javna preduzeća u 2007. godini.
Izvor: Budžeti za 2005. i 2007. godinu institucija BiH, F BiH, RS i 10 kantona u F BiH
(iznosi u KM)

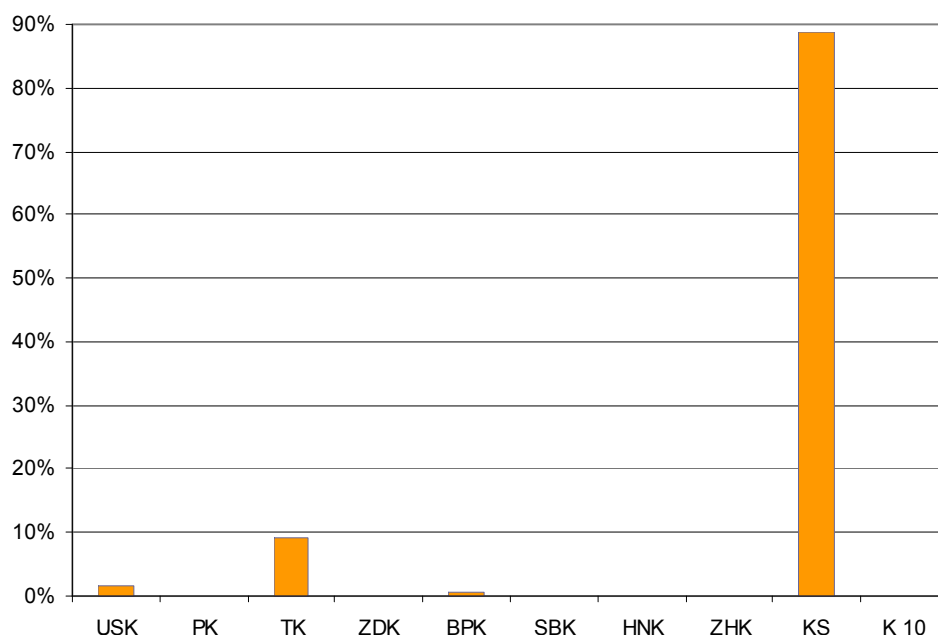
Tabela	2007. godina	Pov/sma u odnosu na 2005. godinu	% učešće u odnosu na ukupan budžet	% u odnosu na ukupna sredstva za politike iz Građanske platforme
Ukupno	85.583.175	91.555	1,61%	3,45%
Institucije BiH	0	0		
Federacija BiH	27.950.000	6.800.000	1,95%	3,92%
Republika Srpska	30.127.575	-372.425	2,41%	4,23%
Kantoni u F BiH	27.505.600	-6.336.020	1,46%	2,68%
Unsko-sanski kanton	400.000	400.000	0,24%	0,45%
Posavski kanton	0	0		
Tuzlanski kanton	2.535.600	1.455.600	0,82%	1,39%
Zeničko-dobojski kanton	0	0	0,00%	0,00%
Bosansko-podrinjski kanton	150.000	-142.000	0,47%	1,04%
Srednjobosanski kanton	0	0		
Hercegovačko-neretvanski kanton	0	0		
Zapadno-hercegovački kanton	20.000	-40.000	0,03%	0,07%
Kanton Sarajevo	24.400.000	-8.009.620	3,44%	6,33%
Kanton 10	0	0		

Deset kantona u Federaciji Bosne i Hercegovine u budžetu za 2007. godinu su za subvencioniranje poslovanja javnih preduzeća planirali ukupno 27,5 miliona KM, što je smanjenje za 6,3 miliona KM u odnosu na 2005. godinu. U odnosu na ukupan budžet svih kantona u F BiH sredstva za javna preduzeća učestvuju sa 1,46 procenta. Takođe, u odnosu na ukupna sredstva koja su planirana za sve politike iz Građanske platforme, sredstva za javna preduzeća učestvuju sa 2,68 procenta.

Od ukupno planiranih sredstava svih deset kantona u Federaciji BiH za subvencioniranje poslovanja javnih preduzeća, sredstva Kantona Sarajevo učestvuju sa 88,71 procenat, dok sredstva Tuzlanskog kantona učestvuju sa 9,22 procenta. Sredstva Unsko-sanskog kantona učestvuju u ukupnim sredstvima svih kantona sa 1,45 procenata, dok sredstva Bosansko-podrinjskog učestvuju sa 0,55 procenata. Sredstva Zapadno-Herecegovačkog kantona u ukupnim sredstvima svih kantona za ove namjene učestvuju sa zanemarivih 0,07 procenata.

Grafik 2-12-27.

Udio pojedinih kantona u ukupnim sredstvima kantona za javna preduzeća u 2007. godini
Izvor: Usvojeni budžeti i prijedlozi budžeta kantona za 2007. godinu

Posavski kanton, Zeničko-dobojski kanton, Srednjobosanski kanton, Hercegovačko-neretvanjski kanton i kanton 10 nemaju nikakva planirana sredstva za subvencioniranje poslovanja javnih preduzeća u 2007. godini.

12.1. Zaključci u pogledu budžetskih izdvajanja za javna preduzeća

Generalni zaključak koji proističe iz planiranih budžeta na različitim nivoima vlasti je da bez obzira na stagnaciju subvencioniranja u odnosu na raniji period ova sredstva treba dodatno smanjiti, a stvorene viškove usmjeriti u investicione i socijalne programe. Ovo se naročito odnosi na Kanton Sarajevo.

12.1.2. Institucije BiH

Analizom svih planiranih rashoda u budžetu institucija Bosne i Hercegovine za 2007. godinu utvrđeno je da u budžetu institucija Bosne i Hercegovine ne postoje sredstva za finansiranje bilo kakvih javnih politika ili drugih aktivnosti institucija Bosne i Hercegovine koje bi mogle doprinijeti poboljšanju stanja u oblasti javnih preduzeća u Bosni i Hercegovini. Subvencioniranje javnih preduzeća je netržišna pomoć određenim preduzećima, koja se u pravilu određuju na netransparentan način.

12.1.3. Federacija BiH

Federacija BiH je za subvencioniranje javnih preduzeća planirala 6,8 miliona KM više u odnosu na 2005. godinu. Subvencioniranje javnih preduzeća u F BiH je mnogo manje nego u prošlosti, ali i predloženo povećanje je direktno u suprotnosti sa stavovima Građanske platforme.

12.1.4. Republika Srpska

Najveće povećanje sredstava planiranih budžetom za 2007. godinu u svrhu subvencioniranja javnih preduzeća predvidjela je Republika Srpska i to u iznosu od 30,12 miliona KM. Nije potrebno posebno napominjati da je ovo veoma loša praksa čije jedino opravdanje vlada nalazi radi održavanja socijalnog mira. Raspodjela ovih sredstava je u pravilu netransparentna, a nerijetko vezana za koruptivna ponašanja.

12.1.5. Kantoni u Federaciji BiH

Deset kantona u Federaciji Bosne i Hercegovine u budžetu za 2007. godinu su za subvencioniranje poslovanja javnih preduzeća planirali ukupno 27,5 miliona KM, što je smanjenje za 6,3 miliona KM u odnosu na 2005. godinu. Čak 97,93% od ukupnog iznosa planiranog za subvencioniranje javnih preduzeća u kantonima, planirano je budžetima Kantona Sarajevo i Tuzlanskog kantona. Ostali kantoni imaju planirana veoma mala ili uopšte nemaju planirana sredstva za subvencioniranje javnih preduzeća.

13. JAVNI RASHODI NA STRANA ULAGANJA

Vlasti Bosne i Hercegovine za politike ili programe koji bi direktno uticali na povećanje stranih ulaganja su samo u budžetima institucija Bosne i Hercegovine za 2007. godinu planirali sredstva u iznosu od 1.952.821 KM. Budžetska izdvajanja za strana ulaganja su u 2007. godini veća za 0,495 miliona KM u odnosu na 2006. godinu, te za 0,933 miliona KM veća u odnosu na 2005. godinu. Sredstva planirana za strana ulaganja iznose zanemarivih 0,26 procenata budžeta institucija BiH, te 6,97 procenata sredstava koja su planirana za sve javne politike koje su obuhvaćene Građanskom platformom.

13.1. Zaključci u pogledu budžetskih izdvajanja za strana ulaganja

13.1.1. Generalni zaključak o usklađenosti javne potrošnje u oblasti stranih ulaganja

Nedostatak planiranih sredstava u budžetima svih nivoa vlasti osim institucija BiH, pokazuje da institucije vlasti u BiH nemaju jasnu strategiju niti akcioni plan, čijom bi implementacijom stvorili uslove i ambijent za veći priliv stranih investicija. Umjesto toga potencijalne strane investitore u BiH očekuje veliki broj birokratskih prepreka, korupcija koja je naročito izražena u javnoj administraciji i brojna iznenađenja u smislu komplikovanih procedura čije je ispunjenje neophodno za početak rada.

13.1.2. Institucije BiH

Analizom planiranih rashoda u Prijedlog budžeta institucija Bosne i Hercegovine za 2007. godinu koji direktno ili indirektno mogu doprinijeti povećanju inostranih investicija može se konstatirati da u prijedlogu budžeta institucija Bosne i Hercegovine nije došlo do osjetnih promjena u planiranju sredstava za javne politike koje bi mogle doprinijeti poboljšanju stanja u oblasti privlačenja stranih investicija u Bosni i Hercegovini.

13.1.3. Federacija BiH

Federacija Bosne i Hercegovine u svom budžetu za 2007. godinu nema nikakva planirana sredstva koja bi omogućila finansiranje programa koji bi uticali na povećanje inostranih investicija u skladu sa zahtjevima iz Građanske platforme

13.1.4. Republika Srpska

Republika Srpska u svom budžetu za 2007. godinu nema nikakva planirana sredstva koja bi omogućila finansiranje programa koji bi uticali na povećanje inostranih investicija u skladu sa zahtjevima iz Građanske platforme

13.1.5. Kantoni u Federaciji BiH

Svih deset kantona u Federaciji BiH u svojim budžetima za 2007. godinu nemaju nikakva planirana sredstva koja bi omogućila finansiranje programa koji bi utjecali na povećanje inostranih investicija u skladu sa zahtjevima iz Građanske platforme

Treće poglavlje

Preporuke za domaće vlasti za unaprijeđenje budžetskog planiranja

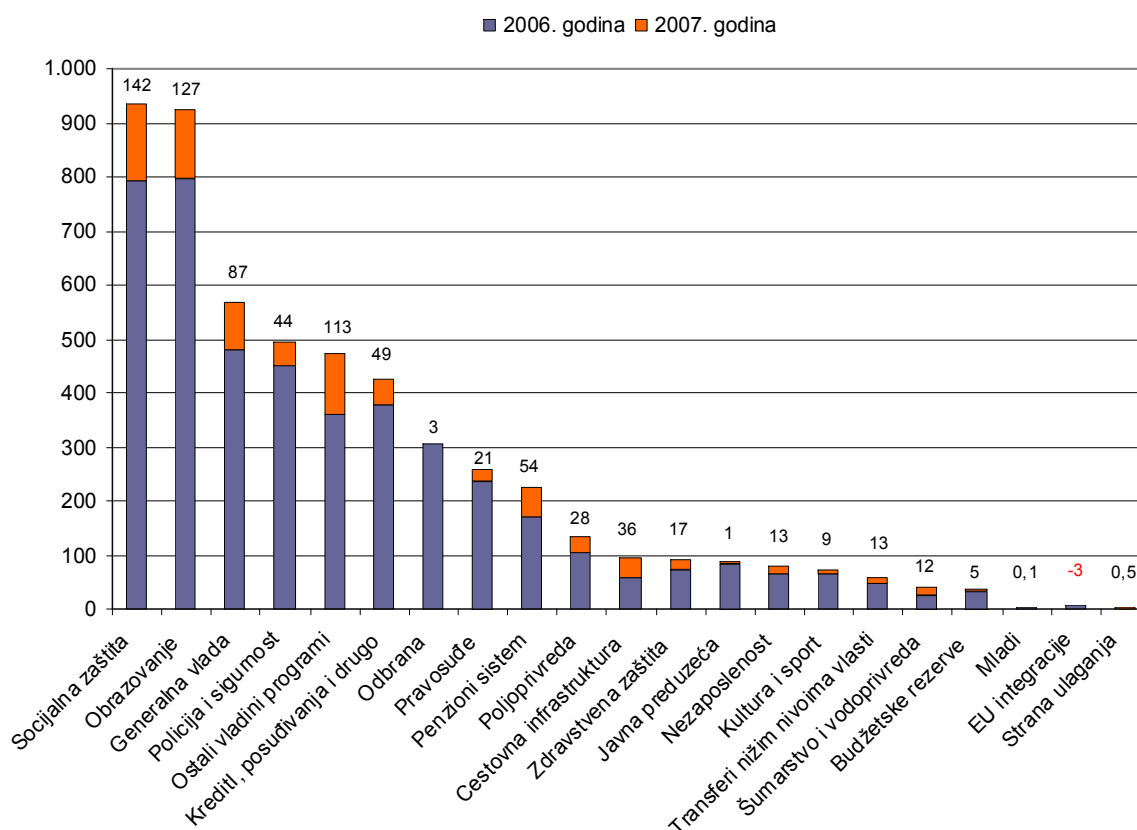
U prvom i drugom poglavlju ovog izvještaja dat je detaljan pregled strukture ukupnih javnih rashoda u Bosni i Hercegovini za 2007. godinu i detaljan pregled promjena u alociranju budžetskih sredstava u odnosu na 2006. i 2005. godinu. Na osnovu ovog pregleda i zaključaka koji su donešeni za svaki analizirani nivo vlasti, u ovom poglavlju nalazi se zbirni pregled preporuka za sve nivoe vlasti, čijim prihvatanjem bi se osiguralo znatno efikasnije korištenje budžetskih sredstava za finansiranje mjera, aktivnosti i programa za rješavanje prioritetnih problema svih stanovnika u Bosni i Hercegovini.

1. ZBIRNI PREGLED JAVNIH RASHODA U BOSNI I HERCEGOVINI

Ukupni planirani budžetski rashodi institucija Bosne i Hercegovine, Federacije Bosne i Hercegovine, Republike Srpske i deset kantona u Federaciji Bosne i Hercegovine su u 2007. godini planirani u iznosu od 5,314 milijarde KM, što je povećanje od 772,4 miliona KM u odnosu na usvojene budžete i rebalanse budžeta ovih institucija za 2006. godinu.

Grafik 3-1-1.

Zbirni pregled planiranog povećanja ukupnih budžetskih rashoda u 2007. godini u odnosu na 2006. godinu
Izvor: Budžeti za 2006. godinu i 2007. godinu
(Iznosi u milionima KM)

Nakon što su svi ukupni budžetski rashodi razvrstani u jednu od 21 kategorije, moguće je dati ukupni uporedni pregled planiranih budžetskih promjena za 2007. godinu, na osnovu kojeg se mogu jasno vidjeti promjene u finansiranju socio-ekonomskih politika uvrštenih u Građansku platformu u odnosu

na zbirne planirane budžetske rashode svih analiziranih nivoa vlasti u Bosni i Hercegovini. Detaljan pregled nalazi se u tabeli 3-1-1.

Tabela 3-1-1:
Uporedni prikaz ukupnih budžetskih rashoda na nivou institucija BiH, entiteta i kantona u F BiH u 2007. godini
Izvor: Budžeti za 2005. i 2007. godinu institucija BiH, F BiH, RS i 10 kantona u F BiH
(iznosi u KM)

	Ukupni rashodi planirani Prijedlogom budžeta BiH za 2007. godinu	% Učešće u budžetu BiH za 2007. godinu	% Povećanje / smanjenje u odnosu na 2006. godinu
1. Ukupno	5.314.360.439	100%	772.434.380
Od čega:			
1.1. Osnovne funkcije javne administracije	1.626.601.047	30,61%	155.433.160
1.1.1. Generalna vlada	568.046.919	10,69%	86.902.665
1.1.2. Pravosuđe	256.533.235	4,83%	20.765.177
1.1.3. Odbrana	307.225.568	5,78%	3.295.568
1.1.4. Policija i sigurnost	494.795.325	9,31%	44.469.750
1.2. Sredstva za politike iz Građanske platforme	2.480.070.291	46,67%	379.808.426
1.2.1. Nezaposlenost	79.998.060	1,51%	12.868.986
1.2.2. Penzioni sistem	224.552.000	4,23%	54.127.550
1.2.3. Zdravstvena zaštita	89.369.251	1,68%	16.838.508
1.2.4. Socijalna zaštita	934.285.815	17,58%	142.048.760
1.2.5. Poljoprivreda	133.185.046	2,51%	27.915.606
1.2.6. Mladi	5.362.000	0,10%	114.500
1.2.7. Javna administracija	-	-	-
1.2.8. Obrazovanje	922.468.321	17,36%	127.108.971
1.2.9. Korupcija	0	-	0
1.2.10. EU integracije	3.313.802	0,06%	-2.686.198
1.2.11. Javna preduzeća	85.583.175	1,61%	976.392
1.2.12. Strana ulaganja	1.952.821	0,04%	495.351
1.3. Sredstva za ostale sektorske politike	682.979.632	12,85%	169.592.508
1.3.1. Cestovna infrastruktura	96.051.903	1,81%	36.215.073
1.3.2. Šumarstvo i vodoprivreda	38.421.702	0,72%	11.821.306
1.3.3. Kultura i sport	74.270.184	1,40%	8.559.925
1.3.4. Ostali vladini programi	474.235.843	8,92%	112.996.204
1.4. Ostalo	524.709.469	9,87%	67.600.286
1.4.1. Transferi nižim nivoima vlasti	59.508.745	1,12%	13.361.845
1.4.2. Budžetske rezerve i nerazvrstano	38.012.343	0,72%	5.189.798
1.4.3. Rashodi na kredite, posuđivanja i dr. obaveze	427.188.381	8,04%	49.048.643

Kao što se iz prethodne tabele može vidjeti najveće povećanje planiranih budžetskih rashoda zabilježeno je u **socijalnoj zaštiti**, za koju je u odnosu na 2006. godinu planirano povećanje od 142,5 miliona KM (ili 271,8 miliona KM u odnosu na 2005. godinu). Drugo po visini povećanja izdvajanja za u 2007. godini jeste povećanje izdvajanja za **obrazovanje**, za koje je planirano povećanje od 127,1 milion KM u odnosu na 2006. godinu (ili 213,7 miliona KM u odnosu na 2005. godinu). Na trećem mjestu je planirano povećanja na ostale vladine socio-ekonomske politike (ostali vladini programi) koji nisu posebno tretirani u analizi, za koje je planirano povećanje rashoda od 113 miliona KM u odnosu na 2006. godinu (ili 205,1 milion KM u odnosu na 2005. godinu). Ove tri kategorije rashoda su jedine

kategorije rashoda za koje je u 2007. godini planirano povećanje budžetskih rashoda koji su pojedinačno veći za 100 miliona KM.

Od kategorija budžetskih rashoda koji spadaju u grupu rashoda koji su u odnosu na 2006. godinu povećani u iznosu manjem od 100 miliona KM, ali i većem od 10 miliona KM najveće povećanje zabilježeno je u planiranim rashodima generalne vlade za koje je u odnosu na 2006. godinu planirano povećanje od 86,9 miliona KM (ili 125,3 miliona u odnosu na 2005. godinu). Na drugom mjestu u ovoj grupi rashoda nalaze se budžetski rashodi na **penzionu politiku** koji su u odnosu na 2006. godinu planirani u iznosu većem za 54,1 milion KM (ili za 40,2 miliona KM u odnosu na 2005. godinu), dok se iza njih nalaze planirani rashodi na kredite, kamate i druge rashode finansiranja koji su u odnosu na 2006. godinu povećani za 49,05 miliona KM (ili za 141,3 miliona KM u odnosu na 2005. godinu). Na četvrtom mjestu u ovoj grupi nalazi se povećanje rashoda na policiju i sigurnost koji su planirani u iznosu većem za 44,4 miliona KM (ili za 96,1 milion KM u odnosu na 2005. godinu), a na petom rashodi na cestovnu infrastrukturu koji su u odnosu na 2006. godinu povećani za 36,2 miliona KM (ili za 16,3 miliona KM u odnosu na 2005. godinu). Iza povećanja rashoda na cestovnu infrastrukturu po visini povećanja u 2007. godini, nalazi se povećanje rashoda na **poljoprivredu** koji su u odnosu na 2006. godinu povećani za 27,9 miliona KM (ili za 63,8 miliona KM u odnosu na 2005. godinu), dok su rashodi na pravosuđe planirani u iznosu većem za 20,7 miliona KM (ili za 20,4 miliona KM u odnosu na 2005. godinu). Iza planiranih povećanja na pravosuđe, po veličini povećanja u odnosu na 2006. godinu nalaze se rashodi za **zdravstvo** za koje je planirano povećanje od 16,8 miliona KM (ili za 30,2 miliona KM u odnosu na 2005. godinu), dok se iza njih nalaze planirani rashodi za transfere nižim nivoima vlasti (općinama i vanbudžetskim institucijama), koji su u odnosu na 2006. godinu povećani za 13,3 miliona KM (ili za 18,4 miliona KM u odnosu na 2005. godinu). Iza povećanja planiranih rashoda na transfere nižim nivoima vlasti, nalazi se planirano povećanje za **nezaposlenost/zapošljavanje** za koje je u odnosu na 2006. godinu planirano povećanje od 12,87 miliona KM (ili za 29,3 miliona KM u odnosu na 2005. godinu), dok se iza njih nalazi planirano povećanje rashoda za šumarstvo i vodoprivredu od 11,82 miliona KM (ili za 12,7 miliona KM u odnosu na 2005. godinu).

Od kategorija budžetskih rashoda koji spadaju u grupu rashoda koji su u odnosu na 2006. godinu povećani u iznosu manjem od 10 miliona KM, ali i većem od 1 miliona KM najveće povećanje zabilježeno je u oblasti kulture i sporta (povećanje od 8,5 miliona KM u odnosu na 2006. i 12,9 miliona KM u odnosu na 2005. godinu), zatim za budžetske rezerve (povećanje od 5,1 milion KM u odnosu na 2006. i 2,8 miliona KM u odnosu na 2005. godinu), a iza njih se nalazi povećanje rashoda na odbranu (povećanje od 3,3 miliona KM u odnosu na 2006. i 9,5 miliona KM u odnosu na 2005. godinu).

Od kategorija budžetskih rashoda koji spadaju u grupu rashoda koji su u odnosu na 2006. godinu povećani u iznosu manjem od 1 milion KM, najveće povećanje je zabilježeno u finansiranju **javnih preduzeća**, za koje je planirano povećanje od 0,98 miliona KM u odnosu na 2006. godinu (ili 0,1 milion KM u odnosu na 2005. godinu), zatim za izdvajanja na **strana ulaganja** (povećanje od 0,5 miliona KM u odnosu na 2006. i 0,9 miliona KM u odnosu na 2005. godinu), i na kraju najmanje povećanje budžetskih rashoda planirano je za **mlade**, za koje je u odnosu na 2006. godinu planirano povećanje od 0,11 miliona KM (ili za 4,1 milion KM u odnosu na 2005. godinu). Od svih budžetskih kategorija jedino je za institucije i programe koji su direktno povezani sa pitanjem **EU integracija** došlo do smanjenja budžetskih rashoda u odnosu na 2006. godinu za 2,6 miliona KM.

2. ZAKLJUČCI ANALIZE I PREPORUKE

2.1. Zbirni pregled zaključaka analize

Analizom usklađenosti javne potrošnje sa zahtjevima iz Građanske platforme utvrđene su najznačajnije promjene u budžetskom planiranju u vremenskom periodu od 2005. do 2007. godine, na osnovu koje su utvrđene promjene u alociranju budžetskih sredstava za sve socio-ekonomske politike koje su uvrštene u GROZD Građansku platformu. Imajući u vidu prethodno prezentirane informacije o napretku institucija Bosne i Hercegovine, Federacije Bosne i Hercegovine, Republike Srpske i svih deset kantona u Federaciji Bosne i Hercegovine u osiguranju budžetskih sredstava za socio-ekonomske politike iz Građanske platforme, kreirani su slijedeći zbirni zaključci o promjenama u planiranoj budžetskoj potrošnji za socio-ekonomske politike koje su uvrštene u Građansku platformu:

2.1.1. Zaključak u pogledu budžetskih izdvajanja za zapošljavanje

Vlasti Bosne i Hercegovine za 2007. godinu su u budžetima institucija BiH, entiteta i kantona u F BiH planirale minimalnih 79,9 miliona KM za politike zapošljavanja koja su u odnosu na 2006. godinu povećana za 12,86 miliona KM. Imajući u vidu razmjere problema nezaposlenosti i isključenosti velikog dijela stanovništva iz radne snage, **generalni zaključak o usklađenosti budžetske potrošnje sa Građanskom platformom u oblasti zapošljavanja je da su domaće vlasti značajno zanemarile pitanje zapošljavanja tokom procesa kreiranja budžeta, te da se u 2007. godini ne mogu očekivati niti minimalne pozitivne promjene u ovoj oblasti u skladu sa zahtjevima iz Građanske platforme.**

2.1.2. Zaključak u pogledu budžetskih izdvajanja za penzionu politiku

Vlasti Bosne i Hercegovine za 2007. godinu su u budžetima institucija BiH, entiteta i kantona u F BiH planirale 224,55 miliona KM za penzionu politiku koja su u odnosu na 2006. godinu povećana za 54,12 miliona KM, što predstavlja značajno povećanje izdvajanja za ove namjene. Imajući u vidu strukturu namjena budžetskih sredstava za penzionu politiku, **generalni zaključak o usklađenosti budžetske potrošnje sa Građanskom platformom u oblasti penzionog sistema jeste da i pored toga što su domaće vlasti obezbijedile značajno povećanje sredstava za penzionu politiku, obzirom na strukturu namjenskih izdvajanja, može se konstatirati da domaće vlasti i dalje ignorišu izuzetno težak položaj penzionera koji primaju minimalne penzije, te se iz tog razloga ne mogu očekivati značajnije pozitivne promjene u ovoj oblasti sa zahtjevima iz Građanske platforme.**

2.1.3. Zaključak u pogledu budžetskih izdvajanja za zdravstvo

Vlasti Bosne i Hercegovine za 2007. godinu su u budžetima institucija BiH, entiteta i kantona u F BiH planirale 89,36 miliona KM za zdravstvo, koja su u odnosu na 2006. godinu povećana za 17,34 miliona KM, što predstavlja umjereno povećanje izdvajanja za ove namjene. Imajući u vidu ukupno stanje u sistemu zdravstvene zaštite u Bosni i Hercegovini, **generalni zaključak o usklađenosti**

planirane budžetske potrošnje u oblasti zdravstva sa Građanskom platformom jeste da su vlasti Bosne i Hercegovine planirale umjereno povećanje sredstava za zdravstvo, koja ne mogu značajnije uticati na poboljšanje stanja u zdravstvu, te se može očekivati samo minimalni napredak u ispunjavanju zahtjeva iz Građanske platforme u ovoj oblasti.

2.1.4. Zaključak u pogledu budžetskih izdvajanja za socijalnu zaštitu

Vlasti Bosne i Hercegovine za 2007. godinu su u budžetima institucija BiH, entiteta i kantona u F BiH planirale 934,28 miliona KM za socijalnu zaštitu, koja su u odnosu na 2006. godinu povećana za 141,5 miliona KM, što predstavlja izuzetno povećanje izdvajanja za ove namjene. Međutim, imajući u vidu ukupno socijalno stanje u zemlji i činjenicu da je najveći dio ovog povećanja alociran za socijalnu zaštitu kategorija proistaklih iz rata, **generalni zaključak o usklađenosti planirane budžetske potrošnje u oblasti socijalne zaštite sa Građanskom platformom jeste da su vlasti Bosne i Hercegovine planirale značajna sredstva koja će omogućiti osobama sa onesposobljenjima poboljšanje socijalnog položaja, istovremeno nastavljajući sa praksom favorizovanja socijalne zaštite kategorija stanovništva proistaklih iz rata, što može prouzrokovati veoma ozbiljne socijalne i ekonomske poremećaje na prostoru cijele Bosne i Hercegovine, zbog čega će ove promjene izuzetno negativno uticati na ispunjavanje zahtjeva iz Građanske platforme u ovoj oblasti.**

2.1.5. Zaključak u pogledu budžetskih izdvajanja za poljoprivredu

Vlasti Bosne i Hercegovine za 2007. godinu su u budžetima institucija BiH, entiteta i kantona u F BiH planirale 133,1 milion KM za poljoprivredu, koja su u odnosu na 2006. godinu povećana za 27,9 miliona KM, što će značajno uticati na poboljšanje stanja u ovoj oblasti. **Generalni zaključak o usklađenosti planirane budžetske potrošnje u oblasti poljoprivrede sa Građanskom platformom jeste da su vlasti Bosne i Hercegovine planirale značajna sredstva koja će omogućiti adekvatnu podršku razvoju domaćeg poljoprivrednog sektora sa kojima je moguće očekivati napredak u poboljšanju stanja u ovoj oblasti u skladu sa zahtjevima iz Građanske platforme.**

2.1.6. Zaključak u pogledu budžetskih izdvajanja za mlade

Vlasti Bosne i Hercegovine za 2007. godinu su u budžetima institucija BiH, entiteta i kantona u F BiH planirale 5,3 miliona KM za mlade, koja su u odnosu na 2006. godinu povećana za zanemarivih 0,1 milion KM. Imajući u vidu specifičan socio-ekonomski položaj mladih u Bosni i Hercegovini, **generalni zaključak o usklađenosti planirane budžetske potrošnje u oblasti mladih jeste da vlasti Bosne i Hercegovine nisu planirale sredstva koja mogu doprinijeti značajnijem poboljšanju položaja mladih i da u procesu kreiranja budžeta nisu zabilježene pozitivne promjene u ovoj oblasti, a koje bi bile u skladu sa zahtjevima iz Građanske platforme.**

2.1.7. Zaključak u pogledu budžetskih izdvajanja za javnu administraciju

Vlasti Bosne i Hercegovine za 2007. godinu su u budžetima institucija BiH, entiteta i kantona u F BiH planirale 1,626 milijarde KM za osnovne funkcije javne administracije, koja su u odnosu na 2006. godinu povećana za 155,4 miliona KM. **Generalni zaključak koji se tiče finansiranja javne administracije je da su na svim nivoima vlasti predviđena povećanja izdvajanja za ove kategorije, što je direktno u suprotnosti sa nastojanjima da se prekobrojan i neefikasan administrativni aparat smanji i približi evropskom prosjeku, a na taj način bi se oslobodila značajna finansijska sredstva koja bi pravilnom raspodjelom između socijalnih i investicionih programa omogućila brži razvoj i približavanje BiH ispunjenju zahtjeva definisanih Građanskom platformom.**

2.1.8. Zaključak u pogledu budžetskih izdvajanja za obrazovanje

Vlasti Bosne i Hercegovine za 2007. godinu su u budžetima institucija BiH, entiteta i kantona u F BiH planirale 922,4 miliona KM za obrazovanje, koja su u odnosu na 2006. godinu povećana za 127,1 miliona KM. **Generalni zaključak je, da iako je došlo do rasta izdvajanja sredstava za obrazovanje u budžetima na svim nivoima vlasti, značajniji napredak u ovoj oblasti se ne može očekivati bez sistemskog rješenja, odnosno usvajanja odgovarajuće zakonske regulative na državnom nivou.**

2.1.9. Zaključak u pogledu budžetskih izdvajanja za borbu protiv korupcije

Generalni zaključak je da su vlasti BiH na svim nivoima povećale finansijska sredstva za kategorije koje mogu uticati na smanjenje korupcije.

2.1.10. Zaključak u pogledu budžetskih izdvajanja za Evropske integracije

Vlasti Bosne i Hercegovine za 2007. godinu su u budžetima institucija BiH, entiteta i kantona u F BiH planirale svega 3,3 miliona KM za finansiranje institucija i programa direktno povezanih sa pitanjem EU integracija, koja su u odnosu na 2006. godinu smanjena za 2,6 miliona KM. Obzirom na sve izazove koji stoje pred domaćim vlastima na putu ka punopravnom članstvu u uniji, **generalni zaključak o usklađenosti planirane budžetske potrošnje u oblasti EU integracija je da vlasti Bosne i Hercegovine nisu planirale sredstva koja mogu doprinijeti ubrzanju cjelokupnog procesa Evropskih integracija i da u procesu kreiranja budžeta nisu zabilježene pozitivne promjene u ovoj oblasti, a koje bi bile u skladu sa zahtjevima iz Građanske platforme.**

2.1.11. Zaključci u pogledu budžetskih izdvajanja za javna preduzeća

Generalni zaključak koji proističe iz planiranih budžeta na različitim nivoima vlasti je da bez obzira na stagnaciju subvencioniranja u odnosu na raniji period ova sredstva treba dodatno

smanjiti, a stvorene viškove usmjeriti u investicione i socijalne programe. Ovo se naročito odnosi na Kanton Sarajevo.

2.1.12. Zaključci u pogledu budžetskih izdvajanja za strana ulaganja

Nedostatak planiranih sredstava u budžetima svih nivoa vlasti osim institucija BiH, pokazuje da institucije vlasti u BiH nemaju jasnu strategiju niti akcioni plan, čijom bi implementacijom stvorili uslove i ambijent za veći priliv stranih investicija. Umjesto toga potencijalne strane investitore u BiH očekuje veliki broj birokratskih prepreka, korupcija koja je naročito izražena u javnoj administraciji i brojna iznenađenja u smislu komplikovanih procedura čije je ispunjenje neophodno za početak rada.

2.1.13. Generalni zaključak o promjenama u ukupnim budžetskim rashodima za 2007. godinu

Ukupni budžetski rashodi u 2007. godini planirani u iznosu od 5,31 milijarde KM, koji su u odnosu na 2006. godinu povećani za 772,4 miliona KM, a u odnosu na 2005. godinu za čak 1,31 milijardu KM, od čega je za socio-ekonomske politike, koje su uvrštene u Građansku platformu, zabilježeno povećanje sa 1,82 milijarde KM iz 2005. godine na 2,1 milijardu u 2006. godini (povećanje od 276, 2 miliona KM u odnosu na 2005. godinu), te povećanje na 2,48 milijardi KM u 2007. godini (povećanje od 380,2 miliona KM u odnosu na 2006. godinu).

Uzimajući u obzir strukturu povećanja izdvajanja za pojedine oblasti iz Građanske platforme, generalni zaključak o usklađenosti javnih rashoda sa zahtjevima iz Građanske platforme jeste da su domaće vlasti manje od polovine planiranog povećanja budžetskih prihoda iskoristile za finansiranje javnih politika uvrštenih u Građansku platformu, te da ova povećanja mogu uticati na pozitivne promjene samo u oblastima **poljoprivrede i obrazovanja, borbe protiv korupcije i javnih preduzeća**. Planirana povećanja izdvajanja za **penzionu politiku i socijalnu zaštitu** su u skladu sa zahtjevima iz Građanske platforme, ali zbog strukture njihove namjene ova povećanja izdvajanja neće doprinijeti poboljšanju stanja u ovim oblastima u skladu sa zahtjevima iz Građanske platforme. Planirana povećanja izdvajanja za **zdravstvenu zaštitu** mogu uticati na poboljšanje stanja u ovoj oblasti u minimalnom obimu, dok planirana povećanja izdvajanja za **zapošljavanje, mlade i strana ulaganja** su planirana u iznosu sa kojim se ne mogu očekivati niti minimalne pozitivne promjene u skladu sa zahtjevima iz Građanske platforme, dok su sredstva za **EU integracije** smanjena, a za **javnu administraciju povećana**, što je u potpunoj suprotnosti sa zahtjevima iz Građanske platforme.

Iz prethodno pobrojanih razloga, **generalni zaključak o usklađenosti planirane budžetske potrošnje institucija Bosne i Hercegovine, Federacije Bosne i Hercegovine, Republike Srpske i deset kantona u Federaciji BiH jeste da planirana budžetska potrošnja nije u skladu sa zahtjevima iz Građanske platforme i da se na osnovu planirane budžetske potrošnje za 2007. godinu mogu očekivati samo djelimične pozitivne promjene u rješavanju problema u poljoprivredi, obrazovanju i djelimično u socijalnoj zaštiti osoba sa onesposobljenjima.**

2.2. Pregled preporuka

Na osnovu rezultata analize usklađenosti javnih rashoda u Bosni i Hercegovini sa ciljevima iz GROZD Građanske platforme za 2007. godinu, uzimajući u obzir značajno povećanje finansijskih kapaciteta svih nivoa vlasti koji se mogu iskoristiti za direktno rješavanje ili za pokretanje aktivnosti za njihovo sistemsko rješavanje, u cilju osiguranja efikasnog ispunjavanja zahtjeva postavljenih u Građanskoj platformi, kreirane su preporuke za Parlament i Vlade institucija Bosne i Hercegovine, Federacije Bosne i Hercegovine i sve kantone u Federaciji Bosne i Hercegovine koje mogu doprinijeti da budžeti svih institucija vlasti tokom 2007. i/ili za 2008. godinu adekvatno tretiraju najvažnija pitanja iz Građanske platforme.

2.2.1. Pregled preporuka za pojedine oblasti iz Građanske platforme

Zapošljavanje

- 1.1. Budžet Bosne i Hercegovine bi trebao sadržavati sredstva za programe specijalne namjene koja bi omogućila Agenciji za rad i zapošljavanje započinjanje procesa izrade nacionalnog akcionog plana za borbu protiv nezaposlenosti, te sredstva putem kojih bi se poboljšala koordinacija entitetskih politika rada;
- 1.2. Budžet Bosne i Hercegovine bi trebao sadržavati minimalno inicijalna finansijska sredstva za finansiranje aktivnih politika zapošljavanja koja bi se bez ograničenja koristila za podsticanje zapošljavanja svih nezaposlenih lica na prostoru cijele Bosne i Hercegovine;
- 1.3. Budžet Bosne i Hercegovine bi trebao sadržavati sredstva koja bi omogućila izradu državne politike za podsticanje ekonomskog i socijalnog razvoja nerazvijenih područja u Bosni i Hercegovini, posebno onih općina koje imaju ispodprosječne ekonomske, socijalne, zdravstvene i obrazovne mogućnosti u odnosu na ostatak Bosne i Hercegovine;
- 1.4. Budžet Federacije Bosne i Hercegovine bi trebao sadržavati znatno veća finansijska sredstva za sve politike rada, koja bi se bez ograničenja koristila za podsticanje zapošljavanja svih nezaposlenih lica, te bi se u budžetu jasno trebao definisati iznos sredstava koja će se koristiti za aktivne i pasivne politike rada, a sredstva namjenjena za poboljšanje socijalnog položaja nezaposlenih lica koja imaju borački status bi trebala biti uključena u ukupna sredstva koja se iz budžeta F BiH koriste za finansiranje politika rada;
- 1.5. Budžet Republike Srpske bi trebao sadržavati znatno veća sredstva za politike zapošljavanja, posebno u oblasti aktivnih politika rada, kako bi se osigurao značajniji poticaj za smanjenje nezaposlenosti u Republici Srpskoj;

1.6. Budžeti Unsko-sanskog, Posavskog, Bosansko-podrinjskog i kantona 10 bi trebali sadržavati značajno veća sredstva za finansiranje aktivnosti i mjera koje na efikasan način mogu doprinijeti poboljšanju položaja nezaposlenih i rastu zaposlenosti u ovim kantonima.

Penzioni sistem

2.1. Budžet Bosne i Hercegovine u okviru Ministarstva civilnih poslova bi trebao sadržavati sredstva za pokretanje aktivnosti na izradi harmoniziranog akcionog plana za reformu penzionih sistema u Bosni i Hercegovini koji će jasno definisati korake koje javna administracija treba poduzeti kako bi se osiguralo da penzioni sistem ne generiše siromaštvo;

2.2. Budžet Federacije Bosne i Hercegovine bi trebao sadržavati dodatna sredstva za grant Federalnom zavodu PIO neophodan za finansiranje isplate penzija penzionisanim pripadnicima Vojske F BiH po povoljnijim uslovima, sredstva za prijevremeno penzionisanje demobilisanih vojnika po osnovu zakona o dopunskim pravima boraca u ukupnom iznosu od 166 miliona KM, te sredstva koja će omogućiti Federalnom zavodu PIO isplatu minimalnih i zagarantovanih penzija u iznosu koji će penzionerima omogućiti prihode za zadovoljavanje minimalnih društvenih potreba;

2.3. Budžet Republike Srpske bi trebao sadržavati veća sredstva za Fond PIO RS koja bi se namjenski iskoristila za subvencioniranje minimalnih i zagarantovanih penzija u iznosu koji će omogućiti Fondu PIO isplatu minimalnih penzija svim korisnicima u iznosu koji će im omogućiti prihode za zadovoljavanje minimalnih životnih potreba;

Zdravstvena zaštita

3.1. Budžet Bosne i Hercegovine bi trebao sadržavati sredstva kojim bi se omogućilo da institucije BiH efikasnije utiču na rješavanje problema sa kojima se suočavaju stanovnici Bosne i Hercegovine, posebno oni koji nemaju adekvatan pristup korištenju usluga sistema zdravstvene zaštite, te sredstva koja bi omogućila iniciranje procesa izrade akcionog plana za sveobuhvatnu reformu sistema zdravstvene zaštite koji će osigurati efikasno iskorištavanje prava svih stanovnika Bosne i Hercegovine na zdravstvo i zdravstvenu zaštitu;

3.2. Budžet Federacije Bosne i Hercegovine bi trebao sadržavati dodatna sredstva za unaprijeđenje sistema zdravstvene zaštite u Federaciji Bosne i Hercegovine, te sredstva koja će omogućiti početak procesa uvođenja i implementacije osnovnog paketa zdravstvenih prava i usluga za sve stanovnike Federacije Bosne i Hercegovine;

3.3. Budžet Republike Srpske bi trebao sadržavati dodatna sredstva kojima bi bilo moguće osigurati značajnije unaprijeđenje u sistemu zdravstvene zaštite Republike Srpske, uključujući sredstva koja će omogućiti početak procesa uvođenja i implementaciju osnovnog paketa zdravstvenih prava i usluga za sve stanovnike Republike Srpske;

3.4. U Federaciji BiH, budžeti Tuzlanskog, Bosansko-podrinjskog, Hercegovačko-neretvanskog i Kantona 10 bi trebali sadržavati znatno veća sredstva za unaprijeđenje stanja u sistemu zdravstvene zaštite u ovim kantonima;

Socijalna zaštita

4.1. Budžet Bosne i Hercegovine bi trebao sadržavati značajnija sredstva za programe koji mogu doprinijeti poboljšanju položaja svih socijalno ugroženih stanovnika Bosne i Hercegovine, uključujući sredstva koja bi omogućila uspostavljanje mehanizama za socijalnu zaštitu na nivou Bosne i Hercegovine;

Budžet institucija Bosne i Hercegovine bi trebao sadržavati sredstva koja će omogućiti pokretanje aktivnosti koje će doprinijeti uspostavljanju harmoniziranog sistema socijalne zaštite na nivou entiteta sa ciljem osiguranja jednakih ekonomskih i socijalnih prava za sve građane Bosne i Hercegovine;

Budžet institucija Bosne i Hercegovine bi trebao sadržavati sredstva za iniciranje procesa izrade akcionog plana za uspostavljanje nove komponente sistema socijalne zaštite u Bosni i Hercegovini koja će osigurati sistemsku podršku u stambenom zbrinjavanju siromašnih, a posebno mladih;

4.2. Budžet Federacije Bosne i Hercegovine bi trebao obezbijediti znatno veća sredstva za socijalnu zaštitu "ne-ratnih" kategorija socijalno ugroženih stanovnika Bosne i Hercegovine.

Posebno se preporučuje da se izdvajanja za dječiju zaštitu povećaju u obimu koji će obezbijediti eliminaciju diskriminacije djece po osnovu statusa njihovih roditelja;

Takođe se preporučuje da se za socijalnu zaštitu obezbijede dodatna sredstva za uspostavljanje novih prava iz oblasti stambenog zbrinjavanja, posebno za kategorije mladih bez diskriminacije po bilo kom osnovu;

4.3. Budžet Republike Srpske sadrži neprihvatljivo nizak nivo sredstava za socijalnu zaštitu za sve kategorije korisnika socijalne zaštite, zbog čega je ključna preporuka za vlasti RS da prioritetno izdvoje dodatna sredstva za socijalnu zaštitu svih ugroženih kategorija stanovnika Republike Srpske;

4.4. U Federaciji BiH, budžeti Unsko-sanskog, Zeničko-dobojskog, Srednje-bosanskog i Hercegovačko-neretvanskog kantona bi trebali sadržavati znatno veća sredstva za socijalnu zaštitu porodice i djece;

Poljoprivreda

- 5.1. Budžet institucija Bosne i Hercegovine bi trebao sadržavati sredstva koja će omogućiti početak implementacije reforme poljoprivrede, sa ciljem restrukturiranja i povećanja administrativnih kapaciteta javne uprave u oblasti poljoprivrede;
- 5.2. U Federaciji BiH, budžeti Posavskog, Tuzlanskog, Zeničko-dobojskog i Hercegovačko-neretvanskog kantona bi trebali osigurati povećanje budžetskih izdvajanja za razvoj poljoprivrednog sektora i poboljšanje životnog standarda ljudi na selu;

Mladi

- 6.1. Budžet Bosne i Hercegovine bi trebao sadržavati sredstva za izradu i pokretanje pilot faze državne afirmativne politike za mlade, koja će osigurati stvaranje jednakih uslova za sve mlade ljude u Bosni i Hercegovini u oblasti obrazovanja, zapošljavanja, komunikacija i stambenog zbrinjavanja;
- 6.2. Budžet Federacije Bosne i Hercegovine bi trebao sadržavati posebne budžetske linije koje će biti namijenjene za finansiranje mjera za unaprijeđenje ekonomskog i socijalnog položaja mladih ljudi;
- 6.3. Budžet Republike Srpske bi trebao sadržavati veća sredstva za programe unaprijeđenja ekonomskog i socijalnog položaja mladih ljudi;
- 6.4. U Federaciji BiH, budžeti Posavskog, Tuzlanskog, Bosansko-podrinjskog, Srednje-bosanskog, Hercegovačko-neretvanskog, Zapadno-hercegovačkog kantona i kantona 10, bi trebali sadržavati bar minimalna sredstva koja će se iskoristiti za finansiranje programa, projekata i mjera koje bi imale za cilj poboljšanje položaja mladih ljudi u ovim kantonima.

Javna administracija

- 7.1. Budžet Bosne i Hercegovine za 2007. godinu bi trebao sadržavati sredstva za pokretanje posebnih programa sa ciljem pripreme sveobuhvatnog prilagođavanja javne administracije na svim nivoima vlasti zahtjevima koji proizilaze iz procesa Evropskih integracija, posebno nakon zaključivanja Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju;
- 7.2. Budžet Federacije BiH bi trebao sadržavati manja sredstva za javnu administraciju obzirom na specifično uređenje kojim niže lokalne cjeline (kantoni) obavljaju većinu administrativnih poslova. Sistem podjeljenih nadležnosti koji postoji u odnosu Federacije BiH prema kantonima je preskup.
- 7.3. Budžet RS tj. njegova izdvajanja za javnu administraciju pati od istih manjkavosti, kao i budžeti ostalih nivoa vlasti, a to je nesrazmjerno povećanje budžetskih izdvajanja za oblast generalna vlada u odnosu na porast industrijskog razvoja i društva uopšte.
- 7.4. Kao i ostali budžeti i budžeti kantona u F BiH nisu zaboravili da bez obzira na veoma loše socijalno okruženje povećaju budžetsku stavku za finansiranje oblasti generalna vlada. Takođe nije moguće racionalno objasniti ogromno povećanje za oblast policije i sigurnosti, tako da je

potrebno izvršiti reviziju utroška planiranih sredstava, radi boljeg planiranja budžeta za 2008. godinu.

Obrazovanje

- 8.1. Institucije BiH treba da stvore ambijent u kome će oblast obrazovanja doživjeti svoj puni prosperitet. Pod ovim ambijentom podrazumijevamo donošenje Zakona o visokom obrazovanju čime bi se domaće zakonodavstvo u ovoj oblasti uskladilo sa Bolonjskim procesima i drugim relevantnim međunarodnim dokumentima.
- 8.2. Sredstva koja F BiH izdvaja za oblast obrazovanja su neznatna što je uzrokovano specifičnim uređenjem F BiH, odnosno finansiranjem ove oblasti na kantonalnom nivou. Ono što bi F BiH obzirom na specifičnost uređenja mogla da uradi je da posreduje u harmonizaciji zakonodavstva u ovoj oblasti u različitim kantonima.
- 8.3. Budžet Republike Srpske za 2007. godinu treba sadržavati veća sredstva za srednje i visoko obrazovanje, posebno imajući u vidu potrebe koje proizilaze iz procesa reforme visokog obrazovanja.
- 8.4. Ukoliko to bude moguće zadržati izdvajanja za obrazovanje na ovom nivou uz smanjenje udijela utroška, koji dolazi od administracije u kantonalnim ministrastvima obrazovanja.

Korupcija

- 9.1. Budžet Bosne i Hercegovine za 2007. godinu bi trebao sadržavati sredstva za pokretanje anti-korupcione kampanje. Pored prethodno iznijetog posebnu pažnju treba posvetiti ispunjenju preporuka Ureda za reviziju institucija BiH
- 9.2. Kao i kod institucija BiH potrebno je povesti računa o ispunjavanju preporuka koje redovno dostavlja Ured za reviziju budžeta/proračuna Federacije BiH.
- 9.3. Potrebno je povećati efikasnost institucija odgovornih za suzbijanje korupcije, kroz osmišljavanje programa koji direktno ili indirektno utiču na smanjenje korupcije. Kao i kod prethodno iznijetih i u RS je potrebno da kategorije koje imaju odlučujući uticaj na smanjenje korupcije uzmu u razmatranje brojne revizorske izvještaje Službe za reviziju javnog sektora RS.

EU Integracije

- 10.1. Budžet Bosne i Hercegovine za 2007. godinu bi trebao sadržavati sredstva za pokretanje posebnih programa sa ciljem pripreme sveobuhvatnog prilagođavanja javne administracije na svim nivoima vlasti zahtjevima koji proizilaze iz procesa Evropskih integracija, posebno nakon zaključivanja Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju;

- 10.2. Budžet Federacije Bosne i Hercegovine bi trebao sadržavati sredstva koja će omogućiti implementaciju programa koji mogu doprinijeti bržem prilagođavanju institucijama na nivou entiteta, kantona i općina zahtjevima koji proizilaze iz procesa Evropskih integracija;
- 10.3. Budžet Republike Srpske bi trebao sadržavati sredstva koja će omogućiti implementaciju programa koji mogu doprinijeti bržem prilagođavanju institucija RS zahtjevima koji proizilaze iz procesa Evropskih integracija;
- 10.4. U Federaciji BiH, budžeti svih deset kantona bi trebali sadržavati sredstva koja će na direktan ili indirektan način doprinijeti jačanju svijesti i stvaranju preduslova za brže prilagođavanje svih nivoa vlasti, a posebno općina, zahtjevima koji proizilaze ili koji će proizilaziti iz procesa EU integracija.

Javna preduzeća

- 11.1. Institucije BiH nemaju sredstva planirana za subvencioniranje javnih preduzeća, što predstavlja pozitivan trend.
- 11.2. Subvencioniranje javnih preduzeća u F BiH je mnogo manje nego u prošlosti, ali i predloženo povećanje je direktno u suprotnosti sa stavovima Građanske platforme. U budućnosti tj. planiranju budžeta za narednu godinu smanjiti sredstva za subvencije do potpunog ukidanja istih i preusmjeravanja u investicione i socijalne programe.
- 11.3. Budžet Republike Srpske za 2007. godinu bi trebao osigurati bar minimalna sredstva za unaprijeđenje i razvoj kvalitetnih usluga lokalnih javnih preduzeća, posebno onih koja u siromašnim općinama RS pružaju osnovne usluge građanima. Što se tiče narednog perioda tj. planiranja budžeta za 2008. godinu, potrebno je smanjiti izdvajanja za subvencioniranje javnih preduzeća.
- 11.4. Manji dio kantona u Federaciji BiH treba da smanji sredstva koja izdvaja za subvencioniranje javnih preduzeća (Kanton Sarajevo i Tuzlanski kanton), dok ostali treba da prate trend kakav su planirali budžetima za 2007.godinu.

Strana ulaganja

- 12.1. Budžet Bosne i Hercegovine za 2007. godinu bi trebao sadržavati značajnija sredstva za pokretanje aktivnijih politika usmjerenih na privlačenje stranih investicija i stvaranje povoljnijeg poslovnog okruženja.
- 12.2. Budžet Federacije BiH za 2007. godinu bi trebao sadržavati određena sredstva za pokretanje aktivnijih politika usmjerenih na privlačenje stranih investicija i stvaranje povoljnijeg poslovnog okruženja.

12.3. Budžet Republike Srpske za 2007. godinu bi trebao sadržavati određena sredstva za pokretanje aktivnijih politika usmjerenih na privlačenje stranih investicija i stvaranje povoljnijeg poslovnog okruženja.

12.4. Budžet kantona u Federaciji BiH za 2007. godinu bi trebao sadržavati određena sredstva za pokretanje aktivnijih politika usmjerenih na privlačenje stranih investicija i stvaranje povoljnijeg poslovnog okruženja.

2.2.2. Generalna preporuka

Nakon provedene potpune analize budžetske i vanbudžetske potrošnje na nivou Bosne i Hercegovine, te na nivou Federacije Bosne i Hercegovine i Republike Srpske, te na nivou kantona u Federaciji Bosne i Hercegovine, i nakon utvrđivanja svih značajnih promjena u planiranoj budžetskoj i vanbudžetskoj potrošnji za period od 2005. do 2007. godine, i nakon utvrđivanja promjena u procesu budžetskog planiranja za 2007. godinu, kreirano je 47 specifičnih preporuka za sve nivoe vlasti koje uključuju preporuke za unaprijeđenje ili promjene u budžetkom planiranju sredstava za finansiranje javnih politika koje mogu uticati na stvaranje pozitivnih promjena u 12 socio-ekonomskih oblasti koje su uvrštene u Građansku platformu.

Na osnovu zaključaka analize, te na osnovu identifikovane potrebe za poboljšanjima procesa budžetskog planiranja koje su izražene kroz specifične preporuke analize usklađenosti javne potrošnje sa Građanskom platformom, za predstavnike domaće vlasti na svim nivoim definisane su slijedeće generalne preporuke koje imaju za cilj da doprinesu značajnijoj efikasnosti u trošenju budžetskih sredstava za javne politike koje mogu doprinijeti ubrzanom rješavanju najznačajnijih socio-ekonomskih problema građana Bosne i Hercegovine.

Imajući u vidu generalni zaključak usklađenosti planirane budžetske potrošnje u Bosni i Hercegovini da planirana budžetska potrošnja za 2007. godinu nije u skladu sa zahtjevima iz Građanske platforme i da se na osnovu planirane budžetske potrošnje za 2007. godinu mogu očekivati samo djelimične pozitivne promjene u rješavanju problema u poljoprivredi, obrazovanju i djelimično u socijalnoj zaštiti osoba sa onesposobljenjima, generalna preporuka za predstavnike domaćih vlasti jeste da:

1. Domaće vlasti na svim nivoima bi trebale koordinirano planirati javnu potrošnju, uključujući i ukupan nivo javne potrošnje na nivou Bosne i Hercegovine, kako bi se osiguralo efikasnije trošenje budžetskih sredstava na javne politike koje imaju za cilj poboljšanje životnog standarda svih stanovnika u Bosni i Hercegovini;
2. Parlament i Vlada na nivou Bosne i Hercegovine bi trebali razmotriti mjere koje će onemogućiti dalje povećanje neracionalne potrošnje povećanih javnih prihoda u 2007. i 2008. godini na troškove državne uprave na svim nivoima, na socijalne transfere kategorijama proistaklim iz rata, te na brojne transfere na javne politike koje ne mogu direktno uticati na poboljšanje socijalnog i ekonomskog blagostanja svih stanovnika u Bosni i Hercegovini;

3. Vlada i Parlament na nivou Bosne i Hercegovine bi trebali preispitati efikasnost potrošnje budžetskih sredstava na plate i administrativne troškove na svim nivoima vlasti kako bi se smanjenjem rashoda za državnu upravu kompenziralo povećanje izdvajanja za socio-ekonomske politike koje su uvrštene u Građansku platformu;
4. Domaće vlasti na svim nivoima bi trebale preispitati efikasnost trošenja budžetskih sredstava na sve programe i politike u svim oblastima i iz budžetskog finansiranja smanjiti ili ograničiti izdvajanja za transfere koji nisu zasnovani na ekonomskim i socijalnim potrebama stanovnika, već koji se izdvajaju po osnovu statusa korisnika takvih programa;
5. Parlament Bosne i Hercegovine i nadležna komisija za finansije i budžet i zajednička komisija za ekonomske reforme i razvoj bi trebale provesti zajedničko javno saslušanje kako bi se utvrdila stvarna budžetska potrošnja i kako bi se procijenila efikasnost trošenja budžetskih sredstava na sve programe mjere koje se iz finansiraju iz budžeta institucija BiH, entiteta i kantona u Federaciji BiH. Takođe, ove komisije bi trebale utvrditi da li se iz budžeta svih institucija vlasti finansiraju prava i mjere na način koji nije u suprotnosti sa Ustavima Bosne i Hercegovine, entiteta i kantona, posebno u dijelu zabrane diskriminacije, poštivanju jednakosti u uživanju osnovnih prava i posebno ustavima entiteta zagarantovanih osnovnih ekonomskih i socijalnih prava.